

Univerzita Pardubice

Fakulta Filozofická

Katedra Religionistiky

Náboženské aspekty sociální práce v organizaci ABATAB

Bakalářská práce

Autor práce: Martina Šimková

Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Lisý M.A. Th.D.

2016

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina Šimková**
Osobní číslo: **H13025**
Studijní program: **B6101 Filozofie**
Studijní obor: **Religionistika**
Název tématu: **Náboženské aspekty sociální práce v organizaci ABATAB**
Zadávací katedra: **Katedra religionistiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Studentka nastíní historii a důvody, které vedly ke vzniku pomáhajících profesí u dětí. Dále se zaměří na vybranou organizaci u které provede kvalitativní šetření za účelem identifikace náboženských aspektů u pomáhajících profesí u dětí v nouzi. Po provedeném výzkumu se studentka zaměří na detailní analýzu náboženského aspektu (aspektů) s ohledem na rozsah práce. V závěru se studentka pokusí zjištěné poznatky přinést do širšího religionistického kontextu a vyhodnotit, porovnat již s existujícími výzkumy.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

MESSINA R., Dějiny charitativní činnosti, 2005, Karmelitánské nakladatelství, ISBN 8071928593

VÁŠEK B., Dějiny křesťanské charity, 1941, Velehrad

MACHOVEC M., Smysl lidského života, 1965, Nakladatelství politické literatury, Praha

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Štěpán Lisý, M.A. Th.D.**
Katedra religionistiky

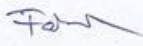
Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2016**

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.
děkan

L.S.

 Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
532 10 Pardubice, Studentská 84

doc. Mgr. Martin Fárek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2015

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 11. 2016

.....
Martina Šimková

Poděkování:

Zde bych ráda poděkovala vedoucímu práce Mgr. Štěpánu Lisému M.A. Th.D. za to, že mě přivedl k psaní tohoto tématu bakalářské práce a dále za jeho odborné rady při psaní této práce.

Dále bych chtěla poděkovat mým rodičům a příteli za velkou podporu a pomoc během celého mého studia.

Mé díky patří i Mgr. Ivě Vokřálové za korekci a závěrečné čtení práce.

A v neposlední řadě chci poděkovat celému spolku ABATAB a jeho zaměstnancům za poskytnutí materiálů, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout a konečně i za jejich otevřenost během rozhovorů.

Anotace

Téma: Náboženská aspekty sociální práce v organizaci ABATAB

V bakalářské práci se zabývám náboženskými aspekty sociální práce. V teoretické části popisuji cíle a smysl sociální práce a její vývoj od počátku až do současnosti. Zaměřuji se na Etický kodex sociálních pracovníků a rizika spojená s výkonem sociální práce (syndrom vyhoření) V praktické části se věnuji historii a standardům organizace ABATAB. Zde zkoumám poznatky z teorie v sociální oblasti. Pro toto porovnání je použita technika rozhovoru podle návodu a kvalitativní rozbor.

Klíčová slova: vývoj sociální práce, syndrom vyhoření, smysl života, životní cíl, charita

Annotation

Title: The Religious Aspects of Social Work in the Organisation "ABATAB"

I engage in the religious aspects of social work in my bachelor thesis. In theoretic part, I describe purpose and sense of social work and its development from history till the present. I am intent on social workers' *Ethical moral code* and risk which is connected with performance in their job (burn out syndrome). In practical part, I devote in history and standards of the organization ABATAB. I inquire my information from theory in social sector there. For this comparing it is used a technique of conversation in according with instruction and qualitative analyse.

Key words: history of social work, burn out syndrome, meaning of life, charity

Obsah

Anotace	6
1 Teoretická část	12
1.1 Nástin sociálních systémů	12
1.2 Současná sociální práce	25
2 Praktická část	32
2.1 Cíl výzkumu.....	32
2.2 Výzkumná metoda a popis spolku ABATAB	35
2.3 Rozbor rozhovorů	41
Závěr	50
Prameny a literatura:	54
Internetové zdroje:	55
Rozhovory:	56
Seznam příloh:	57
Přílohy	58

Úvod

Ve své bakalářské práci se budu zabývat náboženskými aspekty sociální práce v organizaci ABATAB, spolek pro péči o rodinu (dále jen ABATAB). Toto téma jsem si vybrala, protože sociální práce je mi velmi blízkým tématem. Zároveň se domnívám, že v oblasti religionistiky není tématu věnováno dostatečné množství prostoru.

V teoretické části nejprve stručně představím důvody, které vedly ke vzniku pomáhajících profesí. Vybraní badatelé se shodují, že sociální práce existovala a existuje v každé kultuře a době. Téměř všichni autoři pak představují různé národy, u kterých lze sociální péči pozorovat (Asyřané, Babyloňané, Řekové apod.). U jednotlivých badatelů nalézáme jednotný názor, a sice že sociální péče nebyla vykonávána z lásky k bližnímu (soucit), nýbrž z úcty k tradici (k předkům). V judaismu a posléze křesťanství a islámu se sociální práce začala vykonávat z lásky k bližnímu (soucitu). Pojem „bližní“ badatelé popisují dvěma způsoby. Rozumíme tím lásku k bližnímu, která vychází z Nového zákona - bližní ve významu blízké osoby, ke které mám určitý vztah¹ a druhý význam - nepřítel, kterého máme také milovat a pomáhat mu².

V judaismu a posléze křesťanství se pojem láska bližnímu chápe v jiném kontextu. A to hlavně z důvodu, jaký byl cíl jejich pomoci. V judaismu a křesťanství byla cílem života spása. Můžeme to uvést na příkladu *Podobenství o milosrdném Samařanu*. Zákoník se ptal Ježíše: „*Otče, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?*“³ Z toho je patrné, že cílem byla spása, o které se v textu hovoří, a pomoc byla smyslem - prostředkem k dosažení spásy. Kdežto v ostatních kulturách nebyla cílem spása, ale prosperita celé společnosti. Pokud jí tedy někdo nebyl prospěšný, nebyl ani důvod pomoci mu, na což poukazuje Božena Komárková v díle *Původ a význam lidských práv*⁴.

¹ Více viz Mt 22,37.

² Více viz Lk 6, 27.

³ Lk 10,25.

⁴ U Platóna nemá člověk hodnotu sám v sobě, ale pouze pokud je prospěšný obci. KOÁRKOVÁ B., *Původ a význam lidských práv*, s. 42.

Láska se v sociální péči stává jedním z nejdůležitějších atributů. Mezi další atributy řadíme již zmíněnou spásu a související obavu z posledního soudu. Kromě posledního soudu lze hovořit i o Desateru, které je součástí náboženské tradice židů, křesťanů i muslimů⁵. Pro mou práci je podstatné, že všechna tři náboženství ve svých příkázáních obsahují část věnovanou lásce. V židovsko-křesťanském Desateru se láskou míní jak láska k Bohu, tak láska k bližnímu, která sama o sobě vyzývá k podpoře bližního a potřebných a sociální péči bez ohledu na to, komu pomáháme. V koránském pojetí Desatera lze nalézt podobné znění a z jednotlivých příkázání je pomoc potřebným zřejmá. Ve středověku chtěli lidé pomáhat proto, aby byli spaseni na konci svého života, což považovali za svůj cíl a smysl života. Protože podle nich čím více bylo bídy, tím více se mohlo pomáhat a tím pádem dojít ke spasení. Až do 19. století pak vývoj sociální práce souvisí se spásou, která je považována za cíl a lásku k bližnímu, skrze kterou se lze k cíli dostat. V období 19. století nastává změna a pomoc se poskytuje z důvodu práva na existenci, dané ze zákona, nikoliv z náboženských pohnutek. I přes „sekularizaci“, ke které došlo v oblasti sociální práce, se v péči o potřebné stále objevuje pomoc bližnímu, charakteristická pro společnost založenou na křesťanských hodnotách. Přestože se v této době sociální práce rozvíjí, stává se více specializovanou a práce sociálního pracovníka je v této době brána již za povolání, nikoliv za činnost vykonávanou k jiné profesi, jako tomu bylo např. ve středověku, zůstává pro mnohé sociální pracovníky smyslem života, proto se jím budu dále zabývat. Pro křesťany je cílem života spása a smyslem pomoc bližnímu. V dnešní době naopak se smyslem života úzce souvisí povolání (=poslání), které vykonáváme. Vědecký pokrok do této otázky také zasáhl. Dnešní lidé si uvědomují, že si nelze odpovědět na otázku po smyslu rozbořem, který využívá věda. Smysl života se ale hledal již v minulosti, přičemž je velmi důležité zmínit, že smysl nemůže být daný, ale hledaný. To, co my sami chceme, nám dává smysl našeho života. Za smysl lze považovat altruismus. Smysl života nám zároveň pomáhá k tomu, abychom nedospěli k tzv. syndromu vyhoření, který se stal v současnosti velmi probíraným tématem v sociální oblasti. V dnešní době se všichni sociální

⁵ V Koránu nalezneme Desatero také, i když se v některých bodech rozchází s Desaterem židovsko-křesťanským.

pracovníci musí řídit Etickým kodexem sociálních pracovníků, ve kterém se mj. píše o dodržování lidských práv, respektem ke všem lidem bez ohledu na jeho původ, jazyk apod.

Terénní výzkum jsem prováděla ve spolku pro péči o rodinu. Výzkum se týkal vnímání sociální práce jednotlivými sociálními pracovníky organizace ABATAB. Zkoumala jsem, proč sociální pracovníci vykonávají svou práci, když není jejich práce adekvátně finančně ohodnocena, protože obecně lze říci, že práci vykonáváme k uspokojování vlastních potřeb. Dále jsem zjišťovala, jaký je pracovní a životní cíl sociálních pracovníků ABATAB, z jakého důvodu jim dává smysl. Jako poslední jsem zkoumala, jak vnímají rizika spojená s jejich prací. Výše jsem zmínila, že cílem věřícího člověka je dojít ke spasení a dopomoci mu k tomu měla láska k bližnímu, již považuje za svůj smysl. Předpokládala jsem, že vzhledem k tomu, že organizace je nenáboženská, není možné tam nalézt náboženské aspekty. ABATAB byl založen teprve 1. 1. 2016, avšak kolektiv spolku ABATAB spolu pracoval již v předchozím zaměstnání v organizaci FOD (Fond ohrožených dětí). Ke svému výzkumnému šetření jsem použila kvalitativní výzkumnou strategii a metodu rozhovoru. Při výzkumu jsem se opírala a prováděla ho v souladu s principy, jak je popsal Jan Hendl v díle *Kvalitativní výzkum, základní metody a aplikace* - výzkumná strategie kvalitativního výzkumu a metoda. Získané rozhovory od jednotlivých sociálních pracovníků jsem následně analyzovala. Výsledky mého zkoumání jsem se dále pokoušela porovnat s již existujícími výzkumy, bohužel nebylo možné žádný podobný výzkum nalézt. V průběhu mého bádání jsem nenarazila na výzkumy, které by propojovaly zkoumání výkonu sociální práce a smyslu života.

Při psaní své teoretické části jsem čerpala převážně z Bedřicha Vaška, Rosaria Messiny, Oldřicha Matouška, Martina Chadimy a Pavla Ťupka s Ondřejem Beránkem. Martin Chadima je duchovním Církve československé husitské, filozofem, teologem a pedagogem, Rosario Messina docentem dějin zdravotnictví a ředitelem nemocnice, Ondřej Beránek a Pavel Ťupek jsou islamology a arabisty, Oldřich Matoušek zase pedagog ovlivňující sociální práci a Bedřich Vašek byl katolickým knězem, pedagogem a děkanem. I když každý z nich nemá stejné povolání a nemůžeme ani říci, že by byli všichni věřícími či

sociálními pracovníky, věnují se shodnému tématu, ale pozorujeme jiný úhel pohledu, ze kterého na danou problematiku pohlíží. Například Oldřich Matoušek ve svém díle *Základy sociální práce* téma popisuje spíše učebnicově, kdežto u Rosaria Messiny je patrný pohled člověka upřednostňující náboženství, konkrétněji pak křesťanské důvody sociální péče, které podle něj jsou tím nejlepším možným důvodem pomoci.

1 Teoretická část

1.1 Nástin sociálních systémů

Pro další pochopení teoretické a praktické části je důležité vymezit si, co pojem sociální práce znamená. Každý z autorů užívá různé pojmy k popisu sociální práce, jako např. charita, solidarita, sociální péče, pomoc potřebným či pastorační práce, i když se stejným významem. Pro lepší srozumitelnost práce užívám pojmy sociální práce, pomoc potřebným a charita, které vysvětlují se stejným způsobem, jak uvádí Chadima:

„Charitativní péče (care of charity) lze tedy vnímat jako obor, jež navazuje na historické formy charitativní péče či sociální práce. Obsahuje v sobě prvky přitakání člověku v jeho důstojnosti a individualitě, k respektování jeho filozofických a teologických názorů a postojů v potřebě pomáhat či doprovázet druhého v krizové životní situaci.“⁶

Z toho vyplývá, že charita navazuje na její historické formy a klient je vnímán jako plnohodnotná osoba, která má svá práva, která musí sociální pracovník respektovat a pomoci mu překonat nepříznivou životní situaci.

Jak jsem již zmínila, existují minimálně dva typy sociálního systému, a sice systém solidarity založený na úctě k tradici, k předkům, který se objevoval v kulturách jako např. Řecko, Mezopotámie, Egypt apod. a solidarita založená na lásce k bližnímu (soucitu), kterou všichni autoři přiřazují až k počátku judaismu a posléze křesťanství a islámu.

Solidaritě založenou na tradici u přírodních národů lze doložit textem z Matouška⁷, *Základy sociální práce*:

„Přírodní lidé se snažili dokonale splynout s rolí, kterou jim společnost i příroda přidělily. Solidarita u těchto národů nepramenila z individuálního soucitu jednoho člověka s druhým; pramenila z příkazů posvátné, ústně udržované tradice, která představovala naprosto závazný kánon. (Proto tyto společnosti vysoce ctily stáří. Starý člověk totiž má jednak ceněnou zkušenost, jednak žije „blízko předkům“, kořenům tradice.)“⁸

⁶ CHADIMA, M., *Dějiny charitativní péče*, s. 10.

⁷ Jsem si vědoma toho, že mnou uvedený příspěvek psalo více autorů, avšak pro lepší přehlednost a srozumitelnost práce budu vždy uvádět prvního z nich.

⁸ MATOUŠEK O., ŠUSTOVÁ J., „Náboženství a společenská solidarita“, s. 15-16.

Z textu je patrné, že u přírodních národů neexistovalo něco jako láska k bližnímu - soucit. Vše se dělo na základě tradice, která byla pro tyto národy velmi důležitá. Vašek si přímo klade otázku, zdali v době před Kristem lze nalézt milosrdenství k trpícím a zároveň propojuje pomoc potřebným s vírou v Boha. Také tvrdí, že čím více „vyvinuté“ je náboženství, tím „vyvinutější“ je sociální práce. U některých národů, jak uvádí, víra v Boha existovala, ovšem tuto víru nemůžeme ztotožňovat s vírou, kterou známe z křesťanství, neboť to byly pouze jakési „zbytky“ víry. U některých národů ovšem připouští, že se náboženství objevovalo více, ale poněkud znetvořené. I přesto věří tomu, že u každého národa existovala idea boha či bohů.⁹ Stejný předpoklad sledujeme i u Messiny, Ťupka, Beránka a Chadimy - přímo vychází z díla Matouška, *Základy sociální práce*. Každý z autorů se dále věnuje jiným národům, na kterých dokazuje svůj předpoklad. Vašek hovoří o solidaritě Asyřanů a Babyloňanů, jejichž duše se neustálým válčením zatvrzovala a uzavírala soucitu. Dále ovšem dodává, že jistou formu solidarity tu pozorovat můžeme. I přesto, že byli velmi ukrutní k podrobeným národům, projevovala se jistá lidskost mezi nimi i v chování k otrokům, avšak nelze u nich nalézt žádné instituce, v nichž by pomáhali chudým a potřebným. Podle Vaška tedy náboženství těchto národů stojí na pomyslné nejnižší příčce, výše vyzdvihuje náboženství Egyptanů, kde vidíme i rozvinutější sociální pomoc a to hlavně ve stanovisku k otrokům, vyššímu postavení ženy a zcela výjimečnou vraždou novorozeňat.¹⁰

Badatelé často úzce spojují sociální práci a politický systém. Podle Matouška toto propojení vidíme v Mezopotámii, kde bylo vůbec poprvé kodifikováno právo. Podle něj jsou zákony jedinečným pramenem, ze kterého lze doložit principy tehdejší sociální práce.¹¹ Důležitost toho propojení nalézáme i v období antického Řecka¹², jak uvádí Komárková v díle *Původ a význam lidských práv*, kde je zdůrazňováno blaho obce.¹³

⁹ Více viz VAŠEK B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 8.

¹⁰ VAŠEK, B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 10.

¹¹ MATOUŠEK O., ŠUSTOVÁ J., „Náboženství a společenská solidarita“, s. 17

¹² Podle Chadimy lze něco podobného najít i v Římě: „Římané vynikali snahou propracovat dopodrobna svůj složitý právní systém. Základem státu byl rod (*gens*), centrem moci je město (*civitas*) Řím. Jedním z hlavních vrcholů je např. formulované právo národů (*ius gentium*), jež zaručuje elementární lidská práva všem na území římské říše žijícím jedincům. Ovšem je

„Pro Platóna nemá člověk hodnotu sám v sobě, a proto je mu samozřejmé, že dokonalá obec utracuje slabá novorozeňata a že nechce udržovat při životě lidi nemocné, protože z nich nemá obec žádného užítku a život není ani pro ně samy zdrojem radosti. [...] Nejde o trest, který by byl dosti učiněním spravedlnosti, ale o chirurgický zákrok ve prospěch zdraví obce.“¹⁴

Podle Komárkové se pomoc poskytovala těm, kteří byli pro danou obec prospěšní. V případě nemocných či slabých pravděpodobně docházelo k tomu, že byli ponecháni svému osudu. Přínos každého člověka spočíval v jeho prospěšnosti obci. Pokud nebyl ku prospěchu, nebylo třeba mu pomoc poskytnout. Zde je patrný rozdíl s křesťanstvím, což také dokládá Komárková u Augustina:¹⁵

„Jako je člověk podřízen Bohu, je jeho tělo podřízeno duši, a také pokoj v rodině a obci je výsledkem správného poměru rozkazujících a poslouchajících. Otcové rodin, věřící v Boha, vedou k němu podle přirozeného řádu děti i služebníky, a když v nich utvrzují poslušnost k Bohu, utvrzují v nich také cit patřičné povinnosti k lidskému společenství.“¹⁶

Pokud nám Desatero nařizuje lásku k Bohu a bližnímu, musíme ji dodržovat, to znamená, že nikdo není odmítán či vyhazován, protože si všichni musejí navzájem pomáhat, kvůli zmíněné lásce k bližnímu, nikoliv pro celkový prospěch obce. Zároveň si jsou v Augustinově obci všichni rovni, na rozdíl od té Platónovy. Text poukazuje i na model rodiny, což nalezneme i v Platónově obci, kde je rodina přidělována nejnižší třídě občanů, protože plnohodnotný občan rodinný život nemá.¹⁷

Právě kvůli důležitosti propojení sociálního a politického systému není v Řecku pomoc poskytovaná z lásky k bližnímu, ale z prospěchu osoby obci.

zřejmé, že termín „lidská práva“ nelze vnímat v současném slova smyslu.“ CHADIMA M., Dějiny charitativní péče, s. 16.

¹³ *„Každý projev života je současně občanskou funkcí. Je jí sňatek, plození dětí, jejich výchova, výkon povolání, umění filozofie, náboženství a toto více než cokoliv jiného. Kdyby existovala některá z těchto činností sama pro sebe, bez spojení s celkem, bez zapojení k ostatním činnostem ve funkční jednotu, byl by to výraz choroby celku. [...] Její politické zákony jsou přímým odrazem jejího správného rytmu a harmonie. Každé jejich porušení by se hned projevilo v politickém životě.“ KOMÁRKOVÁ, B., Původ a význam lidských práv, s. 36-37.*

¹⁴ Tamtéž s. 42.

¹⁵ *„Příkaz lásky k Bohu a k bližnímu se může naplnit jenom tak, že se všechny duše spojí v jednotu kolem objektu společné lásky.“ Tamtéž s. 55.*

¹⁶ Tamtéž s. 60.

¹⁷ *„Protože člověk je plně a naprosto občanem, jeho soukromí, pokud vůbec existuje, je bez významu. Občan v plném slova smyslu, strážce, nemá ani rodinného života. Toho dopřává Platón, jako vůbec soukromého vlastnictví, jen nejnižší třídě občanů.“ Tamtéž s. 40.*

Vašek hovoří o tom, že je to zřejmé, hlavně kvůli stanovisku k otrokům, kteří byli považováni za věc, ale i kvůli osudu novorozeňat se k sociální práci v Řecku staví záporně. Novorozeně totiž nemá právo na život, pokud ho otec nepřijme do svého domu. Všeobecná veřejná péče se v Řecku neobjevuje. Podle něj si sice pomáhali, ale za účelem politickým.¹⁸ Beránek a Ťupek tvrdí, že si tehdejší lidé byli vědomi chudoby a byli potřebným ochotni darovat věci, to ale spíše z toho důvodu, že se jednalo o jejich městské spoluobčany. Jejich dar byl zamýšlen na zlepšení jejich prostředí, než že by to vycházelo z lásky k bližnímu.¹⁹

Ačkoliv Chadima nazývá právo v Římě termínem lidská práva, Vašek tam nalézá velmi nepříznivé podmínky pro sociální práci. Mezi velké překážky lásky podle něj patřila otcovská moc, která dávala danému člověku absolutní právo nad osobou nesvéprávnou. Otec se v té době nemusel nikomu zodpovídat. Pokud se otci zdálo narození dítěte podezřelé, mohl ho zavrhnout. Děti vychované u pěstounů, jak uvádí Vašek, nečekal příznivý osud, protože si z nich rodiny dost často dělaly otroky. Otroctví bylo bráno jako jedna z příznivějších věcí, které se dětem mohly stát. Vašek tvrdí, že naopak krásné děti a zvláště pak dívky vychovávaly pro galanterii²⁰, v té s nimi byly prováděny „hanebné“ věci a byly viděny pouze jako zboží. Některým dokonce podle něj vylupovaly oči nebo křivily páteř, aby z nich vytvořily žebráky domáhající se almužny.²¹

Absenci Boží lásky v Římě již Matoušek nepozoruje u židů. Zde se solidarita vykonávala z důvodu lásky, kterou nalezneme i v Desateru, které má pro židy a křesťany zásadní význam. Porušením Božího zákazu bylo do světa vneseno zlo. Od té doby může člověk porušení zákazu odčinit tím, že bude dodržovat soubor Božích přikázání - Desatero.²² V Desateru se hovoří o lásce (k Bohu a k bližnímu svému). Matoušek o lásce hovoří takto:

¹⁸ VAŠEK, B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 12-13.

¹⁹ BERÁNEK O., ŤUPEK P., *Dvojí tvář islámské charity*, s. 17-19.

²⁰ Pojem galanterie lze chápat jako nevěstinec, kde byly dívky prodávány.

²¹ VAŠEK B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 14-16.

²² Více viz MATOUŠEK O., ŠUSTOVÁ J., „Náboženství a společenská solidarita“, s. 29. nebo Ex 20,2-17.

„Boží láska je nicméně hlavní atribut nejvyšší bytosti a člověk, její příjemce, má povinnost předávat ji dál[...] Akcent na Boží lásku je ve vývoji náboženských představ novinkou, která později z judaismu přejde do křesťanství. Milováni mají být bližní, zvláště ti, kteří se ocitli v nouzi, zejména sirotci a vdovy.“²³

Zde Matoušek přisuzuje pojmu láska podstatnou vlastnost v rámci sociální práce. Lásku, kterou dostaneme od Boha, musíme předat dál. Tuto lásku pak lze pozorovat i v dalším nově vzniklém náboženství - křesťanství. Ve Starém zákoně jsou všechna přikázání na stejné rovině. Podle Matouška Ježíš vyzdvihuje dvě přikázání, a to miluj bližního svého a miluj svého Boha jako sám sebe.²⁴ Ve svém Desateru Korán vidí lásku k bližnímu, stejně jako Bible.²⁵

Vašek lásku ke všemu lidstvu u židů vidí taktéž, ale podle něj tato láska ještě není dokonalá. Podle něj existují určitá opatření proti chudobě (každým sedmým rokem úroda patří i chudému, vyzdvihuje včasné placení mzdy chudým, každé milostivé léto - každých padesát let - se otroci propouští a celkově jim byl v tomto roce ulehčen život)²⁶, ale křesťanství stojí na jeho pomyslném vyšším stupínku oproti judaismu.

Nejen v Desateru lze pozorovat základy sociální práce. Podle Matouška v druhém chrámu (dostavěném kolem 5. století př. n. l.) byly umístěny pokladničky (celkem 13) určené na bohoslužby či charitativní účely - každá z nich byla určena k něčemu jinému, zároveň se v každém chrámu nacházela také komora utajených, kam mohl jakýkoliv dárce položit svůj dar, který byl pak dále rozdělován mezi chudé dobrého původu.²⁷ Zde je patrná snaha selektovat, komu by měla být pomoc určena, i když před Bohem bychom si měli být všichni rovni a například i ve Starém zákoně v Dt 15,4 jsou lidé vyzýváni k tomu, aby u nich nebylo žádného potřebného. Jinými slovy lze říci, aby pomohli každému, kdo potřebuje. Stejně tomu je i v L 10,25-37 v *Podobenství o milosrdném Samařanu*, Tam také Ježíš vyzývá k pomoci bez ohledu na to, komu

²³ MATOUŠEK O., ŠUSTOVÁ J., „Náboženství a společenská solidarita“, s. 29.

²⁴ Více viz MATOUŠEK O., ŠUSTOVÁ J., „Náboženství a společenská solidarita“, s. 35-36.

²⁵ „Nepřidružovat nikoho k Bohu, ctít rodiče, být laskavým k rodině a příbuzným, nezabíjet děti (dcery) z obavy před zchudnutím, nedopouštět se cizoložství, nezabíjet neoprávněně, dávat správné míry a váhy, nedotýkat se jmění sirotek, dodržovat smlouvy, nenásledovat něco o čem nemáš vědění, nechodit pyšně a domýšlivě po zemi.“ KORÁN, str. 103 podle výkladu ze súry 17: 23-41.

²⁶ VAŠEK B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 17.

²⁷ MATOUŠEK O., ŠUSTOVÁ J., „Náboženství a společenská solidarita“, s. 32.

pomáháme. Je zde patrný posun ve významu pojmu bližní. Podle Matouška se mu v novozákonním pojetí dostává jiného významu, než v tom starozákonním (bližní ve významu soukmenovec, souvěrec a cizinec připojený k židovské komunitě). V tomto pojetí tím chápeme veškerý lid bez ohledu na vyznání či náboženský původ.²⁸ Dále pak Matoušek uvádí, jakým způsobem lze prokazovat milosrdenství a to tak, jak to seřadil Maimonidés od nejméně k nejvíce ctnostnému.²⁹ Zde také pozorujeme, že za jednu z nejvyšších cností je považována pomoc, o níž nevíme, kam směřuje a hlavně od koho je směřována. Tady je patrný posun v pomoci od selekce lidí až k podpoře kohokoliv, kdo to potřeboval.

Kromě pomoci z lásky je další možností sociální péče provozovaná tak, aby člověk nebyl obtěžkán hříchem kvůli poslednímu soudu a tím pádem pro jeho spásu. Matoušek hovoří o tom, že židovské chápání ve starověku pojmu spravedlnost má velmi blízko k chápání našemu. V té době nebylo neobvyklé, aby byl kdokoliv napomenut v rámci Božích přikázání. Tato idea spravedlnosti pak zahrnovala spravedlnost sociální, kdy jakýkoliv útlak či vykořisťování pro svůj osobní zájem je něco neospravedlnitelného.³⁰ S hříchem souvisí představa posledního soudu a věčného života (spásy). Matoušek hovoří o tom, že v období středověku přebíraly starost o chudé, osamělé a nemocné v rámci judaismu židovské obce. V této době se už ovšem cílová skupina rozšířila i na studenty, učence, chudé nevěsty, ženy v šestinedělí či židy v zajetí. Přímoou pomoc spolu s obcí také poskytovala rodina. V této době, uvádí Matoušek, se také objevují první spolky - například obecní útulek či ošetrovna pro chudé a nemocné. Nelze také opomenout pohřební bratrstva zakládaná od počátku novověku, nazývající se chevra kadiša. Podle Matouška kromě toho, že pečovali o umírající, se věnovali i péči o nemocné, vyhnance či oběti válek a epidemií. Jsou podobné dnešním charitativním organizacím, ovšem dnešní

²⁸ Tamtéž s. 36.

²⁹ Můžeme „dávat, ale neochotně nebo sice ochotně, ale málo, po požádání, bez požádání, tak že dárce nezná příjemce, dále pak tak, že příjemce neví, kdo je dárce nebo ani jeden z nich netuší komu je dáno a od koho je dáno a za nejvyšší formu je pak považováno pomáhání chudým takovým způsobem, aby si byli schopni pomoci sami. Zdůvodnění této pomoci jako nejcnostnější, protože není ztracena sebeúcta. MATOUŠEK O., ŠUSTOVÁ J., „Náboženství a společenská solidarita“, s. 32-33.

³⁰ MATOUŠEK O., ŠUSTOVÁ J., „Náboženství a společenská solidarita“, s. 30.

spolky neposkytují takovou prestiž a členství není tak závazné, jako tomu bylo dříve.³¹

S příchodem křesťanství se dostává významu slova charita zcela nového rozměru. Vašek zaujímá ke křesťanství jiný postoj. Základem charity je pro něj Ježíš Kristus, který ji povznesl na nadpřirozenou výši a zároveň s tím i lásku k bližnímu, která byla v té době považována za charitu a cnost. Ježíš Kristus je pro něj největším vzorem ve vztahu k trpícímu člověku. Z toho čerpají veškerou lásku i lidé jak k Bohu, tak k ostatním lidem.³² Zde je snaha pomáhat z důvodu očištění od hříchu. Chadima se zabývá ve svém díle myšlením prvních křesťanů a odmítá jejich postoj ke hříchu, za který považovali - chamtivost, lstivost, nepohostinnost.³³ Podle svatého Cypriána, jak uvádí Messina, má almužna očišťující sílu jako druhý křest. Dále však uvádí, že všem církevním otcům velmi záleželo na tom, aby poučovali o vlastnictví, které by se mělo využít zprvopočátku pro chudé a až po té pro Ježíše Krista. Podle něj bylo důležitější postarat se o ty, kteří to nezvládli sami a až později obětovat a dát dar Ježíši Kristu.³⁴ Na druhou stranu Vašek tvrdí, že dávat charitu na počátku křesťanství bylo pro lidi nutností. Přičemž charita se nedávala trpícím, ale vracela se Bohu a trpící ji pak dostávali od Boha. Charita se ujímala zvláště sirotků a vdov. Hlavním úkolem bylo pomoci dětem, aby nežily v bídě a zároveň je dobře vychovat, aby si v dospělosti dokázaly obživu obstarat sami. Vašek také tvrdí, že se pečovalo hlavně o vdovy s malými dětmi, dále o nemocné, chudé, práce neschopné, pocestné, cizince, křesťanské vězně a správné pochování mrtvých.³⁵ Messina uvádí, že pomoc měla být směřována zprvopočátku chudým, avšak Vašek, že pomoc se dávala prvně Bohu a chudí ji dostali od Něho.

I když byli křesťané v prvním století pronásledováni, nedocházelo k tomu, že by na přikázání lásky k bližnímu zapomněli. V kostelech také existovaly pokladny, do kterých se vybíraly almužny pro chudé. Předpokládalo se, že každý člen tam dá alespoň jednou za měsíc příspěvek. Dále se také pořádaly

³¹ Tamtéž s. 33.

³² Více viz VAŠEK, B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 20-24.

³³ CHADIMA, M., *Dějiny charitativní péče*, s. 26-29.

³⁴ MESSINA R., *Dějiny charitativní činnosti*, s. 37-44.

³⁵ VAŠEK B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 24-26.

sbírky při bohoslužbách a eucharistii. Část sloužila na bohoslužby a zbytek byl rozdán chudým.³⁶ V jednotlivých náboženstvích nenalezneme přesný soulad v pohledu na vlastnictví, tvrdí Matoušek, ale i přesto zde panuje určitá shoda – hlavně v přesvědčení, že bohatství není jen výlučnou zásluhou jednotlivce. Dělení majetku pro židy se stalo především výrazem upamatování, ale také připomenutím toho, že byli otroky v Egyptě, pro křesťany je výrazem lásky k bližnímu. A nakonec islám vyžaduje dělení majetku, aby mohlo dojít k rozvoji zbožnosti a naopak vyhnutí se modloslužebnictví.³⁷

Messina hovoří o utváření církve. V té době nebyla jednotná a velmi často nebyl rozdíl ani mezi tím či oním úřadem. Začal se tedy vytvářet jakýsi systém, kdy biskup byl brán jako hlava obce, kterému jsou podřízeni kněží a jáhni, z nichž byl zvolen. Podle něj byl úkolem biskupů například rozdělovat almužny, pečovat o nemocné nebo opatřit práci nezaměstnaným.³⁸ Dle Messiny měli biskupové ku pomoci jáhny, vdovy, jáhenky, panny a hrobníky, přičemž jáhni se stali opravdovou „tvář“ charitativní služby. Jejich náplní práce bylo například vybírat dary během mše, znát věřící, aby mohli biskupovi poradit, kdo potřebuje pomoc, hostili cizince a bděli nad vdovami a sirotky.³⁹

Vašek uvádí, že v osvobozené církvi nedošlo ke změně v chápání pojmu láska k bližnímu a tím pádem ani k charitě. I přes to tvrdí, že určité obměny můžeme pozorovat. Charitativní práce se mohla konat veřejně, protože se již lidé křesťanského vyznání nemuseli schovávat. Láska k bližnímu pronikala do zákonodárství, kdy Konstantin Veliký zakázal mučení dlužníků. „Volnost“ křesťanství mělo neblahý dopad na církve. Protože byli lidé, kteří přijali křest, ale zachovali si v sobě pohanství a pouze chtěli těžit z výhod a podle něj tam, kde umírá láska k Bohu, umírá i charita.⁴⁰ Podle Vaška také ve středověku zprvopočátku nebyly ústavy, které by se o sirotky postaraly. Nejdříve takové děti hledaly útočiště ve všeobecných hospitálech.⁴¹ Protože s pohozenými dětmi se lidé nejvíce setkávali, docházelo ke zřizování institucí zaměřujících se na

³⁶ MATOUŠEK O., ŠUSTOVÁ J., „Náboženství a společenská solidarita“, s. 37.

³⁷ BERÁNEK O., ŤUPEK P., *Dvojí tvář islámské charity*, s. 26.

³⁸ MESSINA R., *Dějiny charitativní činnosti*, s. 44-45.

³⁹ Tamtéž s. 46-47.

⁴⁰ VAŠEK B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 29-32.

⁴¹ Dle Vaška útulek pro potřebné. VAŠEK B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 68.

pomoc právě dětem ať už ve Florencii, Paříži nebo Frýburku. Tam, kde takové instituce nebyly, se děti potřebující pomoc přenechávaly jednotlivcům. Někde byla pomoc od obce, jinde zase od farnosti nebo státních úředníků. Můžeme ale nalézt veliké dilema dle Vaška a to pomoci všem, jenže v tom případě by lidská lehkovážnost dosáhla vrcholu nebo nepomáhat a nechat děti osamocené, i když si za nic z toho sami nemohou. Někde to řešili tím způsobem, že pomáhali například jen manželským dětem. Dále se pečovalo i o zbloudilé dívky, které „propadly neřestnému životu“. Pro takové dívky byly zřízeny domy ve Wormsu a Štrasburku, dále také v Paříži či Benátkách.⁴² Opět se objevuje selekce pomoci, kterou jsme zaznamenali již v judaismu. S největší pravděpodobností z důvodu velkého množství lidí, kterým by měla být pomoc určena. V této době, uvádí Messina, vznikaly také charitativní organizace, vše podléhalo moci biskupů. Objevují se mniši, kteří přebírají charitativní služby. Zároveň dochází i k tomu, že šlechtici a císařové se více zapojovali do charitativní pomoci.⁴³ Messina dále popisuje, že v 6. - 10. století přichází moc papežů. Podle něj svatý Řehoř Veliký přeorganizoval církevní jmění, aby se mohlo lépe pomoci chudým. Podporoval špitály, dal důchody chudým a postaral se i o zásobování některých míst základními potřebami. Stále se během mše odevzdávaly dary. Další papežové v tomto pokračovali. Poutníci, venkované sirotci a vdovy byli považováni za chudé v raném středověku. V této době byla církev tím, kdo učil spravedlnosti, míru.⁴⁴ Messina i Chadima se k období od 11. do 13. století vyjadřují shodně. V této době totiž nastává změna a církev již není hlavním poskytovatelem charity. V křesťanství je tento jev považován za převzetí charitativní činnosti, která se stává specializovanou. V oblasti charitativní péče se začínají

⁴² Tamtéž s. 68-71.

⁴³ Charitativní organizace byly útvary určené k rozdělení životně potřebných věcí. Biskupové zajišťovali například zásobování a distribuci potravin, zřizovali špitály, sirotčince a chudobince. Císařové a šlechtici zakládali sirotčince, nemocnice, útulky či starobince. Stavěly se nové kostely, které přebraly charitativní činnost. Staly se útočištěm jak chudých a nemocných, tak otroků, dlužníků, ale i lidí politicky či vojensky angažovaných – nazývalo se to útočištné právo, které bylo zprvu pouze v kostele a poté padesát kroků od kostela. Kláštery a katedrály hrály velkou roli zprostředkování pomoci od bohatých k chudým. Kromě klášterů byly zřizovány také diakonie, což byly světské stavby určeny na pomoc a péči o chudé, měly poskytovat almužny, duchovní péči, možnost hygieny, pohostinství či lékařskou pomoc. Více viz MESSINA, R., *Dějiny charitativní činnosti*, s. 56-67.

⁴⁴ Více viz MESSINA, R., *Dějiny charitativní činnosti*, s. 76-80.

angažovat laikové, kteří zakládají a financují sirotčince, nemocnice a další.⁴⁵ Třebaže činnost charitativní práce přechází více do rukou laiků, stále je patrný křesťanský rámeček tehdejší společnosti. Chadima ve svých *Dějínách charitativní péče* píše o tom, že chudý je vnímán jako sám trpící Ježíš Kristus podle evangelia a podobným postojem podle něj prosluli některé z významných osobností středověku.

V období 15. - 16. století nastává změna v důvodu pomoci, uvádí Vašek:

„Druhý přínos Lutherův pro charitativní činnost: podřadil mezi svými stoupenci víru v záslužnost dobrých skutků. Není potřebí konati dobré skutky; víra sama stačí ke spasení. Bylo prý to tedy velikým omylem, když ve středověku zakládali nadace a rozdílili almužny, aby si takto nasbírali zásluh pro věčnost. Nekonalí tedy skutků milosrdenství z lásky k bližnímu, nemohlo tedy býti ani jejich touhou, aby bídu a chudobu odstranili, naopak čím více bídy, tím více příležitosti k dobrým skutkům. Nemělo pro ně ani smyslu zkoumat, zda podporovaný je podpory hoden či není, zda se mu jí pomůže či zda se jí jen utvrdí ve svém štítění se práce. Přísně vzato tedy konali almužnu ne z lásky k trpícímu, nýbrž z lásky k sobě.“⁴⁶

Luther tedy předpokládá, že v této době se vytrácí potřeba pomoci z lásky k bližnímu. Naopak uvádí, že vše bylo činěno pouze z lásky k sobě. Aby tomu zabránil, poukázal na to, že sama víra postačí ke spasení. Naopak Vašek k tomu dodává, že je sice možné, že lidé při konání dobrých skutků mysleli jen na sebe a spásu své duše, ale zároveň nevyklučuje opravdovou potřebu chtít pomoci z lásky k bližnímu.⁴⁷

Messina i Chadima (který z Messiny vychází) tvrdí, že ve středověku byl chudý synonymem posvátného, kdežto nyní je brán jako povaleč. Zároveň, jak oba tvrdí, dochází k sekularizaci a charita byla brána za úkol a povinnost státu. Podle Messiny je zde také patrný vliv falešného humanismu, který se snaží odtrhnout člověka od Boha, což má za následek zániknutí některých řádů a pokud nezánikly, tak byly zrušeny papežem. Zástupy nemocných tak byly ponechány vlastnímu osudu. Chudí byli považováni za přenašeče nemocí, za lidi, co vyzývají ke vzpouře a protože představují hrozbu, musí být odděleni od společnosti. Velká změna nastala vydáním textu *„O podpoře chudých“*, tvrdí

⁴⁵ Více viz MESSINA, R., *Dějiny charitativní činnosti*, s. 87-88 nebo CHADIMA, M., *Dějiny charitativní péče*, s. 30.

⁴⁶ VAŠEK B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 96.

⁴⁷ Tamtéž s. 96.

Messina, kdy bylo navrženo, aby byla péče centralizovaná do jedné nemocnice, chudí spočítáni, ti, co jsou z jiných měst vyhoštěni a žebrákům dána práce. Ti, co se nepolepšili, pak byli uvězněni.⁴⁸ Podle Vaška pohnutky, které lidi nutili konat dobro, byly vytrženy od víry. Veškeré charitativní jmění bylo sloučeno do jediného fondu. V nemocnicích chyběl vycvičený personál. A konečně vzrostl počet chudých a ubyl počet lidí, kteří by na charitu přispívali.⁴⁹ Chadima dodává, že každý člen společnosti měl nějakým způsobem přispět k jejímu rozvoji (protože chudí nemohli ničím přispívat k tomuto rozvoji, byli bráni za povaleče). Ve velkých městech v 17. století byly zřízeny charitativní nemocnice (myslelo se, že se tak vyřeší otázka žebrání, tím, že by se chudí izolovali).⁵⁰ Messina hovoří o tom, že Ludvík XIV. založil takovou nemocnici a doufal v podporu svatého Vincence z Paula, ten to však odmítl, protože na vlastní oči viděl, jak se tam s lidmi zachází. Avšak stále se pokračovalo v izolaci chudých. Byly zřizovány hospice a vydávány přísně směrnice, ve kterých bylo zakázáno žebrání, a které měly zároveň odrazovat křesťany od dávání almužny chudým.⁵¹ Odrazování křesťanů od dávání almužny chudým od státu je v přímém rozporu s *Biblií*, konkrétněji pak s Desaterem, kde jsou křesťané vyzýváni k lásce k bližnímu. Nejen v Desateru lze pozorovat výzvu k podpoře potřebných. O něčem podobném se hovoří také v *Podobenství o milosrdném Samařanu*.⁵² Charitativní péče v období Velké francouzské revoluce velmi upadala a úzce se propojovala s náboženstvím. Vašek hovoří o úpadku solidarity. Lidé přestávali „věřit“ a kde nebylo místo pro náboženství, nebylo místo ani pro charitu. Ale revoluce slibovala vyřešení problému chudinství a žebroty. Každý, kdo byl chudý, měl nárok žádat od státu podporu, který musí jeho žádosti vyhovět, zároveň byly zrušeny veškeré dobrovolné spolky, které měly pomáhat chudým, protože by se údajně minulo účinkem, pokud by pomáhal, jak stát, tak tyto spolky. Rozpuštění a pohlcení spolků státem bylo

⁴⁸ MESSINA R., *Dějiny charitativní činnosti*, s. 99-102.

⁴⁹ VAŠEK B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 101.

⁵⁰ CHADIMA M., *Dějiny charitativní péče*, s. 33.

⁵¹ MESSINA R., *Dějiny charitativní činnosti*, s. 113-115.

⁵² Další zmínky nalezneme například v Bibli Leviticus 19, 9-10, kde jsou vyzýváni k ponechání spadaných zbytků zrn pro chudé, Deuteronomium 14, 28-29 - všechny desátky budou každý třetí rok ponechány pro sirotky, vdovy a bezdomovce nebo Matouš 6,2-4, kde se hovoří o tom, že pokud činíme nějakou pomoc, měla by zůstat skrytá.

hlavní příčinou problémů. Úkoly, které se měly z majetku dělat, pak umíraly, anebo chřadly, protože nebylo, z jakých peněz by se živily.⁵³

V 19. století se čím dál tím více rozvíjela péče veřejná a charitativní činnost dostává politický rozměr, o čemž hovoří nejen Chadima, ale i Vašek a Messina, který propojuje sociální práci s politickým systémem, podobně jako tomu bylo i v Řecku a Římě. Vznik sociální práce jako samostatné profesní specializace.⁵⁴

„Charitativní činnost už nebyla pokládána jenom za odpověď na bezprostřední potřeby člověka (chléb, bydlení, zdraví). Otevřela se širšímu prostoru obrany práv osoby v rovině hospodářské, sociální a politické.“⁵⁵

Což znamená, že vznikla potřeba preventivní pomoci v různých oblastech lidského života. Vašek píše o tom, že peníze na sociální péči se začaly vybírat i z daní. Už se nehledělo jen na ty, kteří se v bídě ocitli, ale i na ty, kteří by se tam mohli dostat, a stát vytvořil preventivní opatření, začal přispívat, ale zároveň s tím chtěl i rozhodovat. Postupem času se poměr charity církve vůči státu zmenšoval. Stát už nekonal svou pomoc z lásky k bližnímu, nýbrž z práva na existenci, která je zaručována ústavou.⁵⁶ Nastala změna i v cílech pomoci a lidumilství po válce. V této době už nešlo pouze o přežití, ale i o právo na lepší existenci. Podpora už je směřována tak, aby si příště dotyčná osoba dokázala pomoci sama a ne aby opět volala po pomoci ostatních.⁵⁷

Ve 20. století se sociální práce obohacuje o nově vzniklé potřeby.⁵⁸ V dnešní době jsou pak za cílovou skupinu považováni klienti žijící na okraji společnosti. Může se jednat o vězně, Romy, alkoholiky, imigranty a další. Velký důraz je kladen i na vyškolení sociálních pracovníků a pracovníc, protože se sociální péče velmi rozrostla a k pomoci ostatním je potřeba jak mít dobrého ducha, tak zároveň i odbornost.⁵⁹

Téma sociální a charitativní práce v rámci islámu především představují ve své knize Ondřej Beránek a Pavel Ťupek, i když zmínky nalezneme i u

⁵³ VAŠEK B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 144-146.

⁵⁴ MATOUŠEK O., ŠUSTOVÁ J., „Náboženství a společenská solidarita“, s. 98-100.

⁵⁵ VAŠEK B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 147-148.

⁵⁶ Tamtéž s. 147-148.

⁵⁷ VAŠEK B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 161- 162.

⁵⁸ MESSINA R., *Dějiny charitativní činnosti*, s. 135.

⁵⁹ VAŠEK B., *Dějiny křesťanské charity*, s. 161-162.

Matouška nebo Chadimy. Nejpodrobněji je ovšem sociální práce v islámu popsána v *Dvojí tvář islámské charity* (Beránek, Ťupek).

Podle Chadimy je k pochopení muslimské společnosti a charitativní péče důležité poznání pěti pilířů víry a jedním z nich je almužna.⁶⁰

Beránek a Ťupek hovoří o tom, že islám považuje za základ charitativní činnosti sadaqu. Sadaqa má různé podoby. Jedním z nich je zakát. Ještě v mekkánském období, kdy se nerozlišovalo mezi povinnou a nepovinnou almužnou. Právní klasifikace zakátu má mnoho výkladů a právních názorů. Takovou povinnost má, podle nich, svobodný, dospělý a mentálně zdravý muslim, který vlastní zákonem stanovené minimum. Znalci se rozcházelí v názorech, zda se tato povinnost vztahuje i na nezletilé, blázny, dlužníky či otroky. Platba zakátu je povinností individuální a často bývá opomíjená. Majetek, ze kterého se zakát odvádí, se dělí na dva druhy – zjevný a skrytý. Další možnou klasifikací je rozdělení do kategorií – zboží, zemědělské plodiny, zvířata, poklady, kovy a mořské plody. Beránek s Ťupkem hovoří o tom, že od této povinnosti je osvobozen stát, charitativní či veřejné instituce. Každý si dobu odvodu zakátu stanovuje sám až na výjimky, např. po každé sklizni. Zakát se pak odvádí z toho, co bylo v daném období nabyto.⁶¹ V další podobě, podle nich, sadaqu chápeme jako obchod či smlouvu. To, co člověk v tomto světě vynaloží v almužnách, mu bude vráceno v jiném světě až několikanásobně. Sadaqa nemusí mít jen materiální podobu, pod tímto můžeme rozumět i vlídné slovo či jakékoliv jiné dobrodiní. Jako taková je určena Bohu a tím, že ji každý muslim dává, naplňuje na zemi Boží vůli. Podle nich by se ani okatě almužna neměla dávat, stejně tak tomu je i v judaismu a křesťanství.⁶² Waqf autoři považují taktéž za jednu z možných podob sadaqy. Waqfy jsou specifické dobročinné nadace. Po staletí bylo množství architektury v islámské civilizaci udržováno právě z nich.⁶³ Dnes už nejsou waqfy tak živé jako ve středověku. Nejčastějším typem waqf jsou waqfy charitativní. Waqf, uvádí Beránek a Ťupek, lze ustanovit buď činem anebo slovem, přičemž za waqf se nesmí prohlásit

⁶⁰ CHADIMA, M., *Dějiny charitativní péče*, s. 38.

⁶¹ BERÁNEK O., ŤUPEK P., *Dvojí tvář islámské charity*, s. 29-32.

⁶² Tamtéž s. 39-40.

⁶³ Tamtéž s. 41.

cokoliv, co podléhá zkáze, jako například potraviny. Naopak za něj můžeme prohlásit knihy, nemovitosti i zvířata.⁶⁴

Dle Beránka i Ťupka byla islámská charita ve středověku utvářena především sadaqou, zakátem a waqfy. Na rozdíl např. od Byzantské říše zde nenalezneme „specializovaná pracoviště“ zaměřující se na pomoc např. slepým. Stejně jako v křesťanském západu se geograficky islámská dobročinnost soustředila především do měst.⁶⁵

Podle nich v islámské charitě, podobně je tomu i v křesťanské charitě, je velmi zakořeněná péče o sirotky. I Korán na mnoha místech zmiňuje sirotky. Ve středověku byl za sirotka považován ten, kdo ztratil otce, což je viditelné i dnes, protože některé organizace posílají peníze sebevražedným atentátníkům s tím, že pomáhají sirotkům.⁶⁶

1.2 Současná sociální práce

Za období současné sociální práce považují období po roce 1989. Po roce 1989 a se vznikem demokratického státu se objevila nutnost vysokoškolského vzdělávání sociálních pracovníků. A to hlavně z důvodu nově vzniklých sociálních problémů. Mezi ně patří prostituce, začlenění vězňů, bezdomovectví, migrace uprchlíků, pomoc ženám a dětem, které se ocitly v tíživé životní situaci⁶⁷ či drogově nebo jinak závislým lidem.⁶⁸

Nedílnou součástí sociální práce a diskutovaným tématem etiky se v novodobé sociální práci stal *Etický kodex sociálních pracovníků*. *Etický kodex* byl schválen plénem 19. 5. 2006 a nabyl účinnosti od 20. 5. 2006.⁶⁹ Již v Etických zásadách odkazuje na další úmluvy a zákony, aby sociální pracovník dbal na dodržování lidských práv, což dokládá i uvedený text:

⁶⁴ Tamtéž s. 43.

⁶⁵ Tamtéž s. 45-47.

⁶⁶ Tamtéž s. 52-53. Kromě almužny, podle Matouška i Chadimy, je důležitá forma solidarity svátek ukončení půstu - chudým se má předat zakát al-fitr - obživa dospělého člověk pro jeden den. Mohou se dát buď peníze anebo potraviny. Další důležitou událostí je obětování zvířete, kdy se almužnou stanou dvě třetiny obětovaného zvířete.⁶⁶ Více viz MATOUŠEK O., ŠUSTOVÁ J., „Náboženství a společenská solidarita“, s. 40 a CHADIMA M., *Dějiny charitativní péče*, s. 39.

⁶⁷ sexuální zneužívání, oběti násilí, týrání.

⁶⁸ ŠIKLOVÁ J., „Sociální práce v našem státě od druhé světové války do současnosti“, s. 152.

⁶⁹ Etický kodex sociálních pracovníků, „Postupy při řešení etických problémů“, s. 4, [online]. [cit. 4. 11. 2016]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/182582/pdf_m/Poradensky_system_-_Priloha_1.pdf.

„Sociální práce je založena na hodnotách demokracie, lidských práv a sociální spravedlnosti. Sociální pracovníci proto dbají na dodržování lidských práv u skupin a jednotlivců tak, jak jsou vyjádřeny v dokumentech relevantních pro praxi sociálního pracovníka, a to především ve Všeobecné deklaraci lidských práv, Chartě lidských práv Spojených národů a v Úmluvě o právech dítěte a dalších mezinárodních deklaracích a úmluvách. Dále se řídí Ústavou, Listinou základních práv a svobod a dalšími zákony tohoto státu, které se od těchto dokumentů odvíjejí.“⁷⁰

Z textu je patrná nutnost dodržování lidských práv, která tam je vícekrát zastoupena. Zároveň jsou stanoveny základní dokumenty k pochopení, jakým způsobem se mají práva dodržovat a čím se mají jednotliví sociální pracovníci řídit. Dále dokládá rovnost všech lidí, protože sociální práce stojí na principech demokracie a její rovnost vychází i z *Listiny základních práv a svobod*, kde každý život nese svou nepopíratelnou hodnotu. *„Každý má právo na život. Lidský život je hoden ochrany již před narozením.“⁷¹* Rovnost všech lidí tu však nebyla vždycky, což dokládá Komárková v Řecku: *„Lidé jsou si přirozeně nerovni a uschopněni k různým funkcím podle svého ustrojení.“⁷²* Na příkladu Řecka je doložena odlišná kultura. Přirozená nerovnost, kterou tu pozorujeme, již nemá nic společného s křesťanskou kulturo, kde si jsme rovni před Bohem. *„Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši.“⁷³* Uvedený text dokládá rovnost před Bohem podobně, jako jsme si v dnešní době rovni na principech demokracie, tedy před zákonem. *„Lidé jsou svobodní a rovni v důstojnosti i v právech.“⁷⁴* Rovnost v oblasti sociální práce dokládá i text z *Etického kodexu sociálních pracovníků*:

„Sociální pracovník respektuje jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, rasu či barvu pleti, mateřský jazyk, věk, pohlaví, rodinný stav, zdravotní stav, sexuální orientaci, ekonomickou situaci,

⁷⁰ Etický kodex sociálních pracovníků, „Etické zásady“, s. 1, [online]. [cit. 4. 11. 2016]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/182582/pedf_m/Poradensky_system_-_Priloha_1.pdf.

⁷¹ Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky, Základní listina práv a svobod, hlava druhá, oddíl první, článek 6, [online]. [cit. 4. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>.

⁷² KOMÁRKOVÁ B., *Původ a význam lidských práv*, s. 40.

⁷³ BIBLE, List Galatským 3,28.

⁷⁴ Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky, Základní listina práv a svobod, hlava první, článek 1, [online]. [cit. 10. 6. 2016]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>.

*náboženské a politické přesvědčení a bez ohledu na to, jak se podílí na životě celé společnosti.*⁷⁵

Sociální pracovníci jsou vyzýváni k pomoci potřebným bez ohledu na to, jak vypadají, co vyznávají či jakým způsobem hovoří. K pomoci potřebným bez ohledu na to, kdo by to měl být, vyzývá i Bible v *Podobenství o milosrdném Samařanu*. Zde je vysvětlován pojem bližní, kterým je jakýkoliv člověk, bez ohledu na odlišnou náboženskou příslušnost.⁷⁶

V kodexu dále nalezneme pravidla etického chování sociálního pracovníka ve vztahu ke klientovi, zaměstnavateli, kolegům a společnosti. Etické problémové okruhy, které jsou jeho součástí, pak vybízí k dalšímu rozpracování dle jednotlivých oblastí sociální práce.⁷⁷ V jednotlivých organizacích, podobně je tomu i v ABATABU, se tyto okruhy rozpracovávají do standardů.⁷⁸ Podle nich pak pracují se svými klienty.

Lidská práva, která se objevují v *Etickém Kodexu sociálních pracovníků*, mají své kořeny již v 18. století podle Komárkové. V té době vznikl laický stát.

*„Je to stát, který se vědomě vzdal úkolu poskytovat svým občanům jakoukoliv zákonem formulovanou direktivu k řešení konečných otázek lidského života. Vědomě se zřekl jejich kontroly, označiv je spolu s jinými za práva člověku inherentní a nezcizitelná, a považoval sám sebe za nástroj k jejich obraně. Vyloučil ze zásadních důvodů celou ideologickou, tehdy nábožensko-duchovní sféru z možného zásahu státní moci a omezil se na minimum řádu, nutného k pokojnému chodu časné lidské existence.*⁷⁹

Rozdělení vlivu od státu náboženství⁸⁰ se později projevilo i do oblasti sociální práce. Stát již člověku nepředkládal cíl a smysl života. Celkově se zřekl kontroly a dal člověku nezcizitelná práva. Ty jsou u nás zaručovány *Ústavou*, konkrétněji pak *Základní listinou práv a svobod*, ze kterých vychází i *Etický kodex sociálních pracovníků*. Podle Komárkové do reformace platilo právo

⁷⁵ Etický kodex sociálních pracovníků, „Etické zásady“, s. 1 [online]. [cit. 4. 11. 2016]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/182582/pedf_m/Poradensky_system_-_Priloha_1.pdf.

⁷⁶ Více viz Lk 10, 25-37.

⁷⁷ Více viz Etický kodex sociálních pracovníků [online]. [cit. 4. 11. 2016]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/182582/pedf_m/Poradensky_system_-_Priloha_1.pdf.

⁷⁸ Standard - pod tímto pojmem si lze představit normu nebo kritérium.

⁷⁹ KOMÁRKOVÁ B., *Původ a význam lidských práv*, s. 84.

⁸⁰ „Reformace vzala církvi především její juristický charakter. Přisoudila jí charakter výhradně duchovní, a tím ji v principu od státu oddělila.“ KOMÁRKOVÁ B., *Původ a význam lidských práv*, s. 87.

božské, kdežto nyní proti němu stojí právo pozitivní, které je ustanoveno lidmi. Právo, které ustanovili lidé, je podle ní, odvozeno od práva božského.⁸¹ Znamená to, že v dnešní době lze v sociální práci nalézt prvky, které byly odvozeny z božského práva, ač tam jakékoliv náboženské zabarvení není přítomné.⁸²

Za další velmi významně diskutované současné téma sociálních pracovníků lze považovat i syndrom vyhoření a s ním související cíl a smysl povolání (životu). Potřeba cíle a smyslu života se hledala již v minulosti. Pro věřící lidi se cílem života stala spása a věčný život, který nastane po smrti nebo potřeba naplňovat Boží vůli a s tím související potřeba smyslu - pomoc bližnímu. V dnešní době, kdy většina naší společnosti je bez vyznání, smyslem života dost často souvisí s povoláním, na což poukazuje Peter Tavel: „*Individuální dlouhodobý životní smysl se nazývá povoláním.*“⁸³ Každý člověk má své jedinečné povolání či poslání, které vyžaduje splnění podle Tavela. Právě s pocitem žít pro něco či někoho spojuje smysl žití, a pokud je tato touha nenaplněná projevuje se pocitem pustoty a prázdnoty nebo se odráží na tělesné kondici. V. E. Frankl tvrdí, že smysl nemůže být daný, ale hledaný. A to proto, že člověka přesahuje. Lépe řečeno, smyslem jsme obdarováni.⁸⁴ Miloš Raban tvrdí, že si ho nelze ani vymyslet, pokud by se tak stalo, nebyl by to pravý smysl.⁸⁵ Podobně jako Tavel vidí smysl života v práci i Milan Machovec nebo Raban. Machovec tvrdí, že naopak někteří lidé jsou schopni ztotožnit smysl s prací. Sama práce se tu objevila dříve než všechny její programy. Lidem se stala životní nutností – jejím základem byla potřeba udržet se a přežít. Dnes je již známo, že „práce nebyla následkem polidštění“, ale naopak

⁸¹ Více viz KOMÁRKOVÁ B., *Původ a význam lidských práv*, s. 90.

⁸² Jakékoliv náboženské zabarvení tam ani nesmí být, protože bychom porušovali jedno ze základních práv člověka a občana a totiž, že každý má právo na svobodu vyznání. „*Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání je zaručena. Každý má právo změnit své náboženství nebo víru anebo být bez náboženského vyznání.*“ Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky, Základní listina práv a svobod, hlava druhá, oddíl první, článek 6, [online]. [cit. 14. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>.

⁸³ TAVEL P., *Smysl života podle Viktora Emanuela Frankla, Potřeba smyslu života. Přínos Viktora E. Frankla k otázce smyslu života*, s. 27.

⁸⁴ Tamtéž, s. 27-31.

⁸⁵ RABAN M., *Duchovní smysl člověka dnes, od objektivního k existenciálnímu a věčnému*, s. 18.

„polidštění následkem práce“.⁸⁶ Mnoho lidí nachází ve své práci slast podle Machovce, kterou jim neposkytne nic jiného. Naleznou v ní ukojení svého života a bez ní by, dle nich, neměl život cenu. Aristoteles tvrdí, jak uvádí Machovec, že skutečné štěstí lidí tkví v tom, že jednají. Také tvrdí, že zálibu nalezneme v našem zaměření, našich schopnostech a přednostech. Teprve po té vznikají pocity slasti a blaženosti.⁸⁷ Raban hovoří o tom, že i to, jakým způsobem sami sebe chápeme, co tvoří naši identitu a kým jsme se stali, nám dává účel našeho života – to, co nás vede dál, co chceme dělat. Právě pro lidi ze západní části světa většinou znamená smysl to, jaké budou mít povolání (=poslání), vzdělání, jaké budou jejich vztahy.⁸⁸ Božena Kosová uvádí, že svými činy potvrzujeme smysl života: „*Smysl a hodnota práce spočívají ve významu pro jiného člověka, a ne v samotném výkonu povolání.*“⁸⁹ Pokud nám tedy konkrétní povolání nepřináší pocit naplnění, není chyba v povolání, nýbrž v nás jako lidech. Tavel uvádí příklad lékaře, jehož smysl nespočívá v tom, jaké předepíše léky nebo zda pracuje dle pravidel profese. Teprve až když člověk jedná nad to, co mu jeho povolání přikazuje, tam teprve začíná jeho osobní a naplňující práce. Každé povolání nám dává tuto možnost.⁹⁰ Ve spolku, ve kterém jsem prováděla výzkum, je práce nad rámec jejich povinností velmi častá a zároveň se objevuje u každého sociálního pracovníka.

Způsob, jakým může být smysluplnost našeho života prožívána, se podílejí tři komponenty podle Requera, jak uvádí Jiřina Ondrušová v *Stáří a smysl života*. Tyto komponenty nazýváme kognitivní, motivační a afektivní, přičemž kognitivní se vztahují k životním postojům, systém hodnot a cílů obsahují motivační a konečně afektivní zahrnují pocit naplnění, štěstí a spokojenosti. Ty pak poskytují člověku smysluplnost, ale dosažení štěstí ještě neznamená smysluplný život.⁹¹ I z tohoto důvodu je, pokud chceme zjistit

⁸⁶ MACHOVEC M, *Smysl lidského života*, s. 133.

⁸⁷ „Blaženost je tedy určitý rys, který vzniká tehdy, jsme-li činni v tom směru, ke kterému se hodíme, ke kterému máme vlohy a předpoklady.“⁸⁷ MACHOVEC M, *Smysl lidského života*, s. 50-51.

⁸⁸ RABAN M., *Duchovní smysl člověka dnes, od objektivního k existenciálnímu a věčnému*, s. 171.

⁸⁹ TAVEL P., *Smysl života podle Viktora Emanuela Frankla, Potřeba smyslu života. Přínos Viktora E. Frankla k otázce smyslu života*, s. 71.

⁹⁰ Tamtéž, s. 71.

⁹¹ ONDRUŠOVÁ J., *Stáří a smysl života*, s. 62.

vnímání práce sociálními pracovníky v dané organizaci, podstatné se při výzkumu dotazovat na cíle v rámci jejich práce.

Dle Ondrušové pro to, abychom si byli schopni odpovědět na otázku po smyslu našeho života, je důležité vytvořit si cíl, ke kterému směřujeme.⁹² Zatímco pro křesťana je cílem spása, pro člověka bez vyznání není zřejmý stejný cíl. Zaměření se na cílový bod, jak uvádí Ondrušová, v nás vytváří duchovní oporu, kterou potřebujeme k ochraně před úpadkem.⁹³

U každého člověka existuje něco jako víra ve smysl, ať už si to člověk uvědomuje nebo ne, o čemž hovoří Tavel. Tato víra ale podle něj nemá nic společného s náboženskou vírou.⁹⁴ Společný mají smysl, avšak chybí tam postava Boha. Jsme schopni na ni odpovědět i bez náboženského zjevení: „*Fenomén víry není chápán jako víra v Boha, ale jako obsáhlejší víra ve smysl.*“⁹⁵ Je zjevné, že víra nemusí být pouze spojována s náboženstvím. Dále Tavel hovoří o tom, že víra, naděje a láska se nedají vynutit, musí být zakotveny v samotné podstatě člověka. Velkým problémem je podle něj snaha oddělit víru v Boha a víru ve smysl. Viktor Emanuel Frankl tvrdí, jak uvádí Tavel, že jakmile si člověk začne klást otázky po smyslu, stává se religiózním. Také uvádí, že podobné stanovisko zaujímá i Paul Tillich, nebo Ludwig Wittgenstein.⁹⁶ Tavel dochází k závěru, že každý člověk má něco jako víru ve smysl. Tato víra je podle něj nezávislá na náboženské a je zakotvená v samotné podstatě člověka.⁹⁷ Do otázky smyslu života zasáhl i vědecký pokrok, podle Tavela, kdy se velmi rozvinula rozumová inteligence. Dnešní člověk si začíná uvědomovat, že na otázku po smyslu si nelze odpovědět rozbořením, který používá věda. Zároveň tvrdí, že materiální přebytek, který je v dnešní době značně znatelný, přináší duševní prázdnotu.⁹⁸ Jako příklad Tavel uvádí, že zhruba tři milióny Američanů uvažuje o sebevraždě. Podle něj, lze

⁹² ONDRUŠOVÁ J., *Stáří a smysl života*, s. 62.

⁹³ TAVEL P., *Smysl života podle Viktora Emanuela Frankla, Potřeba smyslu života. Přínos Viktora E. Frankla k otázce smyslu života*, s. 27.

⁹⁴ Tamtéž s. 48-49.

⁹⁵ Tamtéž, s. 48-49.

⁹⁶ Tamtéž, s. 48-52.

⁹⁷ „Člověk nemůže být nikdy bez naděje, která ukazuje dopředu na budoucí naplnění. Věřit v tuto naději je člověku i bez dogmatu (náboženského vyznání) vlastní a přirozené.“ Tamtéž s. 52.

⁹⁸ Tamtéž, s. 12.

vidět východisko v psychologické pomoci i duchovním probuzení: „*Prevenci je možno vidět v optimismu, naději, odvaze, pokoře, dobrotě, zdvořilosti, trpělivosti, altruismu, čestnosti, ušlechtilosti a víře.*“⁹⁹ Důvod pomoci tedy možná vychází z tendence člověka vysvětlit svět, ve kterém žije a své místo v něm. Zároveň tvrdí, jak dokládá výše uvedený text, že altruismus je možno brát jako něco, co nám dává určitý smysl. Tavel i Frankl tedy propojují vysvětlení smyslu života s duchovním rozměrem člověka nikoliv s rozumovými schopnostmi.

Podle Frankla spočívá podstata lidské existence v jeho sebetranscendenci ne seberealizaci. Být člověkem pro něj znamená být na někoho či něco zaměřený, někomu či něčemu být oddán, věnovat se člověku anebo Bohu.¹⁰⁰ V případě pomoci druhým lidem pak může dojít k tzv. syndromu vyhoření, který vysvětluje Matoušek: „*Syndrom vyhoření je soubor typických příznaků vznikajících u pracovníků pomáhajících profesí v důsledku nezvládnutého pracovního stresu.*“¹⁰¹ Syndrom vyhoření se objevuje u každého pracovníka po určité době. A příčinu vzniku syndromu vyhoření považujeme nároky, jak uvádí Matoušek, které jsou na pracovníka kladeny v rámci kontaktu s lidmi. Pro sociálního pracovníka je obtížnější dosáhnout pocitu uspokojení z práce z důvodu osobních nároků sociálního pracovníka a zároveň jeho osobních motivů. Za typické projevy syndromu vyhoření považujeme např. neschopností vymyslet něco nového - nový postup, snaha vyhýbání se klientům, snaha se více zapojit do mimopracovních aktivit než do práce, zaměření se na jiné činnosti v práci, než na kontakt s lidmi atp.¹⁰²

⁹⁹ Tamtéž, s. 12.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 23-24.

¹⁰¹ MATOUŠEK O., HARTL P., „Nároky sociální práce a syndrom vyhoření“, s. 55.

¹⁰² Lze také specifikovat, kterých lidí se syndrom vyhoření týká spíše. Jedná se o lidi, kladoucí na sebe i na organizaci velké nároky, lidé s tvořivými ambicemi, lidé, kterým dělá potíže vstupovat do kontaktu s lidmi a lidé, kteří své soukromí propojí s pracovním životem. Syndromu vyhoření se můžeme snažit předcházet. Syndrom vyhoření je pak úzce propojen s otázkou po smyslu. Pokud se člověk ocitne na pokraji či se už přímo „dostal“ do syndromu vyhoření, ocitá se ve velice obtížné životní situaci. Více viz MATOUŠEK O., HARTL P., a kol., „Nároky sociální práce a syndrom vyhoření“, s. 55-56.

2 Praktická část

V praktické části se nejprve zaměřím na cíl výzkumu. Rozhovory, které jsem získala, porovnáám s cílem (hypotézou). Zároveň vysvětlím volbu metody a představím, jakým způsobem výzkum v organizaci probíhal a popíši ABATAB. Stručně nastíním jeho historii, standardy a současný stav. Nakonec představím analýzu rozhovorů, které jsem získala a porovnáám se zvoleným cílem (hypotézou).

2.1 Cíl výzkumu

Rozhodla jsem se analyzovat fenomén smysluplnosti povolání sociálních pracovníků ABATABU. Hlavní otázka tedy zní:

Jaký je pracovní a životní cíl sociálních pracovníků ABATABU? Z jakého důvodu pomáhají? Proč jim jejich práce dává smysl? Jak vnímají rizika spojená s jejich prací?

V rámci analýzy vnímání jejich práce zjišťuji, jaký je jejich pracovní a životní cíl, z jakého důvodu pomáhají. Poté se jich budu dotazovat i na to, kdy je poprvé napadlo vykonávat tuto práci a co je k této práci motivovalo, či jestli dostali někdy lepší nabídku k práci. Sociálních pracovníků se budu dotazovat i na syndrom vyhoření. Co pro ně znamená, jakým způsobem se mu snaží předcházet a co by dělali v případě, že by nastal. Zda svou práci vidí jako smysluplnou, zda je pro ně smyslem a zda je baví, naplňuje (či za jakých podmínek by je nenaplňovala), zda je pro ně nějakým způsobem přínosná, obohatila je, jaké jsou jejich představy o tom, co by jim jejich práce měla dávat, zda ji berou jako poslání (povolání) a zda se v této práci chtějí realizovat i do budoucna, nebo si již vše v rámci jejich práce vyplnili a mají pocit, že jim jejich práce již více nabídnout nemůže a chtějí se realizovat v jiné oblasti. Zároveň zjišťuji, jestli mají práci, kterou vždy chtěli dělat a jakým způsobem tráví volný čas. Vzhledem k tomu, že ABATAB je nově založený spolek, mým cílem je zároveň zjistit, z jakého důvodu se rozhodli spolek založit (otázka pro zakladatele) a z jakého důvodu ostatní souhlasili s nástupem do této organizace

(otázka pro zaměstnance). Zároveň zjišťuji, zda je práce nějakým způsobem práce omezuje a jak tuto situaci řeší. Pro správné pochopení a orientaci v pozdějším textu jsem vytvořila přehled hlavního cíle, dílčích cílů a otázek, na které jsem se při rozhovoru dotazovala. Některé otázky nebylo možné analyzovat, protože z odpovědí jsem se nedozvěděla informace potřebné k naplnění cíle výzkumu. Byly to otázky týkající se žebříčku hodnot, priorit, preferencí, důvody k založení spolku a současné pozici ve spolku.

Tabulka č. 1.

Hlavní cíl	Dílčí cíle (DC)	Tazatelské otázky (TO)
Jaký je pracovní a životní cíl sociálních pracovníků a smysl jejich práce v ABATABU? Z jakého důvodu pomáhají? Proč jim jejich práce dává smysl? Jak vnímají rizika spojená s jejich prací?	DC1: Zjistit, jaký je jejich pracovní a životní cíl a zda vnímají svoji práci jako poslání.	TO1: Co je tvým pracovním a životním cílem?
		TO2: Bereš svou práci pouze jako práci či nějaké poslání?
		TO3: Máš nějakou představu či cíl v práci, kterého bys chtěl/a dosáhnout nebo sis vše už splnil/a?
	DC2: Z jakého důvodu pomáhají?	TO4: Kdy tě poprvé napadlo, že budeš sociální/m pracovníci/pracovníkem?
		TO5: Máš práci, kterou jsi vždy chtěl/a dělat?
		TO6: Vykonával/a jsi někdy něco jiného?
		TO7: Chceš tuto práci dělat i nadále nebo se v budoucnu vidíš někde jinde? Pokud by sis mohla znovu vybrat, zvolil/a by sis jinou práci?
		TO8: Měl/a jsi někdy lepší nabídku k práci?
		TO9: Jak bys zhodnotila svou práci?
		TO10: Je pro tebe tvá práce přínosem?
		TO11: Co by ti práce měla dávat?
		TO12: Naplňuje tě tvá práce?

		TO13: Za jakých podmínek by tě nenaplňovala?
		TO14: Co tě na práci baví či nebaví?
		TO15: V čem tě práce bavila a dnes ne?
	DC3: Proč jim jejich práce dává smysl?	TO16: Co si představíš pod smyslem práce?
		TO17: Vidiš svou práci jako smyslupnou?
	DC4: Jak vnímají rizika spojená s prací?	TO18: Jak trávíš volný čas?
		TO19: Omezuje tě nějak tvá práce v osobním životě?
		TO20: Co pro tebe znamená syndrom vyhoření?
		TO21: Jak se mu snažíš předcházet?
		TO22: Pokud by nastal, co bys dělal/a?

Sociální pracovníci organizace ABATAB budou vnímat svoji práci jako smyslupnou. Smyslem práce (povolání) pro ně bude pomoc bližnímu, přestože je organizace nenáboženskou institucí. Jejich práce je baví, protože ji neberou pouze jako práci, ale jako poslání a protože je naplňuje, vidí v ní smysl, právě kvůli pomoci bližnímu a v budoucnu chtějí pokračovat dále v tom, co dělají. Nenaplňovala by je za podmínek neustálých překážek od organizací zřízených státem v případě, že by sociální pracovníci těchto organizací s nimi odmítali spolupracovat, ale také i z důvodů finančních. Také předpokládám, že cílem sociálních pracovníků ve spolku bude úspěch, a to jak v soukromém, tak v pracovním životě. Pracovním cílem pro ně bude úspěšnost v rámci jejich povolání (které budou ztotožňovat s posláním). Úspěšnost bude souviset jednak s jejich vlastním úspěchem, jednak s úspěchem celé organizace a rodin, kterým pomáhají. Naopak jejich soukromým cílem bude úspěch spojený s prací a s jejich rodinou. Všichni sociální pracovníci budou pomáhat z důvodu, že jim jejich práce - tedy pomoc, kterou poskytují v rámci služeb - dává smysl.

Pracovní rizika si budou všichni dotazovaní uvědomovat. Jako hlavní riziko své práce budou vnímat syndrom vyhoření, kterým si již prošli nebo k němu neměli daleko. Ač vědí, jakým způsobem mu předcházet, budou tvrdit, že je občas velmi obtížné všechny zásady dodržovat. Jejich práce je sice bude omezovat (hlavně časově), ale myslím si, že jim to vadit nebude, protože ji vykonávají jako své životní poslání.

2.2 Výzkumná metoda a popis spolku ABATAB

V organizaci jsem prováděla kvalitativní výzkumnou strategii, pro zjištění informací jsem pak použila metodu rozhovoru. Kvalitativní výzkum, který jsem zvolila, je v souladu s tím, jak ji popsal Hendl v *Kvalitativní výzkum, základní metody a aplikace*.¹⁰³

Hendl cituje Creswella a definuje kvalitativní výzkum jako „proces hledání porozumění na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému“.¹⁰⁴ To znamená, že se pracuje s úzkou skupinou lidí a snaží se nahlédnout do konkrétní problematiky. Podle Hendla výzkumník vytváří celistvý obraz, analyzuje texty či podává informace o názorech jednotlivých účastníků ve výzkumu. Někdy je tato práce přirovnávána k práci detektiva, protože výzkumník pracuje přímo v terénu v delším časovém intervalu, kde už při sběru dat dochází k částečné analýze a může pak pomoci v modifikaci výzkumu a osvětlení výzkumných otázek.¹⁰⁵

Kromě kvalitativního výzkumného šetření rozlišuje Hendl i kvantitativní a smíšený výzkum. „Kvantitativní výzkum využívá náhodné výběry, experimenty a silně strukturovaný sběr dat pomocí testů, dotazníků nebo pozorování.“¹⁰⁶ Právě technikou sběru dat se kvantitativní výzkum odlišuje od kvalitativního. Smíšený výzkum pak komparuje kvalitativní a kvantitativní výzkum.

Jako techniku sběru dat jsem zvolila kvalitativní rozhovor. Hendl ho dále rozděluje na strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami, neformální,

¹⁰³ HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 3. vyd. Praha: Portál, 2012, 407 s. ISBN 978-80-262-0219-6.

¹⁰⁴ HENDL J., *Kvalitativní výzkum, Základní metody a aplikace*, str. 50.

¹⁰⁵ HENDL J., *Kvalitativní výzkum, Základní metody a aplikace*, str. 50.

¹⁰⁶ HENDL J., *Kvalitativní výzkum, Základní metody a aplikace*, str. 46.

narativní, fenomenologický nebo rozhovor pomocí návodu.¹⁰⁷ Pro své výzkumné šetření jsem považovala za nejvhodnější využít rozhovor pomocí návodu, který popisuje Hendl:

„Tento návod má zajistit, že se skutečně dostane na všechna pro tazatele zajímavá témata. Je na tazateli, jakým způsobem a v jakém pořadí získá informace, které osvětlí daný problém.“¹⁰⁸

Proto jsem do výzkumu vstupovala s předem připravenými otázkami, které jsem při rozhovoru měla k dispozici, otázky jsem nepokládala v pořadí, ve kterém jsem si je připravila, protože ne vždy vhodně navazovaly na předchozí odpověď, někdy se také stalo, že mi sociální pracovníci na další otázku odpověděli v předchozí, proto nebylo nutné se znovu ptát. Zároveň tento typ rozhovoru umožňuje co nejefektivnější využití jeho času, a v případě více dotazovaných ulehčuje jejich srovnání.

Kvalitativní výzkumnou strategii jsem zvolila z důvodu nízkého počtu respondentů a nutnosti pochopit danou problematiku do hloubky. Metoda rozhovoru mi pak přišla jako nejvhodnější způsob získání dat a informací, a to hlavně, abych nezapomněla s dotazovanými probrat nějaké téma.

Za místo svého výzkumného šetření jsem se rozhodla zvolit organizaci *ABATAB, spolek pro péči o rodinu* (dále jen „ABATAB“). Již dlouho před vznikem ABATABU jsem se současnými sociálními pracovníci spolupracovala v rámci Fondu ohrožených dětí (dále jen „FOD“). Tam jsem docházela zhruba čtyři roky jako dobrovolník, který pomáhal např. s tříděním humanitární pomoci nebo vyhledáváním vhodného bydlení pro rodiny s dětmi. Později jsem začala i sama aktivně vyhledávat pro rodiny humanitární pomoc, která jim zrovna chyběla. Jako je např. prkno na žehlení nebo skříň do dětského pokoje. Později jsem měla možnost nahlédnout i do „terénu“ a vidět, jakým způsobem zaměstnanci (tehdy ještě FODU) pracují. Jejich práce mě velice nadchla a zaujala a z toho důvodu jsem pokračovala v dosavadní práci, proto jsem stála u zrodu myšlenky k založení nové neziskové organizace (vzhledem k tomu, že FOD se potýkal s finančními problémy a byl nucen

¹⁰⁷ HENDL J., *Kvalitativní výzkum, Základní metody a aplikace*, str. 164-180.

¹⁰⁸ HENDL J., *Kvalitativní výzkum, Základní metody a aplikace*, str. 174.

propouštět terénní pracovníky a rušit pobočky FOD¹⁰⁹). Tato myšlenka přišla od jedné ze současných zakladatelek organizace, která zároveň přesvědčila zbylé dva zakladatele k uskutečnění tohoto projektu, protože pomoc, kterou poskytovala rodinám ve FOD, vnímá jako poslání.

S žádnými překážkami jsem se tedy nepotýkala, když jsem za kolegy přišla s návrhem, že bych velmi ráda uskutečnila výzkum k jejich současné práci, pokud by s tím neměli problém. Při rozhovorech jsem narazila pouze na jednu drobnost a to tu, že mi dva sociální pracovníci ABATABU nedali souhlas s nahráváním, což plně respektuji a chápu. Výzkum jsem prováděla s jednotlivými sociálními pracovníky v jejich kanceláři o samotě. Veškeré dotazy jsem si nahrávala na diktafon, s čímž většina sociálních pracovníků souhlasila. Ti, kteří odmítli nahrávání, mi umožnili zapisování jejich odpovědí během rozhovoru. Každý rozhovor trval zhruba kolem půl hodiny s tím, že všichni sociální pracovníci byli předem informováni o průběhu našeho rozhovoru i o tom, že se budu dotazovat na jejich práci, jaký k ní mají vztah a jak ji vnímají.

ABATAB, spolek pro péči o rodinu vznikl po dohodě s FODEM.¹¹⁰ Jejich činnost byla zahájena 1. 1. 2016. FOD terénní pracovníky, kteří vykonávali sociálně aktivizační službu, propouštěl vzhledem k jejich finančním problémům, a tak se terénní zaměstnanci pobočky Pardubice rozhodli založit vlastní organizaci. Nově vzniklý spolek převzal od FODU memorandum. K týmu sociálních pracovníků nově vzniklého spolku se připojil předseda, který je činný jako advokát.¹¹¹ Služba je poskytována v Pardubickém a Královéhradeckém kraji. Ve svých stanovách mají přímo uvedenou pomoc, kterou v rámci spolku poskytují.¹¹² Tato pomoc je zaměřena podle zákona 108/2006 Sb. na to, jakým

¹⁰⁹ Klokánek zůstal i nadále.

¹¹⁰ Název vznikl po dohodě třech zakladatelů z jejich počátečních písmen příjmení. Písmena jsou spojena spojkou „A“ a první písmeno „A“ na začátku zvolili zakladatelé s ohledem na prvotnost sociální služby při vyhledávání na internetu. Jejich znak byl vytvořen ve spolupráci všech sociálních pracovníků a má znázorňovat ucelenou rodinu žijící ve spokojeném a hlavně vhodném prostředí pro výchovu a vývoj dítěte.

¹¹¹ Ten v rámci spolku poskytuje bezplatné konzultace pro klienty.

¹¹² „Hlavní směry činnosti:

1. poskytování sociálních služeb podle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách,
2. výkon sociálně právní ochrany dětí podle zákona 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí,
3. podpora náhradní rodinné péče.“ Stanovy spolku, [online]. [cit. 4. 11. 2016]. Dostupné z: <http://abatab.cz/?page=dokumenty>.

způsobem má být pomoc poskytována, dále za jakých podmínek může sociální pracovník vykonávat dané povolání¹¹³. Zákon 359/1999 Sb. se zaměřuje na sociálně právní ochranu dětí, pod čímž si lze představit jejich zdravý tělesný a duševní vývoj, dále řádnou výchovu či ochranu jejich zájmů. Podpora náhradní péče není nijak odlišná od jiné podpory rodiny v ABATABU, s rodinou se pracuje jako s každou jinou¹¹⁴.

V rámci spolku vznikl projekt SASANKY.¹¹⁵ Cílem projektu je pomoc sociálně a jinak ohroženým rodinám s dětmi (biologické i náhradní) do 18 let. Rodinám pomáhají tak, aby ve spolupráci s nimi překonali nepříznivou situaci, ve které se ocitli. Snaží se zachovat nebo obnovit funkci rodiny. S rodiči vytvářet bezpečné rodinné prostředí, které umožňuje setrvání dětí v rodině nebo jejich návrat do rodiny původní.¹¹⁶ Sociální pracovníce spolupracují s rodinami a dětmi převážně v jejich přirozeném prostředí (v místě jejich bydliště). Dále spolupracují i s jinými institucemi (např. škola, policie, Odborem sociálně právní ochrany dětí, dále jen OSPOD). ABATAB nabízí základní poradenství, dlouhodobější podporu rodinám a dětem a asistence.¹¹⁷ Službu poskytují každý všední den, v některých případech i o víkendu.¹¹⁸ Ambulantní forma služby je poskytována na adrese nám. Čs. legií 500, Pardubice, kancelář v druhém patře č. dveří 51. Jejich kancelář je vybavena nejen standartním kancelářským vybavením (stoly, židle, pc), ale zároveň se tam nachází i dětský koutek, který sociálním pracovnícům umožňuje lepší navázání kontaktu s dítětem a zároveň i s rodiči

ABATAB také poskytuje humanitární pomoc, kterou získává od dobrovolných dárců. Jedná se například o hračky, oblečení, vybavení domácnosti (skříně, kuchyně a její vybavení, sedačky, postele nebo povlečení,

¹¹³ Více viz ČESKO, Zákon č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách. [online]. [cit. 15. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>.

¹¹⁴ Více viz ČESKO, Zákon č. 359/1999 Sb., Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. [online]. [cit. 15. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>.

¹¹⁵ SASANKY - ze zkratky SAS=sociálně aktivizační služba.

¹¹⁶ Leták ABATAB, příloha č. 6, s. 100.

¹¹⁷ Více viz leták ABATAB, příloha č. 6, s. 100.

¹¹⁸ „Terénní forma služby je poskytována v pracovním týdnu v době 8 – 18 hod. a dále ve výjimečných případech i o víkendu a večerních hodinách, vyžaduje-li to zájem dítěte. Posouzení této situace je v kompetencích klíčového pracovníka rodiny. Ambulantní forma služby je poskytována v Pardubicích v pondělí od 8 – 17 hod.“ ABATAB, Kontakty, [online]. [cit. 4. 11. 2016]. Dostupné z: <http://abatab.cz/?page=onas>.

ale i elektronické přístroje do domácnosti). Kromě humanitární pomoci je poskytována i pomoc potravinová, která je určena pro rodiny, které svou současnou situaci nezvládají, ale chtějí zlepšit svůj aktuální stav a plní zadané úkoly.¹¹⁹

V současné době tedy v ABATABU funguje celkem 5 sociálních pracovníků (jeden z nich ve výpovědní lhůtě). ABATAB hledal nové zaměstnance, aby mohla být služba poskytována v rozsahu jako doposud. V kancelářích se většinou střídají s tím, že každý z nich jezdí minimálně jednou týdně do terénu. Kancelář pak využívají především na přebrání humanitární pomoci, dopisování spisů, vyhledávání informací pro klienty a ambulantní formu poskytování pomoci s kontakty¹²⁰. Každý ze zaměstnanců odvádí svou práci, jak nejlépe může, ovšem vztahy mezi jednotlivými pracovníky nejsou momentálně nejlepší, což z rozhovorů nemůže být patrné, protože byly prováděny v době, kdy ještě vše v pořádku fungovalo.

Výše jsem uvedla, že *Etický kodex sociálních pracovníků* dále vybízí k rozpracování jednotlivých problémových etických okruhů v jednotlivých sociálních organizacích. Tyto okruhy dále rozpracoval i ABATAB ve svých standardách. Mimo jiné se musí řídit i stanovenými zákony a dalšími úmluvami, stanovenými v *Etickém kodexu*. Základním kamenem pro fungování ABATABU jsou zákony 108/2006 Sb. o sociálních službách a 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí.¹²¹ Cílovou skupinou jsou rodiny s dětmi, kde je snížená schopnost se o dítě postarat, děti, jejichž výchova je náročnější, děti, které jsou vystavené nadměrné psychické zátěži, děti ohrožené vyloučením ze sociálního prostředí, rodiny ohrožené, rodiče, kteří požívají návykové látky nebo ohrožené rozpadem manželství či partnerství.¹²² Důležitou součástí osobního rozvoje sociálního pracovníka, popsaném i ve standardách, je supervize:

„Prioritou supervize je profesionální rozvoj pracovníka, rozšiřování jeho dovedností. Souběžně s tím mu má supervize pomáhat řešit těžko řešitelné

¹¹⁹ V současné době se bude zřizovat potravinová pomoc na Gymnáziu Dr. Emila Holuba v Holicích.

¹²⁰ Kontakt - při rozvodu rodičů, střetávání dítěte s druhým rodičem.

¹²¹ Standardy ABATAB, k nahlédnutí v sídle spolku.

¹²² Standardy ABATAB, k nahlédnutí v sídle spolku.

případy, má mu pomáhat vyrovnat se s pracovním stresem (zabránit profesnímu vyhoření).“¹²³

To znamená, že supervize napomáhá k prevenci před vznikem syndromu vyhoření. Standardy ABATABU se ke konání supervizí vyjadřují takto:

„Sociální a odborní pracovníci jsou průběžně supervidováni nezávislým odborníkem. Frekvence supervizí je závislá na finančních prostředcích organizace a individuálních aktuálních potřebách těchto pracovníků, taktéž i forma supervize.“¹²⁴

Od vzniku spolku se doposud žádná supervize nekonala. V současné době se ovšem hovoří o možných přípravách na ni.

Ve standardách ABATABU najdeme definovaná práva jak klienta, tak sociálního pracovníka. Jedním z práv klienta je právo na víru. Jsou tam i nastíněné situace, které by mohly vést k porušení tohoto práva.¹²⁵

„Příklady situací, při nichž mohou být práva klienta porušována

- Zesměšňování klienta pro jeho víru.
- Neumožnit klientovi projevat své náboženské cítění, bránit mu v náboženských úkonech (modlitba před jídlem, před spaním).
- Neumožnění návštěvy kostela.“¹²⁶

Znamená to, že i v případě, že klíčový sociální pracovník¹²⁷ není věřící, musí svému klientovi umožnit věci spojené s jeho vyznáním, ovšem v případě, že by mohlo dojít k újmě na zdraví nebo psychické újmě dítěte, je pracovník povinen nahlásit to na příslušný orgán, např. OSPODU.

Ve standardách ABATABU dále nalezneme mj. průběh služby, uzavírání smluv s klientem, metodiku, jakým způsobem lze podat stížnosti, jaká je návaznost poskytované služby na další dostupné zdroje, náplň práce sociálního pracovníka, profesní rozvoj zaměstnanců, místní a časová dostupnost služby,

¹²³ Projekt: K naplnění předpokladů pro výkon činnosti v sociálních službách, Supervize v sociálních službách, [online]. [cit. 27. 11. 2016]. Dostupné z: http://www.krcentrum.cz/files/Supervize-v-socialnich-sluzbach_2b4bba6b.pdf.

¹²⁴ Standardy ABATAB, k nahlédnutí v sídle spolku.

¹²⁵ Standardy ABATAB, k nahlédnutí v sídle spolku.

¹²⁶ Standardy ABATAB, k nahlédnutí v sídle spolku.

¹²⁷ Klíčový sociální pracovník - pracovník, který má „na starosti“ daného klienta.

informovanost, ale také jednání v nouzových situacích a zvyšování kvality služeb.¹²⁸

2.3 Rozbor rozhovorů

Mým prvním dílčím cílem bylo zjistit, jaký je pracovní a životní cíl sociálních pracovníků a zda svoji práci vnímají jako poslání.

Každý ze sociálních pracovníků má ve své práci svůj cíl. Respondent 1 by rád ještě profesně rostl. Respondenti 2 a 3 chtějí být ve své práci nejlepší, ať už samostatně nebo celkově jako nezisková organizace. Dobrý chod organizace si přeje i respondent 5 a respondent 4 si ve své práci vše již vyplnil. Každý z respondentů vnímá jako cíl úspěšnost, ať už se jedná o úspěšnost v rámci celého spolku nebo samostatně. V soukromém životě je pro ně nejdůležitější rodina. Respondent 1 hovořil o tom, že se navzájem pracovní a soukromý život ovlivňují, myslí si, že i přes to, že je na prvním místě rodina v soukromém životě, jeho cíl je podobný s tím pracovním, protože je pro něj důležité rodinu zabezpečit být zdraví a zmínil i finanční odměnu za práci. Stejným způsobem to vnímal i respondent 2, který také uvádí, že jsou jeho cíle podobné. Respondent 3 si také přeje úspěšnost své rodiny. Výjimku tvořili respondenti 4 a 5. Respondent 4 mi na otázku odpověděl, že vzhledem k jeho věku si již žádné takové cíle neklade a respondent 5 na otázku neodpověděl vůbec. Z pozorování lze říct, že úspěšnost je pro něj také na prvním místě. Jeho vlastní úspěšnost a schopnost zajistit svou rodinu.

Respondenti 1, 2 a 3 vidí svou práci jako poslání a ta pro ně pak znamená pomoc. Respondent 1 přirovnává poslání k součásti jeho života, respondent 2 pak poslání vnímá tak, že do práce nechodí jako do práce. Zároveň pro něj znamená smysl práce to samé jako poslání, totiž pomáhat rodinám. Pro respondenta 3 znamená poslání to, že on sám je nástrojem, který používá ke své práci. Naopak respondenti 4 a 5 neberou svou práci ani jako práci ani jako poslání. Pro ně to znamená něco mezi tím. Respondent 5 své tvrzení vysvětlil takto: „*Když je někdo celobytně oddán své práci a vidí se při*

¹²⁸ Standardy ABATAB, k nahlédnutí v sídle spolku.

*tom jako spasitel třeba, tak to je pro mě posláni.*¹²⁹ Tento respondent tedy cíleně odděluje náboženství od sociální práce, ale i u něho můžeme pozorovat prvky náboženské pomoci - pomoc bližnímu, která se dá vysvětlit tak, že část svých služeb v rámci spolku poskytuje bez finanční odměny, ale i důvod, proč chtěl spolek založit - pomoci manželce zajistit práci, která ji baví a naplňuje.

Za svůj druhý dílčí cíl, jsem si stanovila zjistit, z jakého důvodu pomáhají. Nejprve jsem se respondentů dotazovala na to, kdy se vůbec rozhodli stát sociálními pracovníky.

Respondent 1 chtěl být sociálním pracovníkem od prvního ročníku vysoké školy (respondent sice uvádí vysokou školu, avšak z předchozích rozhovorů vím, že absolvoval vyšší odbornou školu), kdy nastoupil na praxi. Naopak respondent 2 se rozhodl pro tuto práci již na gymnáziu, když se byl podívat v neziskové organizaci FOD, což mu domluvil jeden z jeho rodičů, tam později také nastoupil. Respondent 3 se rozhodl tuto práci vykonávat, protože chtěl být úspěšnější, než do té doby byl. Chodili za ním známí, kteří ho žádali o radu, kterou jim on byl schopen poskytnout. Respondent 4 se k této práci dostal na přání rodičů, kteří mu školu vybrali a v případě respondenta 5 to bylo z důvodu nutnosti založit tento spolek (do té doby měl a stále ještě má svou soukromou advokátní praxi). Nikdo z respondentů tedy už od útlého věku nevěděl, že by něco podobného chtěl vůbec vykonávat, i přes to všichni dotazovaní na mou otázku po tom, zda mají práci, kterou chtěli dělat vždy, odpověděli ano. Respondent 5 to zdůvodnil tím, že chtěl šéfovat své ženě (u této odpovědi se smál, z rozhovoru bylo patrné, že pomoc jeho manželce je pro něj velmi důležitá). Respondent 4 sice vyjádřil obavy na počátku svého pracovního procesu k tomuto zaměstnání (tehdy pracoval v domově důchodců), avšak nyní ničeho nelituje. Nikdo z dotazovaných by si jinou práci nezvolil. Ráda bych uvedla odpověď respondenta 1:

„Eh... Já si myslím, že teďka v tuhle chvíli chtěla dělat, ale nevím, co bude třeba za deset let, jestli se něco změní u mě, ale určitě to v tuhle chvíli vím, jakože si myslím, že jsem tam, kde bych chtěla být, ale kdybych se teďka měla rozhodnout nebo dřív, zpětně kdybych se rozhodovala znova, tak bych šla

¹²⁹ Respondent 5, osobní rozhovor, 17. 4. 2016.

*na zdrávku. To jsem vždycky litovala toho, že jsem šla na ekonomku a ne na zdrávku.*¹³⁰

I přes to, že respondent 1 ve své odpovědi při pořizování rozhovorů odpověděl, že momentálně je tam, kde chce být a do budoucna uvedl časové rozmezí desetiletí (příčemž od mých rozhovorů uplynulo pár měsíců), nyní podal výpověď a odchází za jinou nabídkou práce. Kdyby mohl svou minulost změnit, šel by na zdravotní školu. Chtěl by tedy opět pomáhat lidem. Pomoc je u něj tedy velmi důležitá. Na to, zda někdy dostali jinou/lepší nabídku jsem se dotazovala a respondenti 2 a 3 lepší nabídku dostali. Respondent 2 mohl nastoupit k jiné neziskové organizaci a respondent 3 se mohl stát koordinátorem v Abilympijské asociaci. Za "lepší práci" pak považují vyšší finanční ohodnocení a pozici. Přesto ji nikdo z nich nepřijal a to z toho důvodu, že by nemohli vykonávat to, co dělají nyní. Pomoc, kterou poskytují v této formě, vnímají jako nejlepší možnou. Dále jsem zjišťovala, zda je pro ně práce přínosná, baví je, naplňuje a co jim dává. Práce je pro ně přínosem hlavně ohledně zkušeností, které při ní získávají. Pro tři dotazované by jim práce měla dávat již zmíněné finanční ohodnocení (nikdo se ovšem nezmínil o jeho výši nebo o tom, že by bylo nedostačující). Kromě toho ale také dobrý kolektiv a pocit uspokojení z dobře vykonané práce. Každého dotazovaného jeho práce naplňuje. Podobné byly pak odpovědi respondenta 1 a 2, které jejich práce naplňuje z důvodu dosažených úspěchů klientů, kterých dosahují, což je cílem jejich práce.

R1: *„Právě to, když se to jako povede, když vidím, že se udělal nějaký krok, třeba nějaká rodina, která stačí jenom trošku popostrčit a zas... Prostě vrátí se to do normálu a funguje, tak je to super, jakoby když i ty děti nemusejí třeba odejít z rodiny pryč, ale můžou zůstat a podaří se to, tak to mě naplňuje.*¹³¹

R2: *„Eh... určitě, určitě, protože ty úspěchy těch klientů jsou skvělý, když se něco povede.*¹³²

¹³⁰ Respondent 1, osobní rozhovor, 19. 4. 2016.

¹³¹ Respondent 1, osobní rozhovor, 19. 4. 2016.

¹³² Respondent 2, osobní rozhovor, 13. 4. 2016.

Cílem jejich práce je tedy úspěšnost. Respondent 4 tvrdil, že jemu by práce, kromě pocitu uspokojení z úspěšné práce, měla dávat smysluplnost.¹³³ Tu pak všichni dotazovaní vnímají v pomoci svým klientům - pomoci bližnímu.

Respondenta 3 naplňuje jeho práce, i když sám neví, jak by to mohl vysvětlit, proto svou práci přirovnává k poslání, což mu dává smysl, ač je sám bez vyznání.

Jejich práce by je nenaplňovala za podmínek, že by v práci nebyl dobrý kolektiv, což reflektoval respondent 3. Respondenta 4 by práce nenaplňovala v případě, že by byla zbytečná (dle mého pozorování svou práci takto ale nevnímá). V případě, že by se nic nedařilo po pracovní stránce, by respondenta 1 jeho práce také nenaplňovala. Zaujala mě také odpověď respondenta 2, který svou odpověď nejlépe zdůvodnil a dokonce i popsal situaci, kdy tomu tak v jeho práci bylo:

R2: „No nenaplňovala by mě určitě v případě, co jsme vlastně zažili loni,¹³⁴ kdy jsme měli sehnány peníze, nechodily nám vejplaty a člověk když jakoby přijde do rodiny a teď ta rodina - my víme, že mají pravidelně dávky od státu eh... - nejsou schopni zajít včas podat příspěvek na bydlení tak ... a i jako nám stěžují, že ta pracovnice na úřadu práce, že je blbá a takový, tak si jako člověk říká, ty jo to jsou peníze, který mají zadarmo, já to odpracuju a ty peníze nemám stejně a oni dycky jako začnou: „Víte jak je to těžký hospodařit?“ a teď já jsem jako ty peníze neměla, tak to byl jako velkej problém...“, „...já vim, že nevím jestli je to s tím spojený, protože bez tý vejplaty ta práce prostě fakt dělat nejde, protože člověk musí bejt v pohodě. Jo, a když není v pohodě a řeší svoje osobní problémy, protože ty klienti mají podobný problémy, jako řeším já a teď jako si říká člověk, tak tyjo oni si mě tady stěžují, přitom jim na účtě přistane každěj měsíc dvacet tisíc a mě ne a teď jako mě tady brečej že nevyšli a co jako já jim na to mám říct jo, takže to by... to by... to vim že by byl jako pro mě problém.“¹³⁵

I přes to, že pro tohoto respondenta je odměna za jeho práci velmi důležitá, je schopen pomoci i v nepříznivé situaci, ve které se ocitl, avšak mělo to vliv na jeho další fungování v zaměstnání. Podle něj se tedy toto zaměstnání nedá vykonávat bez pracovního úspěchu a pocitu naplnění, které lze získat i z finančního ohodnocení za odvedenou práci.

¹³³ „Pocit uspokojení, smysluplnost.“ Respondent 4, osobní rozhovor 17. 4. 2016.

¹³⁴ Tím myslí rok 2015, kdy ještě pracovali ve FOD, který se potýkal s finančními problémy a špatným přerozdělováním peněz.

¹³⁵ Respondent 2, osobní rozhovor, 13. 4. 2016.

Dále jsem se snažila zjistit, co je na jejich práci baví a co ne. Respondenta 2 a 3 baví, když vidí posun v rodinách, když jsou rodiny úspěšné (tím pádem jsou úspěšní i oni, protože jim pomáhají), což můžeme spatřovat i v odpovědi respondenta 2, který hovoří o tom, že ho baví kontakty¹³⁶ (u nich je posun v rodinách rychle znatelný) a může tak snáze dojít k úspěchu. Na rozdíl od respondenta 2, kterého nebaví administrativa, tak respondenta 3 nebaví nemotivovaný klient. Respondent 4 se k této problematice nevyjádřil a respondent 5 ví, že vše se musí udělat, proto neřeší, co ho baví a co ne. I přes to jsou činnosti, které rád nedělá, ač to nepřiznal. Z pozorování jsem pochopila, že ho více baví např. advokátní práce než se starat o to, zda je dostatek financí k chodu spolku. Pomoc tedy staví jako důležitější, i když ví, že by bez dostatečného zajištění spolku nemohla být taková.

Respondenti 1, 4 a 5 nikdy nic jiného nevykonávali. Každý z dotazovaných na dotaz po hodnocení práce odpovídal jinak. Předseda spolku hleděl na finance - dotace na vyplácení zaměstnanců. Peníze vnímá jako podstatné, přestože poskytuje bezplatné konzultace klientům.

Protože jsem se všemi dotazovanými v průběhu rozhovoru narazila na téma finančního ohodnocení, je důležité zmínit, že je pro všechny důležitá spíše jeho pravidelnost, než výše. Nikdo z nich se také nezmiňoval o tom, že by odměna za jejich práci byla nedostatečná a to z toho důvodu, že finanční odměna pro ně není jedinou odměnou za jejich vykonanou práci, může to být například i úspěch, pokud se jim něco podaří nebo úsměv na tváři dítěte, které může zůstat v rodině či poděkování matky za potravinovou pomoc. Přestože jsem do rozboru rozhovorů nezařadila otázky ohledně žebříčku hodnot, je důležité zdůraznit odpověď respondenta 3, který úplně opomněl finanční stránku. Na moji otázku pak odpověděl:

„Ahá... finanční stránka, když jsem žila sama s dvěma dětma, tak by pro mě byla asi fakt hodně důležitá, ale já mám určitou jistotu. Jistota pro mě...

¹³⁶ Kontakty jsou dost často právě spojené s rozvodovými spory, kdy si rodiče předávají dítě např. matka otci na víkendový pobyt. Dost často se také stává, že v průběhu předání dojde k hádce nebo něčemu podobnému a jsou tomu samozřejmě přítomny i děti (což je nežádoucí). Sociální pracovník tam má za úkol většinou pomoci nastolit komunikaci mezi rodiči, z toho důvodu je tam pak znatelný rychlý posun, pokud oba rodiče chtějí spolupracovat (což většinou bývá, hlavně kvůli jejich dětem).

*je můj muž, proto jsem teďka na tu finanční stránku nějak zapoměla... můj muž celkově zabezpečuje rodinu, takže finance ano... ano finance jsou důležité, ale asi ne tak pro mě, jako možná tady dělala kolegyně, která byla s dětmi a pro ní to teda asi bylo důležitější, než profesně růst, zase se odrážíme do rodiny, je potřeba mít někoho, kdo za váma stojí, pak ta finanční stránka jde trochu stranou, ale odměna za práci určitě musí být, to jako v každém případě.*¹³⁷

V případě plného zabezpečení, který momentálně tento respondent v osobním životě má, se může soustředit plně na svou práci. I z toho důvodu ji vnímá jako poslání, protože finanční odměna u něj stojí, až na druhém místě.

Respondenti 1 a 3 jsou v práci velmi spokojení, respondent 2 hodnotí práci jako smysluplnou. Poslední z dotazovaných ji hodnotí jako své maximální úsilí o to moci někomu pomáhat. Během mého výzkumu hodně zmiňovali, že pomáhají s maximálním úsilím. V budoucnu chtějí všichni dotazovaní zůstat u této práce, i když přesně neví, co je v budoucnu čeká. Respondent 2 hovořil o tom, že pokud by práce nešla vykonávat zde, zkusil by např. OSPOD, ale rozhodně by chtěl zůstat právě u této cílové skupiny. Děti pro něj představují základ. Rozhodně by se mu naopak nelíbilo hledat zaměstnání v jiné neziskové organizaci, protože by nemohl vykonávat svoji práci tak jako doposud. Navíc, zde pracuje jako vedoucí sociální pracovník, a i z toho důvodu by to pro něj bylo obtížné, protože by se v jiné neziskovce s největší pravděpodobností musel zodpovídat někomu jinému. V případě, že by nastupoval jako vedoucí, nejspíše by tu práci již zvažoval, ale i tam by hrozilo riziko takové, že daná nezisková organizace není stejně „nastavená“ a tudíž by mohlo docházet k rozepřím ohledně postupu práce. Pracovat jako sociální pracovník v OSPODU by už pro něj nebyl takový problém, protože OSPOD se řídí zákony a tam takových možností, jakým způsobem lze vykonávat tuto práci není a vzhledem k tomu, že je s nimi v kontaktu, má i jistou představu, jakým způsobem se jejich práce vykonává. Respondent 5 tvrdil, že ani na Seychelách by to nebylo špatné, ale jinou práci by si rozhodně nezvolil.

Všichni dotazovaní tedy pomáhají, jednak z důvodu vytyčeného cíle (úspěšnost), ale také protože jim práce dává pocit naplnění, baví je, uspokojuje a poskytuje jim smysl.

¹³⁷ Respondent 3, osobní rozhovor, 16. 4. 2016.

Dalším cílem bylo zjistit, proč jim jejich práce dává smysl. Všichni sociální pracovníci organizace ABATAB si myslí, že je jejich práce smysluplná. Respondent 2 si myslí, že i tím, že to je nezisková organizace, tak tam smysl práce jde nalézt snadněji a oni smysl své práce mohou tomu, co dělají i lépe dát, než např. kdyby pracovali jako státní orgán. Jediný respondent 4 si myslí, že se najdou i okamžiky, kdy ten smysl úplně nevidí, ale to prý nikdy netrvá příliš dlouho. I z toho důvodu je velmi důležitá víra ve smysl, protože i když respondent 4 smysl úplně nevidí, přesto věří, že tam stále někde je (což vyplynulo z rozhovorů a pozorování během výzkumu). Smyslem práce pro ně pak je pomoc rodinám – své rodiny vnímají jako bližní, soucítí s nimi, jinak by nebylo možné, aby pomáhali nad rámec svých povinností, což platí u všech respondentů. Dále pak také to, že děti, se kterými spolupracují, mohou zůstat doma u rodičů, v rodinách, tam, kde jsou zvyklé. Někteří z respondentů své sdělení ještě rozšířili např. o to, že matka se naučí starat o domácnost nebo podstoupí léčení proti drogám nebo alkoholu. Respondent 3 na otázku po smyslu jeho práce odpověděl takto:

„Smysl práce? Jestli má moje práce smysl? Jestli... já nevím, já vím, že moje práce smysl má, ale definovat jako takový to nejde, protože to tady z tohodle diktafonu není vidět ten úsměv na tváři těch dětí, když zůstávají zpátky... když zůstávají u maminky, která se konečně dala dokupy, podstoupila třeba léčení proti drogám, proti alkoholismu nebo sehnala práci a to dítě může zůstat doma, to je ten smysl práce...“¹³⁸

To, že nemůže definovat svou práci, může znamenat to, že smysl práce vnímá podobně jako věřící, ačkoliv on sám žádné náboženství nevyznává. Nejen respondent 3, ale i ostatní z organizace vidí smysl práce v pomáhání rodinám:

R1: *„Smyslem práce ... asi pomáhat lidem? Pomáhat rodinám.“¹³⁹*

R2: *„Určitě pomáhání rodinám, který o to mají zájem, protože nemotivující klient, nebo ten kterej jakoby nechce pracovat to je jakoby ubíjející práce, pokud se nepodaří po nějakým čase ho přesvědčit jako pojdte udělat změnu eh... to... to stojí zaprd ta práce pak sním a my ji většinou ukončíme,*

¹³⁸ Respondent 3, osobní rozhovor, 16. 4. 2016.

¹³⁹ Respondent 1, osobní rozhovor, 19. 4. 2016.

*protože to nemá význam, ale jako smysl vidím v tom pomoc nechat děti doma, pomoc rodičům, který něco neuměj a nenaučili se to doma ve své domácnosti, aby se to naučili...*¹⁴⁰

R4: *„1 rodina z 10, dokáže se ta rodina nastartovat“*¹⁴¹

R5: *„Udržet děti v rodinách.“*¹⁴²

Z jednotlivých odpovědí je zřejmý smysl jejich práce. Všichni dotazovaní jako smysl své práce vnímají pomoc bližnímu.

Jako poslední svůj dílčí cíl jsem se rozhodla zjistit, jak vnímají rizika spojená s jejich prací. Protože syndrom vyhoření je největší riziko a předejít mu lze i dostatečným oddělení pracovního a soukromého života a strávením volného času aktivitami nesouvisejícími s prací, dotazovala jsem se i na volný čas.

Svůj volný čas má většina dotazovaných spojený s prací, až na výjimku, kterou tvoří respondent 5, pro kterého práce ve volném čase neexistuje. V tom případě je to pracovní doba nikoliv volný čas. Respondenta 1 jeho práce žádným způsobem neomezuje, což platí i pro respondenta 4, ale dříve tomu tak nebylo a omezovalo ho to v rodinném životě, což vnímala spíše jeho rodina než on sám. Nezmínil se o tom, že by to nějakým způsobem vnímal negativně. Pomoc z lásky k bližnímu mu byla důležitější, protože jeho rodina na tom byla lépe než ty, kterým pomáhal. Respondenta 3 a 5 pak práce omezuje časově. Například u respondenta 5, když mu klienti volají mimo pracovní dobu, ale bere to jako součást své profese. Ostatní sociální pracovníci ve volném čase také občas pracují, hlavně v případě, že je to nutností. Nedá se ovšem říci, že je pro ně omezení spojené s prací zvláště zásadní. Všichni mají pomoc, kterou poskytují spojenou s osobním životem, i když ví, že by tomu tak být nemělo, kvůli hrozbě syndromu vyhoření, který může nastat.

Syndrom vyhoření vnímá respondent 1 jako bezmoc. Respondent 2 se o něm více rozhovořil. Tvrdil, že ho zažil minulý rok a to jednak z důvodu nedostatečných financí, zároveň se domnívá, že jeho administrativní činnost

¹⁴⁰ Respondent 2, osobní rozhovor, 13. 4. 2016.

¹⁴¹ Respondent 4, osobní rozhovor, 17. 4. 2016.

¹⁴² Respondent 5, osobní rozhovor, 17. 4. 2016.

neodpovídala tomu, jaká by měla být. I přesto se této práci nevzdal a pokračoval dále. Pomáhal, třebaže měl osobní problémy. Respondent 3 ho vnímá jako konec, bezmoc či apatii. Zároveň si myslí, že byl na jeho pokraji. Respondent 4 ho nezažil nikdy, spíše únavu z nadměrného množství práce. Pro respondenta 5 znamená syndrom vyhoření to, že práci daný člověk vykonává už jen ze setrvačnosti, ale on jej takto nikdy nezažil. Jako obranu proti syndromu vyhoření pak jednotliví respondenti odpovídali různě, buď že komunikují s ostatními, nebo trávením svého volného času, nebo oddělením pracovního a soukromého života, což ale tvrdí, že úplně není možné. Z rozhovorů to také vyplynulo. Respondent 4 se k této otázce nevyjádřil a respondent 5 se mu nesnaží předcházet vůbec ničím. V případě, že by nastal, by to respondent 1 řešil s odborníkem. Respondent 2 (u kterého se již objevil) se snažil vyhledávat práci, která ho bavila v rámci zaměstnání. Respondent 4 si to vůbec nedokáže představit a poslední z dotazovaných si není jist, zda by to vůbec poznal. Respondent 3 by šel s největší pravděpodobností cvičit.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda se u sociálních pracovníků ABATABU objevují náboženské aspekty. V teoretické části jsem nastínila důvody vzniku a pomoci sociální práce. Prvním z důvodů je láska k tradici (předkům) a druhým je pomoc poskytovaná z lásky k bližnímu (soucitu). V minulosti byla pro výkon sociální práce důležitá spása. Ta se stala cílem křesťanů. Jejich smyslem byla pomoc z lásky k bližnímu, protože lidé věřili, že pokud budou pomáhat potřebným, budou spaseni.

Předpokládala jsem, že cílem sociálních pracovníků nebude spása, protože celá organizace je nenáboženskou institucí, což se mi potvrdilo. Naopak jsem se domnívala, že jejich cílem bude úspěšnost, což se ukázalo jako správné. V rámci práce mají za cíl jejich kariérní postup, úspěch celého spolku a úspěch klientů. Jejich soukromým cílem je naopak úspěšnost v osobním životě, a především jejich rodiny, ale objevuje se tam i spojení s prací, protože si přejí být v rámci svého životního cíle úspěšní v povolání (poslání). Poslání pak ztotožňují s povoláním tří dotazovaní. Další dva respondenti nevnímají svoji práci ani jako povolání ani jako poslání. Spíše něco mezi tím. Zde jsem se rozcházela svou hypotézou, protože jsem předpokládala, že jako poslání budou svou práci vnímat všichni dotazovaní.

Všechny sociální pracovníky jejich práce naplňuje, baví a poskytuje jim uspokojení. Z těchto důvodů svoji práci vykonávají. Nenaplňovala by je v případě překážek od ostatních organizací v případě, že by byl v práci špatný kolektiv, ale také pokud by jim pravidelně nedocházela výplata. Nepředpokládala jsem, že by je práce nenaplňovala v případě špatného kolektivu, což se mi v současné době potvrdilo (vztahy mezi některými sociálními pracovníky se od pořízení mých rozhovorů výrazně zhoršily). Jeden ze sociálních pracovníků, se kterým jsem nejvíce v kontaktu, se mi zmínil, že ho práce nenaplňuje tak jako doposud. Dokonce bych řekla, že se blíží syndromu vyhoření z neustálého napětí, které mezi ním a druhým sociálním pracovníkem panují. Kvůli vyřešení tohoto problému dojde od ledna k menším změnám (jiné rozdělení kompetencí), což by mohlo napomoci ke stabilizování situace.

Všichni dotazovaní vnímají svoji práci jako smysluplnou. Smysl práce jim dává pomoc, kterou poskytují z lásky k bližnímu. Zde se tedy můj předpoklad shoduje se zjištěnými poznatky. Dotazovala jsem se i na to, zda někdy dostali lepší nabídku k práci. Část dotazovaných ji opravdu dostala, a pokud tomu tak bylo, vnímali za „lepší“ vyšší pracovní pozici či finanční ohodnocení, což se shoduje s mojí hypotézou, i přes to si nikdo z nich na špatné ohodnocení v této práci nestěžoval. Pro všechny je spíše důležitá jeho pravidelnost, než výše. Jeden z respondentů ji dokonce úplně opomněl, což můžeme považovat za paradox, protože je obecně známo, že práce se vykonává, kvůli zabezpečení sama sebe a svojí rodiny. Pro ně je ovšem důležitější pomoc, kterou poskytují z lásky k bližnímu (ze soucitu), než toto zabezpečení, i když mi všichni potvrdili, že bez finančního zajištění by ji nemohli vykonávat takto naplno. V historii tomu bylo tak, že měl každý své zaměstnání a k tomu, za účelem spásy, pomáhal ostatním. V dnešní době je ovšem sociální práce povoláním jako každá jiná, za kterou by měli dostat přiměřenou finanční odměnu. Mezi lidmi ovšem panuje přesvědčení, že za pomoc ostatním by odměnu měli dostávat vyšší. Přesto nikdo ze sociálních pracovníků tuto problematiku nezmínil. Pro sociální pracovníky je cílem úspěšnost, ale smysl práce jim poskytuje láska k bližnímu, stejně jako u křesťanů. Láska k bližnímu je tedy hlavním náboženským aspektem sociální práce v této organizaci.

Všichni sociální pracovníci si pak jsou vědomi možných rizik, které jsou s jejich prací spojené. Hlavním rizikem je syndrom vyhoření. Všichni sociální pracovníci o něm mají povědomí, dokonce mi byli schopni sdělit, jakým způsobem se mu mají cíleně bránit. Zároveň však nikdo z nich striktně neodděluje soukromý a pracovní život. Tvrdí, že to úplně není možné. Zde se hypotéza potvrdila.

Protože všem sociálním pracovníkům poskytuje jejich práce smysl, již dříve se po smyslu museli dotazovat. V teoretické části jsem uvedla, že pro lidi ze západní části světa většinou znamená smysl to, jaké budou mít povolání či poslání, což se také potvrdilo. Zároveň jsem hovořila o tom, že osobní a naplňující práce začíná tehdy, když člověk jedná nad rámec svých povinností. Vzhledem k tomu, že všechny dotazované jejich práce naplňuje, jednájí také

nad rámec svých povinností, což se potvrdilo například prací ve svém volném čase nebo více, než je předepsaná norma.

Dále jsem se věnovala *Etickému kodexu sociálních pracovníků*, který je pro výkon této profese závazný. Z pozorování ve spolku jsem došla k závěru, že práva a povinnosti popsané v kodexu, jsou dodržovány, ať se to týká konkrétního práva na víru nebo základních lidských práv. Kodex dále vybízí k rozpracování standardů, které jsou také součástí normy této organizace.

Má hypotéza se částečně potvrdila. Moje představa o sociální práci v ABATABU se víceméně ukázala jako správná. Určité odlišnosti jsem pozorovala v otázkách týkajících se poslání a částečně jsem se mylila v tom, za jakých podmínek by je práce nenaplňovala. Naopak smysl a předpoklady vykonávání této profese byly správné.

V pomoci dětem vidí budoucnost. Pomáhají rodičům ukázat cestu, jak vychovávat svoje děti a učí je přijmout nové návyky. Tím, že se rodiče budou schopni postarat o své děti dnes, budou schopni děti v dospělosti fungovat v normě a předávat dál lásku, nové návyky a zabezpečení získané od rodičů. V neziskových organizacích se, si myslím, pracuje podle trochu odlišných pravidel, která ve státní sféře nelze najít. Tam každý z pracovníků má stanovené postupy a hranice, za které nesmí jít. Zde je intuitivnější. Každý z nich se musí určitým způsobem vžít do dané situace klienta a nastavit mu pomoc vhodnou právě pro něho. I když nikdo z nich není věřící, mám z nich pocit, že přesto něčemu věří a to své práci. Věřící v to, co dělají a co se „musí“ udělat, aby se dospělo zdárného konce.

K této práci je dále nutné podotknout, že výzkum byl prováděn v neziskové organizaci v naší společnosti, která má křesťanský rámec na úzkém okruhu respondentů a není tedy možné výsledky výzkumu aplikovat na každou společnost a dobu. Toto zkoumání dále vybízí k rozpracování na širší spektrum obyvatelstva. Bylo by jistě zajímavé zjistit, zda teorie, o lásce k bližnímu (soucit), objevující se jako hlavní důvod výkonu sociální práce a jeho smysl a úspěch, který je cílem v sociální práci u sociálních pracovníků v neziskové a nenáboženské organizaci ABATAB, bude platná i v organizaci např. křesťanské (charita - př. Oblastní charita Pardubice) nebo státní (OSPOD) či dokonce

pokusit se poznatky získané v teoretické části aplikovat na společnost východní.

V tomto také shledávám přínos mé práce. Vzhledem k tomu, že doposud se tímto tématem takto nikdo nezabýval, naskýtá to i jisté možnosti do budoucna. Jednak to dává prostor pro bližší zkoumání, nový úhel pohledu a zároveň to otevírá nové doposud nepoznané oblasti této práce.

Prameny a literatura:

Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Podle ekumenického vydání z r. 1985 Praha: Česká biblická společnost, [1990].

BERÁNEK, Ondřej a Pavel ŤUPEK. *Dvojitá tvář islámské charity.* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008, 219 s. Quaestiones quodlibetales. ISBN 978-80-7325-163-5.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace.* 3. vyd. Praha: Portál, 2012, 407 s. ISBN 978-80-262-0219-6.

CHADIMA Martin. *Charitativní péče - dějiny a současnost: pracovní texty pro studenty katedry náboženské výchovy a charitativní práce.* Hradec Králové: Gaudeamus, 2007, 160 s. ISBN 978-80-7041-632-7.

KOMÁRKOVÁ Božena. *Původ a význam lidských práv.* Praha, Státní pedagogické nakladatelství, 1990. Odborná literatura pro učitele. 240 s. ISBN 80-04-25384-9.

Korán. Přeložil Ivan HRBEK. Brno: Československý spisovatel, 2012, 797 s. ISBN 978-80-7459-080-1.

Leták ABATAB - viz příloha č. 6.

MACHOVEC Milan. *Smysl lidského života: studie k filozofii člověka.* Praha: Nakladatelství politické literatury, 1965. 273 s.

MATOUŠEK O., HARTL P., a kol., „Nároky sociální práce a syndrom vyhoření“ in: MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce.* Praha: Portál, 2003, 380 s. ISBN 80-7178-548-2.

MATOUŠEK O., ŠUSTOVÁ J., „Náboženství a společenská solidarita“ in: MATOUŠEK Oldřich a kol. *Základy sociální práce.* Praha: Portál, 2001, 309 s. ISBN 80-7178-473-7.

MESSINA Rosario. *Dějiny charitativní činnosti.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005. 148 s. ISBN 80-7192-859-3.

TAVEL Peter. *Smysl života podle Viktora Emanuela Frankla: Potřeba smyslu života.* Přínos Viktora E. Frankla k otázce smyslu života. Praha: TRITON, 2007. 303 s. Psyché. ISBN 80-7254-915.

RABAN Miloš. *Duchovní smysl člověka dnes: od objektivního k existenciálnímu a věčnému*. Praha: Vyšehrad, 2008. 394 s. Moderní myšlení. ISBN 978-80-70-21-933-1.

Standardy ABATAB - k nahlédnutí v sídle spolku.

ŠIKLOVÁ J., „Sociální práce v našem státě od druhé světové války do současnosti“ in: MATOUŠEK Oldřich a kol. *Základy sociální práce*. Praha: Portál, 2001, 309 s. ISBN 80-7178-473-7.

ONDRUŠOVÁ Jiřina. *Stáří a smysl života*. Praha: Karolinum, 2011. 168 s. ISBN 978-80-246-1997.

VAŠEK Bedřich. *Dějiny křesťanské charity*. Olomouc: Velehrad, 1941, 190s. Knihovna charity.

Internetové zdroje:

ABATAB, Kontakty, [online]. 2016 [cit. 2016-11-04]. Dostupné z: <http://abatab.cz/?page=onas>.

ABATAB, Stanovy spolku, [online]. 14. 7. 2015 [cit. 2016-11-04]. Dostupné z: <http://abatab.cz/?page=dokumenty>.

Etický kodex sociálních pracovníků, [online]. 19. 5. 2006 [cit. 2016-11-04]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/182582/pedf_m/Poradensky_system_-_Priloha_1.pdf.

Projekt: K naplnění předpokladů pro výkon činnosti v sociálních službách, Supervize v sociálních službách, [online]. [cit. 2016-11-27]. Dostupné z: http://www.krcentrum.cz/files/Supervize-v-socialnich-sluzbach_2b4bba6b.pdf.

Základní listina práv a svobod, [online]. 16. 12. 1992 [cit 2016-11-04]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>.

Zákon č. 359/1999 Sb., Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. [online]. [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>.

Rozhovory:

Respondent 1, osobní rozhovor, Pardubice, 19. dubna 2016.

Respondent 2, osobní rozhovor, Pardubice, 13. dubna 2016.

Respondent 3, osobní rozhovor, Pardubice, 16. dubna 2016.

Respondent 4, osobní rozhovor, Pardubice, 17. dubna 2016.

Respondent 5, osobní rozhovor, Pardubice, 17. dubna 2016.

Seznam příloh:

Příloha č. 1 - Rozhovor s respondentem 1, s. 58.

Příloha č. 2 - Rozhovor s respondentem 2, s. 67.

Příloha č. 3 - Rozhovor s respondentem 3, s. 81.

Příloha č. 4 - Rozhovor s respondentem 4, s. 92.

Příloha č. 5 - Rozhovor s respondentem 5, s. 96.

Příloha č. 6 - Leták ABATAB, s. 100.

Přílohy

Příloha č. 1 - Rozhovor s respondentem 1

Já: Takže souhlasíš abych ... jakoby záznam z rozhovoru použila ke své bakalářské práci?

R1: Jo určitě.

Já: Tak já se tě zeptám, na jaké pozici momentálně pracuješ a jaké máš kompetence?

R1: Tak ... já jsem na pozici sociálního pracovníka a... mezi moje kompetence patří to, že dojíždím do rodin, se kterými spolupracuju a plus k tomu teda dělám administrativní činnost.

Já: Tak ... Ty nepatříš teda mezi zakladatele, ale když si se dozvěděla vlastně o založení toho nového spolku, byla jsi nadšená nebo ...

R1: Jo byla jsem ráda, že se to zrealizovala, protože ... jak vlastně skončil Fond ohrožených dětí, tak ... vůbec jsem neměla představu jako, co bych dála, takže bych si musela hledat novou práci, takže jsem byla hrozně ráda, že se ... že to vlastně pokračuje dál

Já: Máš práci, kterou jsi vždycky chtěla dělat?

R1: Já jsem Vystudovala ekonomku, střední školu a pak jsem nevěděla, jakým směrem se dát, takže jsem se rozhodla pro sociální práci, protože to bylo blízko mého bydliště, vůbec jsem nevěděla, co to je sociální práce, jsem se s tím dřív nesetkala, ale ... první praxe přišla a hrozně mě to začlo bavit, takže si myslím, že teďka jsem spokojená s tím, jakou práci mám

Já: A máš nějakou představu či cíl v práci, kterého bys chtěla dělat, anebo sis všechno už vlastně vyplnila?

R1: Myslím si, že bych mohla nějak jakoby růst, protože chci jít dál do školy a třeba i nějakým jiným směrem, jakoby na pedagogickou stranu, ale ... vůbec nevím jakoby, co bych vyloženě chtěla dělat, určitě ne učitelku, ale možná něco jakoby s tím vzděláváním těch dětí a podobně ale... nevím co konkrétně

Já: Dobře, myslíš, že je tvá práce pro tebe přínosem?

R1: V čem jako přínosem?

Já: Hmm...

R1: Jako jestli mě to něco jakoby ...

Já: Něco dává ...

R1: ... myslím si, že mám hodně zkušeností a ... i když nemám třeba vlastní děti, tak jakoby vím třeba, co s těma dětma dělat a... myslím si, že mě to naplňuje v tom, že když se něco povede, že jakoby mám z toho dobrý pocit.

Já: A je něco, co tě na té práci hodně úplně baví, co bys tak jako vyzdvihla a naopak co tě vůbec nebaví?

R1: Bavěj mě ty rozvodový spory nebo bavěj... bavěj mě kontakty, protože to je vlastně ... není to tak často a co mě úplně jako nejvíc vadí, to vlastně ta dluhová problematika, když to třeba ještě ten klient nechce řešit a je to teda potřebný jo, že pak když zatají nějaký informace nebo neřekne, tak prostě je to bludnej kruh pořád dokola a můžem se v tom točit.

Já: Hmm... jo, tak co myslíš, že by ti tvá práce měla dávat?

R1: Určitě by ... jako konkrétně tahle práce, co by mi měla dávat? Tak asi bych ji nedělala, kdyby mě to nebavilo a myslím si, že když je dobrý kolektiv, tak je to taky velký plus, což ... máme dobrý kolektiv si myslím a... tak určitě peníze. (smích)

Já: Tak eh... ještě mluvila si o tom, že tě ta práce naplňuje, můžeš mi říct přesně, co tě na ní naplňuje?

R1: Právě to, když se to jako povede, když vidím, že se udělal nějaký krok, třeba nějaká rodina, která stačí jenom trošku popostrčit a zas Prostě vrátí se to do normálu a funguje, tak je to super, jakoby když i ty děti nemusejí třeba odejít z rodiny pryč, ale můžou zůstat a podaří se to, tak to mě naplňuje.

Já: A... je něco vlastně nebo za jakých podmínek by tě tvá práce nenaplňovala?

R1: Eh... někdy je období kdy se třeba víc věci nedaří právě a někdy už mám takový pocity, že už nevím kudy kam, jakoby co víc udělat pro to aby se to podařilo, takže i vlastně když se nevidím žádný posun, tak mě to přijde jakoby zbytečný, jo když třeba když s nějakou rodinou se snažím někam se posunout a prostě se to nedaří už nějakou delší dobu, tak mě to nenaplňuje ba naopak, spíš jako ubíjí.

Já: Ale i přes to se snažíš, tak jakoby co tě tam k tomu „tlačí“?

R1: No Jestli to je to, že jako jim chci pomoci nějakým způsobem jako ...

Já: Jakože musíš ... nebo jakože to cítíš?

R1: Né že musím ... že to tak cejtím, že jakoby že ještě třeba je nějaká možnost jak to využít jak to třeba vymyslet jinak, tak pořád jako se snažím hledat ty cesty, jak by to šlo.

Já: Co si představíš pod smyslem práce?

R1: Smyslem práce ... asi pomáhat lidem? Pomáhat rodinám.

Já: A ty sama vidíš tu svoji práci jako smysluplnou?

R1: Já si myslím, že určitě jo ...

Já: A v čem jakoby přesně? Jestli mi to můžeš popsat.

R1: Myslím si, že kdyby nebyly třeba nějaký takovýhle organizace tak ... lidi by neměli třeba ani ponětí jakoby jaký mají možnosti že, protože v dnešní době se za všechno platí a... asi by jen tak k advokátovi nešli a myslím si, že když něco nevíme, tak to zjistíme na internetu nebo kouknem se do zákonů, že v tomhle jim jakoby pomáháme a i kolikrát jim umožníme víc třeba se stýkat, s těma dětma, když jsou někde odebraný z rodiny jo nebo ... nějaký různý jiný cesty.

Já: Jo ... dobře ... tak chtěla bych se tě zeptat, co si představíš pod pojmem žebříček hodnot, priorit nebo preference, vidíš v tom nějaký rozdíl?

R1: Já si myslím že ... možná jo, protože žebříček hodnot, máme každé svůj žebříček hodnot a... v určitou, může to být ovlivněný různou jakoby různou situací a v tu dobu prostě musí naše hodnoty jít třeba jinam, musíme preferovat to, co je důležitější.

Já: Hmm ...

R1: Jakoby že to ovlivněný jakoby tou situací, ve které se člověk nachází a.. podle toho jakoby něco třeba musí jít stranou.

Já: Mohla bys mi porovnat svoje hodnoty v profesním a osobním životě?

R1: No... tak ... v osobním životě ... no ... hodnoty jo ... pro mě jakoby největší hodnotou je mít rodinný zázemí a ... mít kolem sebe jakoby lidi, který mi jsou příjemný a na který se můžu obrátit jako když je nějaký problém nebo když potřebuje a myslím si, že v profesním životě to mám taky takhle nastavený, jakoby, že na prvním místě je pro mě ten klient jakoby když se jedná jakoby když se jedná v nějakým to případě, plus i to, že mám okolo sebe lidi, když nevím kudy kam, že se zeptám někoho, jak by to třeba řešili jestli by mě poradil

a že pak vím že i třeba se můžu obrátit na nějakou pracovníci z úřadu jakoby o tu pomoc, jo že mám kolem sebe ty lidi, že v tom jakoby nikdy nejsem sama a... teď přemejšším, že si asi i možná bych to měla zhodnotit, jestli to do toho patří, tak osobní život je pro mě důležitější, než pracovní život.

Já: A dál ty hodnoty, třeba profesní?

R1: Eh... přemejšším, co si pod tím mám představit ... nevím jak, jakoby, co ... hodnoty.

Já: Jakoby srovnala jsi na prvním místě jakoby tu rodinu, jakoby v profesním i osobním a dál, jestli je pro tebe třeba důležitý, nevím osobní růst, finanční zajištění, a jakoby, v jakém pořadí?

R1: V tom pracovním jo teda ...

Já: No...

R1: Já bych určitě asi zkušenosti než třeba i ty finance, že třeba budu radši dělat práci, která mě baví a budu mít potěšení a budu mít jakoby informace o tom, co mě zajímá než jakoby ten plat, ale myslím si, že i ten je jakoby hodně důležitý, jak určitě bych to neřála za nějakou minimální mzdu a ... ale asi ty zkušenosti, finance jsou taky důležitý, myslím si, že i ten kolektiv hodně dělá, jako kdybych chodila do práce, kde je... bych si neměla s kým jakoby popovídat o tom, poradit se, tak jako asi by to bylo zničující a... myslím si, že i taky hodně ovlivňují ... jak ty klienti spolupracují v tý práci.

Já: Dobře děkuju, ehm ... co je vlastně tvým pracovním a životním cílem? Jsou podobné? Mohla bys mi je nějak srovnat?

R1: Tak pracovní cíl... no... mít určitě práci, která mě baví a za kterou mám dobrý peníze, protože to je ideální kombinace a... v osobním životě mít prostě jednu rodinu a mít prostě ... vidět že tu rodinu zajistím nějak a... abychom byli všichni zdraví no... jinak... myslím si, že to je hodně podobný no, že to s tím hodně souvisí a hlavně i ten pracovní život ovlivňuje osobní život a obráceně.

Já: A jak teda trávíš volný čas, když jakoby tě to ovlivňuje? Pracuješ i ve volném čase?

R1: Jo... někdy jo, když je toho hodně, tak kolikrát ty zápisy musím dodělat potom doma, o víkendech někdy se účastním kontaktu, takže i jako o víkendech

chodíme a... když nemám zrovna práci, tak trávím ho prostě s kamarádama, přátelama, nějaká knížka nebo něco.

Já: V přechozích rozhovorech, tam mluvili hodně o telefonátech, když to třeba opravdu je urgentní, že i večer jsou schopni, máš to taky tak?

R1: Mám, ale zvažuju, podle toho, kdo volá, jestli to vzít, když vím, že to je klient kterej mi třeba nevolá tak často a volá mi prostě třeba o půl desátý večer, tak to vezmu, ale pokud to je třeba klientka která mě volá denně šestkrát, tak vím, že to počká do dalšího dne, tak to třeba nezvednu, když je to teda někdy večer.

Já: Hmm... co pro tebe vlastně znamená syndrom vyhoření?

R1: Co to pro mě znamená, někdy si říkám, jestli už ho nemám, ale myslím si, že ne, myslím si, že už to je taková ta bezmoc, kdy člověk neví kudy kam a všechno ho jakoby štve, jo... když zazvoní telefon, tak si člověk řekne, Ježíš, kdo zase volá jo ... už jakože že ho to nenaplňuje jako ta práce, že ho to nebaví

Já: Snažíš se mu nějak sama předcházet?

R1: Eh... jo myslím si, že jo, hodně se o tom vlastně bavíme s Martinou o nějakých případech, když nevím eh... když vona třeba vidí, že mě něco trápí jako ohledně práce, tak se o tom taky bavíme, eh... i různé knížky jakoby o psychohygieně a... zkusím si nějak vlastně odpočívat a odpoutat se od té práce právě v tom volném čase?

Já: A jde ti to?

R1: Zezačátku mě to vůbec nešlo, to jsem měla problémy i se spaním, první dva měsíce, když jsem nastoupila, ale už si myslím, že je to docela, že dokážu si to rozdělit na ten osobní život a pracovní.

Já: Pokud by u tebe teda něco takového nastalo, co by si jakoby dělala?

R1: Já bych určitě asi zašla za nějakým odborníkem, kterej by mě třeba pomohl nějak nasměrovat na jakou cestu se dát a... přemýšlela bych hodně dlouho, jestli jako v tom pokračovat anebo jestli ... se radši na to jakoby eh... radši neskončit než jakoby bejt takhle pasivní než aktivní.

Já: Hm... svoji práci bereš pouze jako... jakoby v uvozovkách práci, že ráno přijdeš, odpoledne odejdeš nebo i nějaké jako poslání?

R1: Asi jako posláním, protože to tak není, že bych vyloženě ráno přišla a teď vím, že musím končit, takže skončím, ale ... neberu to jako práci, fakt mě to jakoby baví, takže není to jenom práce, je to součást mého života a fakt asi to není práce.

Já: A pod tím slovem posláním si představíš co?

R1: Jako pomoc? Pomáhat někomu ...

Já: Dobře. Máte různé typy klientů, je nějaký klient, kterému dáváš přednost?

R1: Jako v čem přednost?

Já: Eh... které spíš preferuješ?

R1: Že je mám třeba jako radši?

Já: No ...

R1: Myslím si, že jo, že to jsou většinou klienti, kteří... eh... jsou samostatnější trošku, že jakoby nejsou tak upjatý na tu spolupráci a... hodně teda záleží na... třeba že i humor využívaj, jo že mi tak jakoby, že třeba i tu situace jakoby se odlehčí tím, že jakoby se něco řekne, že se tomu společně zasmějeme a... fakt jakoby když spolupracujou... tak to je úplně skvělý.

Já: A když neplní svoje povinnosti, nedochází u tebe k frustraci, ztrátě toho smyslu nebo toho posláním?

R1: Eh... určitě... určitě jo, protože... když už pak jakoby je to v té fázi, kdy von fakt mě už pak třeba přijde, že už ani nechtěj jakoby tu pomoc, jo takže já jim pak říkám jakoby narovinu, že jsem tady od toho, že jim chci pomoc, nejsem tady od toho, abych jakoby jim chtěla nějak uškodit nebo něco, ale že to záleží prostě na nich, jak to půjde, takže... je to frustrující, pořád dokola.

Já: Předáváš klientům svoje zkušenosti a snažíš se jakoby vyvarovat jejich poklesků, když se jim něco stane, aby tys to neudála taky?

R1: Určitě jsou chvíle, kdy si na ně vzpomenu v nějakých situacích a z těch jejich situací třeba pak varuju jak sama sebe, tak i ostatní klienty, ať na to třeba myslej, ať na to nezapomenou, takže určitě zkušenosti z rodiny do rodiny jo...

Já: Hmm... a jakoby předáváš jim vlastní zkušenosti nějakým způsobem?

R1: Myslím si že taky, jakoby hodně se orientuju podle toho svého života.

Já: Dobře, a pokud teda máš ty obdobné zkušenosti s danou situací, říkáš „Já bych v té vaší situaci udělala...“ tímhle stylem?

R1: Ne, já jim vždycky řeknu, že jsou i víc třeba možností, jak to řešit, vždycky je to jakoby na nich, když se mě někdo zeptá, jak bych to udělala, taky se mi to stalo, tak jim vždycky říkám, že tady nejsem od toho, abych hodnotila, že to je jejich život a že oni se musej rozhodnout.

Já: Hmm... a kdy tě teda poprvé napadlo, že budeš sociální pracovnící?

R1: No asi v prváku na vejšce, když jsem začla chodit na tu praxi, jo předtím jakoby pojem, co to je OSPOD, co je to tadyto, tak jsem vůbec nevěděla, protože i v prváku jsme měli... neměli odborný předměty a když jsem přišla na první praxi a řekla se nějaká zkratka, tak jsem koukala jak péro z gauče, co to jako a vůbec jsem neměla ponětí, co to je, ale pak vlastně díky té praxi jsem začla všechno tak nějak vnímat a hodně jsem se dostala k věcem, který jsme ve škole třeba neprobírali a.. v tu chvíli jsem zjistila, že by to bylo asi to, co by mě bavilo, ale jako představu, kdy budu sociální pracovnící, to bylo asi fakt po té praxi no v tom prváku.

Já: Tak ty seš hodně mladá, ale i tak dělalas něco jinýho někdy, jakoby třeba i v rámci brigády?

R1: Jo... já jsem dála prodavačku cyklo sportu jako brigádu, pak jsem dála tazatelku cestovního ruchu a... chodila jsem různě do továren na dvanáctky třeba k lysu a podobně.

Já: A to tě jakoby nenaplnovalo, teda předpokládám?

R1: Ne, ne, vůbec... jakoby ta komunikace s lidma ještě jakoby jo... ale když jsem fakt měla někde bejt zavřená jakoby u toho stroje tak to ne...

Já: A proč si začala pracovat právě tady?

R1: Eh... já jsem vlastně chodila na praxi do Fondu ohrožených dětí tam... a pak mě to vlastně ve třetáku nabídli jakoby na poloviční úvazek při škole, takže jsem řekla, že to je jakoby příležitost, já jsem říkala, aniž bych třeba za to měla i ty peníze, tak určitě jakoby zkušenost praxe a i kdyby pak bych měla někde skončit, tak můžu říct, že už jsem ve třetáku pracovala a že už jakoby mám třeba návrh a takže jsem to vzala i s tím jakože pořád jsem chodila do školy a pak vlastně, jak byla možnost že se... vznikne nový spolek, tak jsem ani chvíličky jakoby neváhala, proč do toho nejít?

Já: A co tě k tomu motivovalo jakoby zůstat právě v tý neziskovce?

R1: Eh... já si myslím, že teda ten kolektiv, že zůstal stejnej, ale i to, že není to úřad, že to není ta... ten rozhodující orgán, jakoby třeba díky tomu odebrání.

Já: Hmm... a tuhle práci, chceš dělat pořád nebo se v budoucnu pak vidíš jakoby někde jinde, a kdyby sis mohla zvolit znovu... skončila bys opět tady, šla by si stejnou cestou?

R1: Já bych... ještě jednou prosím tu otázku?

Já: Chceš tuhle práci dělat jakoby nadále nebo chceš něco jinýho?

R1: Eh... Já si myslím, že teďka v tuhle chvíli chtěla dělat, ale nevím, co bude třeba za deset let, jestli se něco změní u mě, ale určitě to v tuhle chvíli vím, jakože si myslím, že sem tam, kde bych chtěla bejt, ale kdybych se teďka měla rozhodnout nebo dřív, zpětně kdybych se rozhodovala znova, tak bych šla na zdrávku. To jsem vždycky litovala toho, že jsem šla na ekonomku a ne na zdrávku.

Já: Pak bys ale jakoby nedělala tuhle práci nebo myslíš, že ano, že by tě to k tomu přivedlo?

R1: To asi ne. To bych asi neřála no...

Já: Ale seš teda ráda, že si šla...

R1: Ale jsem ráda tuhle cestou určitě...

Já: Tak a měla jsi někdy nějakou lepší nabídku k práci?

R1: Jako v téhle oblasti?

Já: Ehm.

R1: Asi ne.

Já: Dobře. Omezuje tě nějak tvá práce teda v osobním životě, jakoby výrazně omezuje, ne že jakoby dobrovolně telefonuješ nebo jedeš někam, ale... co ti to úplně vadí?

R1: Myslím si, že ne.

Já: Ne, a jak by si jakoby celkově zhodnotila svoji práci?

R1: To je docela těžký zhodnotit práci... jako zaměstnaní si myslím, že je to někdy náročný v tom, že jakoby ty případy někdy nejsou veselý, ale zas si říkám, že tu jsem od toho, aby to třeba nějakým způsobem změnila, třeba i tu budoucnost těch dětí, té rodiny celé a to mě jakoby jakoby na druhou stranu jakoby utěšuje ... by to tak mělo bejt no... ale zhodnotit svoji práci jako takovou.

Já: Ne, jak ty pracuješ, ale jak... eh... samotný jakoby... co by si v té práci ty měla dělat, jak jsme tady mluvily o tom, jak tě to naplňuje a baví, tak tímhle stylem, celkově jestli je něco, co bys mi ještě k tomu chtěla říct.

R1: Ehmm...

Já: Nebo máš pocit, že jakoby ...

R1: Myslím si, že by mělo být míň administrativy... protože to je taky náročný někdy, ale... asi bych nic neměnila, že jakoby jak my fungujeme, tak že to jakoby tak nám to vyhovuje, jo, že třeba i jiné organizace fungují jinak a... někdy to tak třeba nechápeme, proč tak fungují, takže já jsem spokojená, jak tady jsem, jak fungujeme.

Já: Dobře, tak děkuji.

R1: Nemáš zač.

Příloha č. 2 - Rozhovor s respondentem 2

Já: Eh... souhlasíš s tím, abych teda to co zde bude řečeno v rozhovoru, použila ke své bakalářské práci?

R2: Ano.

Já: Tak a já nejdříve na jaké pozici momentálně pracuješ a jaké máš kompetence?

R2: Eh... na pozici sociální pracovníce a... vedoucí služby.

Já: A co je náplní tvé práce?

R2: Klasicky práce s rodinami, který máme v evidenci, a kromě toho i... jakoby čtení zpráv a... sledování i ostatních pracovníků, jaký zprávy kam podávají.

Já: Dobře, ty patříš mezi zakladatele, tak proč jste se vlastně rozhodli tento spolek založit?

R2: No my jsme byli postavený před tu možnost, že buď skončíme ve Fondu, půjdeme pracovat každý někam jinam nebo založíme pobočnej spolek, ale to bylo rizikový s ohledem na to, jaký Fond má dluhy a... pak třetí varianta byla, že si založíme svoji organizaci, což Fond souhlasil, že bysme byli jako nástupnickou organizací s historií a oni by tady tu služby neposkytovali, takže nakonec jsme šli do týhle varianty.

Já: Jo, a jak jakoby... nebo ten proces toho tvýho rozhodnutí jakoby co tě k tomu vedlo?

R2: No já bych jako dál chtěla dělat práci, co jsem dělala ve Fondu, ale ve státní správě to nejde, v jiný neziskovce si myslím, že by to nebylo úplně tak možný a... abychom mohli tu službu, mohli dál poskytovat, tak bylo jako jediný řešení, jak zachovat tu její podobu tý služby.

Já: A z jakýho důvodu si myslíš, že by nebylo pro tebe možný pracovat jinde?

R2: To jakoby bylo, ale nemohla bych tu službu poskytovat tak, jak jí poskytují tady třeba asistovaný kontakty bysme nemohli mít v takový formě jaký máme u nás, protože ty jiný neziskovky to nedělaj a každá ta neziskovkama svého vedoucího... kterej vlastně jakoby rozhoduje i o tom, jak ta služba bude vypadat, takže předpokládám, že jakoby na pozici sociálního pracovníka bych nemohla ovlivnit, jak by to fungovalo někde v jiný neziskovce.

Já: A máš teda práci, kterou jsi vždycky chtěla dělat?

R2: Jo, já ji dělám od začátku, co jsem dokončila školu, takže určitě.

Já: A... co tě jakoby k té práci teda vedlo nebo kdy ses poprvé rozhodla, že bys ji chtěla dělat?

R2: Já jsem po gymplu furt nevěděla co, byla jsem se podívat ve Fondu ohrožených dětí tady v Pardubicích, kde byla paní Havlová a... ta práce mě nadchla, protože mě jakoby vzala do terénu, mohla jsem s ní dělat zápisy a když jakoby z návštěv v rodině a... když jsem pak byla na vyšší odborný škole na sociální práci, tak jsem tam chodila na praxi, takže jsem věděla po těch třech letech, že bych chtěla dělat s touhle cílovkou rodiny s dětma a v neziskovce, kde to konečný rozhodnutí není jakoby na nás, takže pro mě když mi řekli jako, že tam můžu zůstat, tak pro mě to byla jasná volba no.

Já: A... kdy tě jakoby nebo, z jakýho důvodu si tenkrát do toho Fondu ohrožených dětí přišla?

R2: Moje mamka má kamarádku a ta kamarádku znala paní Havlovou a vědí od ní, že praktikanty berou a že mi to tam může ukázat, takže já jsem se šla podívat, to byli jakoby ten první úplně jako důvod.

Já: A na základě toho sis pak podávala přihlášku na tu vyšší odbornou školu?

R2: Jo, jo přesně tak.

Já: A mělas nějaké ještě jiné možnosti nebo rozhodovala ses ještě mezi něčím jiným.

R2: Já jsem měla všechno buď sociální práce, nebo patologie a prevenci a... já jsem se na vysokou tenkrát nedostala z gymplu a... vyšší odborný školy byly vlastně v Pardubicích a v Český Třebový, tak to pro mě bylo jakoby dosažitelný, tak jsem šla tam.

Já: A ty máš jakoby nějaký... nějakou představu či cíl v práci, kterého bys chtěla dosáhnout nebo už sis všechno splnila.

R2: No, já jsem měla cíl pokračovat v tom, co začala paní Havlová, což jsem jakoby v rámci Fondu myslím podařilo, protože jsme tu službu udrželi a... teď samozřejmě cíl je jednoduše jako bejt nejlepší z těch ostatních neziskovek no, jo jako určitě část snu splněného tím že máme svoji neziskovku to jako určitě jo, ale když to řeknu hloupě může založit každé, ale bejt jako aby ta služba byla žádaná a užitečná.

Já: Hm... myslíš, že je tvá práce pro tebe přínosem?

R2: Pro mě určitě, já jsem se naučila hodně v práci, ať už je to komunikace s lidma s klientama Fond mi vlastně zaplatil kurz mediace, kterej vlastně můžu dělat díky tomu eh... můžu dělat dělám s lidma, což mě baví, dělám s cílovkou, kterou mám ráda, rodiny s dětma, protože se přiznám, že jako úplně jiná cílovka nevím jestli bych se v tom cejtila tak dobře, takže asi asi takhle.

Já: Takže na práci tě baví ta práce s lidma, ještě něco jiného, co tě...?

R2: Vidím jako určitě to, co mě baví, že vidím ty posuny, když jsou možný, což je při tý práci vždycky užitečný a naopak hrozně mě vyhovuje to, že já nejsem, která rozhoduje, jestli děti zůstanou v rodině, já jakoby můžu napsat zprávu, jak to vidím jak to vnímám, ale to konečný rozhodnutí není na mě, což mě vyhovuje, právě v neziskovce, protože každé tu hranici máme asi nastavenou jinak, kdy ty děti odebrat a jsem ráda, že nejsem ta, co řekne, jo teď už je ten čas.

Já: Je něco, co tě teda nebaví?

R2: Nebaví no... jako nebaví mě ta administrativa okolo, kterou musíme dělat někdy jako podle mě zbytečně, protože některý ty data, každéj úřad to chce jinak, někdo chce abychom sledovali setkávání s klientem po patnácti minutách, někdo chce, ať sledujem kontakt intervenci, tak to mě nebaví, protože to je pak jakoby práce, protože my nemáme žádný program na to, jako jiný neziskovky, takže to je takový jakože člověk si musí sednout a sledovat ten čas, to je jakoby asi jediný co mě nebaví jo ale já ... mě jako nevadí když klienti nechtěj nespolutracovat to je prostě jejich volba, jediný, co mě vadí, když se třeba nenaladím na stejnou notu jako je opatrovnice a... teď jako bojujem v uvozovkách proti sobě, protože když si já myslím, že už je to v tý rodině špatný a ona řekne, jsou horší a já, třeba vidím, že tam ty děti fakt strádaj, tak to je jakoby to co mě nebaví, ale málokdy se to stane, většinou si to jakoby vysvětlíme a... anebo já pak můžu ukončit spolupráci s rodinou takže to je jakoby taková ochráně mě, že z toho nemusím mít pak jako špatný svědomí.

Já: Máš nějakou představu, co by ti tvá práce měla dávat?

R2: No... tak určitě mzdu ňákou, protože bez toho, prostě já bych nefungovala a to, co by mě měla dávat, já určitě potřebuju klienty, kteří jsou úspěšný, to

znamená dodržují dohody eh... mění... mění se ta jejich situace, zlepší se jim třeba bydlení a to je jakoby to, co mě nabíjí do další práce s jinejma klientama, to že samozřejmě konečný rozhodnutí je vždycky na nich, to je, ale když některý klienti fakt jako zafungují a zlepší se ta situace, tak to je ten důvod, proč to dělám, že ty děti tam můžou zůstat, protože neskončí v ústavu, kvůli tomu, že třeba rodiče něco neumějí.

Já: Vykonávala jsi někdy teda něco jiného?

R2: Ne nikdy.

Já: Ne... a v rámci brigád nebo...

R2: No to jsem dávala administrativní práci v rámci brigády eh... ale to bylo prostě kancelářská práce, tak jako kopírování a takový a jinak jinak asi ne.

Já: Takže ani jakoby v budoucnu se nevidíš nikde jinde?

R2: Já bych jako určitě chtěla zůstat u rodin s dětma, takže vím, že pokud by to nešlo prostě tady, tak ... bych byla asi předvolbou, jestli nejít na OSPOD, protože si myslím, že trošku i po těch letech práce s klientama už by to byla práce, kterou si myslím... už si na ní troufnu dřív jako ne, protože si myslím, že tím jako že se rozhoduje o odebrání dětí, tak eh... mám trošku problém, když tam dycky seděj nějaký mladý slečny, ale ... už bych si jako na to troufla, nicméně furt jako si říkám já tu hranici úplně nepoznám ta neziskovka je pro mě lepší volba, ale přiznám se, že do jiný neziskovky jít... neumím si to úplně představit, přestože by to byla třeba sanace rodiny, protože... eh... už jako za ty roky, co to dělám, tak mám nějakou představu, jak by se to mohlo dělat, mělo dělat, a úplně si neumím představit, že mně někdo bude diktovat nějaký nově šéf, že tohle se bude dělat jinak, protože já vím, že to se tak dělat vždycky jako nemusí, že jakoby ten zákon nám umožňuje dělat víc věcí, než třeba ty neziskovky jiný dělají, ale je to hodně o osobnosti toho vedoucího, kterej by tam byl, protože některé nejmenované organizace, tam jsou prostě jenom mladý holky a neumím si představit jako že budu pracovat pod nima a s mají praxí jako budu poslouchat holku, která tam je třeba rok, to prostě já vím, že bych nedala a když jsme právě loni to řešili, tak jsme říkala, já bych je převálcovala za tři měsíce a oni by si mě ani nevybrali, protože by to věděli, jo byli by vohrožený, já bych pro ně byla riziková a... jako asi ne no, takže jedine ten

OSPOD ale jakoby jinou cílovku určitě ne, vím že bych se to neučila, to vím, ale nechci dělat s jinou cílvkou myslím si, že eh... ty zkušenosti se daj využít do budoucna prostě pro tu práci s rodinama, takže bych v tom chtěla pokračovat.

Já: A když bys šla do nějaké té neziskovky jako vedoucí pracovník, tam už bys uvažovala jinak?

R2: Tam záleží, jak by to ta neziskovka měla, protože hodně těch neziskovek to má nastavený tak, že maj nad sebou, přestože to je vedoucí služby, tak maj nad sebou ředitele a ten ředitel vydává metodický pokyny ve spolupráci s vedoucím a nejsem si úplně jistá, že bych dokázala protlačit, aby se ta služba jakoby trochu přizpůsobila tomu, jak to jakoby poskytujeme, takže nejsem si úplně jistá a navíc hodně neziskovek teďka má součástí služby doprovázení pěstounů a to já dělat nechci, takže... navíc je to jakoby konkurence, přestože já s nima vycházím, komunikujeme všechno, tak... neumím se úplně se úplně já sama v sobě přepnout, že bych jako řekla jo jdu do Amaltey, budu v pohodě, já vím, že nebudu, protože vím, že mají rádi pěstouny, já je nemusím a v tu chvíli já bych na každý poradě si otvírala pusu, jakože nebyla bych asi populární.

Já: Ale na OSPODU by se taky musela někomu zodpovídat?

R2: Určitě, to jo, ale na OSPODU mě přijde že tam je o jakoby přesně daný i zákonem, jakoby co máš dělat a těch možností jako dělat něco navíc už nejde, jo, tam si to umím představit, protože s nima s pracovníci jsme v kontaktu, tak tam jakoby mám představu, jak ta práce jejich vypadá, ale prostě k práci jakoby těch jinech neziskovek... mě se prostě některý věci nelíběj, který dělat a vim, že já bych to tak dělat nechtěla a pokud by to byl metodické pokyn, že to dělat musím, tak já bych to prostě nedělala no, takže si myslím že bych třeba narazila, možná třeba ne, ale myslím si, že bych narazila tady na to a nebavilo by mě to.

Já: A tvá současná práce tě naplňuje?

R2: Eh... určitě, určitě, protože ty úspěchy těch klientů jsou skvělý, když se něco povede a... nebo když se povede odvrátit odebrání dětí z rodiny, to je jedno jestli intervenčním nákupem nebo dlouhodobou prací s rodinou, jako v tom vidím jako význam velkej... a hlavně mě hrozně bavěj rozvodovky, takže tam vlastně když to je práce, která není tak časově náročná někdy teda, takže

tam když se vlastně vidí, jak se navazuje ten vztah s tím druhým rodičem, tam je to vidět hrozně brzo jo, jako jestli to dítě je manipulovaný nebo není, jak ten rodič jak ten rodič, jak s tím dítětem mluví, jak se k němu chová, takže ono to pak jakoby samo naběhne a tam ty posuny jsou vidět nejvíc a i ty klienti samozřejmě jsou takový, který řeknou, že to děláme špatně, jsou tak právě u těch rozvodovek se hodně často stává, že ta zpětná vazba od nich je většinou pozitivní vždycky od jednoho z těch rodičů, ať už je to, že podpoříme zákaz styku nebo že pomůžeme, aby se navázal kontakt jo že tam... tam to mě jako baví a to v tom vidím jako smysl tý práce.

Já: A za jakých podmínek by tě ta práce nenaplňovala?

R2: No nenaplňovala by mě určitě v případě, co jsme vlastně zažili loni, kdy jsme měli sehnaný peníze, nechodili nám vejplaty a člověk když jakoby přijde do rodiny a teď ta rodina my víme, že maj pravidelně dávky od státu eh... nejsou schopni zajít včas podat příspěvek na bydlení tak ... a i jako nám stěžují, že ta pracovnice na úřadu práce, že je blbá a takový, tak si jako člověk říká, tyjo to jsou peníze, který maj zadarmo, já to odpracuju a ty peníze nemám stejně a oni dycky jako začnou víte jak je to těžký hospodařit a teď já jsem jako ty peníze neměla, tak to byl jako velkej problém, tak to jsem i cejtla já, že ještě chvílku i vyhořím a myslím, že se to podepsalo i na tom, že jsem nedála zápisy, jak jsem měla a ne nebavilo mě to, jo nebyla jsem taková jako zodpovědná, jako směrem ke klientům vždycky, to jsem jakoby nezanedbala, ale to jsem nemusela dělat jsem prostě nedělala, protože jsem to považovala za zbytečný, takže to... já vím, že nevím jestli je to s tím spojený, protože bez tý vejplaty ta práce prostě fakt dělat nejde, protože člověk musí bejt v pohodě jo a když není v pohodě a řeší svoje osobní problémy, protože ty klienti maj podobný problémy, jako řeším já a teď jako si říká člověk, tak tyjo oni si mě tady stěžují, přitom jim na účtě přistane každej měsíc dvacet tisíc a mě ne a teď jako mě tady brečež že nevyšli a co jako já jim na to mám říct jo, takže to by... to by... to vím že by byl jako pro mě problém.

Já: A co si představíš pod svým smyslem práce?

R2: Určitě pomáhání rodinám, který o to mají zájem, protože nemotivující klient, nebo ten kterež jakoby nechce pracovat to je jakoby ubíječjící práce, pokud se

nepodaří po nějakým čase ho přesvědčit jako pojdte udělat změnu eh... to... to stojí zaprd ta práce pak sním a my ji většinou ukončíme, protože to nemá význam, ale jako smysl vidím v tom pomoc nechat děti doma, pomoc rodičům, který něco neuměj a nenaučili se to doma ve svý domácnosti, aby se to naučili, jo ať už je to hospodaření nebo péče o domácnost, péče o děti nebo jak mluvit s dětma nebo jim i vysvětlit rodičům, že to, co děti dělaj už je za hranicí, a že vopravdu potřeba, aby šli někam na pobyt na diagnostiku nebo abychom doporučili nějakýho terapeuta, to všechno já jako vnímám jako smysl, aby se zlepšila situace těch dětí.

Já: A vidíš teda svoji práci jako smysluplnou.

R2: Určitě... určitě jo... myslím si, že třeba na tom úřadě by to šlo hůř, smyslupněji, než třeba jako v neziskovce, my máme fakt jako větší volnost, aspoň já to tak cejtím, přestože máme metodický pokyny, všechno, tak cejtím, že máme větší volnost a.. tu smysluplnost my tomu dát jakoby můžem i tím, jak tu práci děláme.

Já: Tak a jaké máš pracovní preference nebo hodnoty?

R2: No, určitě pro mě je důležitý vyjít vstříc klientům, pokud maj zájem spolupracovat a chtěj spolupracovat, neodmítat je jo, pokud to prostě jenom trošku je možný, tak jim tu službu poskytnout, to je jako prostě pro mě stěžejní, protože pokud je klient namotivovanej a musí tři měsíce čekat, než se uvolní kapacita, tak za tři měsíce von už tu situaci buď vyřeší anebo už ji ani nemá tu důvěru, jak tu situaci řešit s náma, takže tam jakoby určitě, to mám jako prioritu, pokud mi rodinu jakoby nabídne úřad a já vím, že to nezvládnou časově, tak odmítnu, protože nevím o tý rodině jako takový, ale pokud mě rodina kontaktuje sama, tak to vidím jako důležitý jejich volání o pomoc a s nima se vždycky líp pracuje, takže to je jakoby určitě moje priorita, samozřejmě jako úplně na chvostu mám administrativu, ať už jsou to ty různý statistiky nebo tak, ale vždycky jako to udělám, protože vím, že musím a určitě i jako tak mezi tou prací s rodinama a administrativou mám podávání zpráv, pokud hoří ta zpráva je potřeba ji co nejdřív někam poslat, tak já jsem ochotná si sednout teď hned večer a napsat ji a poslat, když vidím, že to dítě je vohrožený udělat to úplně taky, ale pokud je to prostě vyhodnocovací zpráva jednou za půl roku, kdy ta

situace je stejná a ta opatrovnice to ví, ale musí to třeba doložit k soudu, tak jako že bych si teď hned sedla a napsala to je úplně ne, takže tam to mám tak napůl.

Já: Tak já se tě ještě zeptám, co si představíš pod pojmem žebříček hodnot, priorit a preference, vidíš v tom nějaký rozdíl?

R2: Eh... já myslím, že rozdíl v tom je určitě ať už je to, že každé máme žebříček hodnot, že to co je důležité pro mě není důležité pro mého klienta... takže to chápu, eh... priorit a preference... no se přiznám, že mně to přijde hodně podobný, nejsem si úplně jistá tím rozdílem, když bych dala třeba na naši práci eh... asi bych to tak viděla jako že priorit a preference, co bych jako měla asi nějak jako uplatňovat nebo co bych měla chtít, že takhle by to mělo být správně, takže určitě asi jako ta priorit a preference v mé práci je pro mě důležitější než ta preference no...

Já: A jak by si porovnála vlastně ty hodnoty v práci a v osobním životě? Jsou nějak podobné nebo úplně rozdílné?

R2: No moje osobní hodnoty jsou si myslím úplně jiné, než klientů, to jako určitě, hodnoty směrem k tomu, jak pracuju si myslím, že jsou hodně podobný, já jsem docela jako náročná, to vo sobě vim, takže jakoby jak v práci, tak v mém soukromém životě to tak prostě mám, a... a... u těch klientů žej tam záležím čím oni si prošli, jak vyrostli a to je pro ně důležité a mě nezbejvá nic jinýho, než to respektovat a já jim jakoby své hodnoty nevnucuju jo, to je prostě na nich, já jim třeba můžu říct jakože důležité je třeba i tohleto, ale pokud voni to jako hodnotu nemaj, tak stejně voni to nikdy neudělaj, to, co já říkám, s tím jako pracuju, jakože jsem si toho vědoma, co je pro mě důležité, že pro nemusí být, ale vždycky se snažím jim vysvětlit, ať to teda funguje klidně i jinak, to už je pak na nich.

Já: Kdybys mě mohla jakoby vedle sebe postavit, třeba že já nevím, jestli třeba je pro tebe na prvním místě v osobním životě rodina nebo práce nebo finanční zajištění...

R2: Hm... pro mě určitě rodina na prvním místě, na druhém místě práce a hned zatím finanční zajištění a... teď to myslíš v tom, jak to mají klienti třeba?

Já: Ne u tebe jakoby v tom pracovním životě od toho v osobním, když se to oddělí.

R2: A v práci si myslím že tam je důležitá jako ta práce, přijde mi někdy, že třeba na úkor rodinného života, někdy to tak vnímám že tím, že máme třeba i kontakty o víkendu, tak si umím omezit svůj osobní život s rodinou, protože vím, že to je jakoby důležitý pro tu práci, že se to může někam posunout, když prostě můžu ten víkend jít a finanční ohodnocení, jako myslím si, že v té práci je důležitý, nicméně... je to neziskovka takže je mi jasný, že prostě velké peníze tady prostě nikdy nebudou, ale tak to ani jinde v sociální sféře, tam spíš asi v té práci to mám nastavený tak, že, aby chodila ta výplata, která má chodit, jo že to je jakoby mám trošku posunutý jinak, protože samozřejmě ve svém soukromém životě potřebuju hromadu prachů, ale ... vzhledem v práci, když to přesunu na ty hodnoty, tak to není hromada, ale ta pravidelnost, že v tom jakby vnímám ten rozdíl.

Já: Tak... tak jo tak můžeme pokračovat, co je tvým pracovním a životním cílem? Mohla bys mi je nějak zase srovnat?

R2: Jo... můj životní cíl určitě je, aby se měl můj syn dobře a abych mu mohla dát to, co on všechno potřebuje a... můj životní cíl je i dělat práci, která mě baví, a která je pro mě důležitá, takže... v rámci jakoby té práce... nevím jako úplně ten rozdíl, pro mě jsou ty věci jakoby hodně podobný, ale to, co je... určitě jako být nejlepší to prostě v té práci mám nastavený a v tom osobním životě jo... být nejlepší směrem nevím k synovi, směrem ke své rodině, tak to jako si myslím, že mám jakoby jiný, že to mám nastavený takhle určitě stejně.

Já: Tak, ještě se tě zeptám na tvůj volný čas, jak ho trávíš a zda tvá práce do toho teda nějak víc zasahuje, než bys jakoby byla ráda?

R2: Můj volný čas... je většinou spojený s prací, ale není to tak, že bych nechtěla, je to tak, že mi to vyhovuje, že když prostě mám volno a chci, tak tu práci můžu dělat a ať už to jsou asistovaný kontakty nebo já nevím nějaká administrativa nebo prostě nějaký jednání, statistika, to je jedno... takže to je mi jakoby jedno... eh... a... asi jako ve chvíli, kdy budu mít pocit, že... nestíhám věci ve svém volnu, který chci dělat mimo práci, tak pak by mi to asi začalo

vadit, ale teďka to mám nastavený tak, že mě to nevadí, je to jakoby moje volba, zatím mi to tak vyhovuje.

Já: Takže i v případě, že třeba seš doma a někdo ti volá, třeba večer v osm, v devět zvedáš telefon?

R2: Eh... záleží na tom, kdo volá, já mám jakoby klienty rozškátulkovaný, že vím, že někde může být riziková situace, tak ten telefon prostě zvednu, ale pokud jsou to klienti, který vím, že mi prostě volaj, protože jsou doma a nevědí, že je sobota a prostě volaj ve dvanáct hodin, nebo to je jedno v kolik, tak prostě jim to nezvednu, oni vědí, že já nejsem povinna jim volat zpátky a pokud hoří, vědí, ode mě mají informaci, že musej poslat esemesku, co se děje a já jim podle toho zavolám, ale umim si najít to, že když jdu ven, tak že telefon nechám doma, což jsem dřív neuměla, ale teď už to dělám, protože si myslím, že ... eh... stejně jako nemám auto, stejně bych tam hnedka nejela, takže některý věci prostě odkládám a klienty jakoby učím, že v ...od pondělí do pátku do šeti do večera jsem na telefonu a zbytek už prostě bohužel.

Já: Co pro tebe znamená syndrom vyhoření?

R2: No... určitě... určitě velkej problém v tom, že eh... bych tu neďála tak, jak bych ji měla dělat a... jak by to potřebivali klienti, takže pro mě syndrom vyhoření... loni si myslim že jako úplně aktuální, vzhledem i k tomu že jsme prostě neměli peníze... takže ta práce a hlavně ta administrativní práce nebyla taková, jaká by měla bejt, ale ... jo ano vím máme tomu přecházet volným časem, všechny jako ty věci, co jsme se učili, to jako sem si vědoma, ale... tím, že mě ta práce baví, já to mám jako asi nastavený jinak, já to nemám tak, že... jak říká naše kolegyně: „Lidské neštěstí se nestává od osmi do půl páté.“ Já jsem si toho vědoma a prostě pokud můžu, tak pomůžu a není to nic, co by vobtěžovalo mě a ve chvíli, kdy mě to obtěžuje, tak prostě tu situaci třeba neřeším.

Já: Hm... Snažíš se mu nějak teda předcházet, i když znáš ty poučky nebo něco, děláš něco pro sebe takhle?

R2: Eh.. jakoby mě hodně nabíjí volnej čas s... se synem, kterej trávím a nebo to i když prostě můžu jít někam se svejma kamarádama, ale jakože bych záměrně někde já nevím ... eh... d'ála náky dýchání anebo nezvedala telefon a

a prostě v sobotu v pátek ho vypla večer v šest a zapla ho v pondělí to prostě nedlám, ale možná je to tím, že jsem nastavená tak, že mě to baví a... necejtim se jakoby vohrožená tím.... Jako nevním to riziko toho vyhoření tak vysoký, jo asi kdyby se ta práce změnila, tak samozřejmě tam už by to bylo něco jinýho, ale pro mě... mě to jako fakt naplňuje, takže...

Já: A když si mluvila o tom, že to bylo jakoby aktuální téma loni, co si jakoby dělala, abys...

R2: Já jsem vyhledávala práci, která mě bavila. To znamená, že to, co jsem musela dělat, ale nebavilo mě jsem nedělala a dála jsem to jenom v případě, že hořelo už jakože jsem musela něco dopsat nebo že někdo mě s tím chtěl pomoc, tak jsem to udála, ale... dycky jsem si snažila najít práci, která... všechno vokolo jinýho, jo takže jsem... já jsem měla třeba hodně klientů, protože ta práce mě bavila jezdit do terénu žejo, řešit jim, pomáhat jim, protože tam ta zpětná vazba je vidět hned, ale to že vytisknu spis a mám ho vytištěnej, tam jako zpětnou vazbu moc jako nevidím a... hlavně jako nikdo mě za to jako nikdy nepochválí, tak... chybělo mě jako asi taková ta pozitivní zpětná vazba, kterou mimojiné má člověk dostat tím, že dostane vejplatu. Když ne... a to prostě nebylo, pochvalu taky nebylo, takže jako loni si myslím, že fakt jako bylo na mále.

Já: A ty teda svou práci bereš pouze jako práci, do které teda prostě chodíš, sice tě baví, ale nijak zvlášť tam nevidíš jakoby něco víc nebo to je pro tebe posláním už.

R2: Já nechodím do práce jako do práce. Víím, že tahle práce tak ani dělat nejde, protože vždycky ta situace tý rodiny tě vtáhne. A... přestože si jakoby doma o tom nepřemejšlíš, protože to už jakoby za ty roky umím vypnout, ale... když seš s těma klientama, tak to nejde prostě dělat jako práci podle nějakých tabulek a vyplnit nějaký karty a... a... jet podle problémů a potřeb a takový, protože ta práce tak dělsat nejde, takže jako pro mě určitě posláním, já se v tý práci hodně vidím a... eh... myslím si i jako pro mě hodně je užitečná zpětná vazba od úřadů, který jako říkaj mi vo vaši službu máme zájem, děláte to dobře, takže pro mě to je posláním prostě není to práce jako taková.

Já: A co pro tebe ještě přesně to poslání jakoby znamená? Jak ty si ho sama sobě vysvětluješ?

R2: Eh... jako pomáhání rodinám s dětma, hlavně především jakoby hájit zájmy těch dětí, který si nemůžou sami říct, že... by... potřebovaly pomoc, chtěly pomoc, chtěly by něco změnit, takže jakoby nabídnout pomocnou ruku těm, kdo vo to maj zájem.

Já: Hmm... dáváš nějakému typu klientů přednost?

R2: Hm.... To si myslím, že nedávám, protože za ty roky už mám jako vyzkoušený, že i klient, kterej přijde, že chce pomoc, tak pak když jako se dohodnem, že něco udělá, tak to neudělá, protože to považuje za zbytečný, takže je mi to úplně jedno, vím akorát, že jakoby to, co mě úplně nebaví, že když takovou rodinu dostanem a je možnost ji dát někomu jinýmu, tak to udělám, tak jsou sociálně slabý rodiny. Tam já prostě nevidím moc posun eh... protože ta situace jejich se nezmění a přijde mi to, když to řeknu blbě v těch rodinách všechno na stejný brdo, jo prostě vymyslet s nima finanční plán, naučit je hospodařit, naučit je šetřit, teď žejo jim se to nelíbí, takže jako to jsou klienti, který jsou pro mě náročný, že nerada s nima pracuju, ale prostě pokud jsou, tak s nima pracuju, pokud jsou v mym regionu a fakt jako můžu je někomu dát jinýmu, tak to udělám a... nemám ráda teda práci s psychiatrickejma maminkama... eh... to mě hodně jakoby ubíjí, možná je to tím, že maj fakt jako jinak ty hodnoty než já, nevím, ale dokud nejsou zaléčený, tak mě se s nima strašně špatně pracuje. Jo, takový ty stížnosti a že všechno je špatně a teď jim to šlověk jako se snaží vysvětlovat, víst je k tomu jako dobře, tak půjdem k doktoroj a tohle, to ne-e to mě nebaví, tam jakoby ten posun hrozně dlouho trvá a hlavně já se necejtím na to odborník na psychiatrický klienty, přestože ano měli jsme psychiatrii ve škole, ale necejtím se v tom dobře, bojím se abych jim víc neublížila, než pomohla.

Já: Hmm... když bys měla možnost jít jakoby do nějakého takového kurzy, aby sis to zlepšila, chtěla bys v rámci toho...?

R2: V rámci psychiatrických klientů ne, já si myslím, že jsou tady neziskovky, který s nima uměj pracovat a můžou a... pokud jsou zaléčený, tak si myslim, že pak jakoby fungujou a ve spolupráci s tou jinou neziskovkou prostě my už se

domluvíme co a jak .. takže já jakoby já bych se vzdělávala v jiné věci, ale tady v tom ne, nepovažuji to pro mě za práci, která by mě asi naplňovala, nevidím v tom takovej význam.

Já: A když klienti neplní svoje povinnosti, nedochází u tebe k frustraci, ztrátě smyslu nebo toho poslání?

R2: Eh... jak u kteréj, u některých když vím, že je možnost, že se ta situace změní, tak já pak nemám problém a vadí mi když oni nedodrží ty dohody, dám příklad: Dostanou peníze na bydlení, ale nezaplatějí bydlení a pak vo ten byt přijdou. A vlastně je to po celou dobu tý spolupráce, přestože tam chodím, říkám jim to, tak mě to štve kvůli těm dětem, ale není to tak, že bych si řekla: Jako je to moje chyba, já jsem pro to udělala všechno, jo já bych, já jsem asi taková, mě by asi vadilo, kdybych s nima nepracovala intenzivně s tou rodinou, kdyby pak měli problém, tak... bych si to vyčítala.... Tady bych jako měla ztrátu toho poslání.

Já: Předáváš klientům vlastní zkušenosti a naopak se snažíš varovat jakoby jejich pokleskům?

R2: Eh... někdy používám svoje zkušenosti ze svého života s klientama, ale... eh... snažím se to nedělat, protože se mi to několikrát vymstilo.

(klient)

Já: Tak jo, takže ptala jsem se tě na to, jestli předáváš klientům vlastní zkušenosti a varuješ se jejich?

R2: Jo říkala, že jsem, že jako určitě některým ano, ale eh... vysmílo se mi to už párkrát, takže.... Spíš jakoby svoje zkušenosti maskuju za to, že mám zkušenosti s klientama a těm se stalo to a to a používám i zkušenosti i teda klientů u jiných rodin.

Já: A radíš jim třeba: „Já bych v té situaci udělala něco podobného.“ nebo úplně to teda vynecháváš?

R2: Bohužel to občas řeknu.

(odchod klienta)

R2: Eh... bohužel to občas řeknu, ale snažím se tomu vyvarovat, protože... to není vo mě, je to vo jejich rodině vo jejich situaci... Takže jako vim, že u některých jsem to zmínila, že bych v jejich situaci d'ála něco jiného, ale neř...

nepoužívám to, snažím se tomu vyhnout, jo spíš jim dávám možnost volby, může se udělat tohle, tohle, tohle a... to co já bych si vybrala jim neříkám, pokud se mě ptaj, co já, tak já se snažím odpovědět, já nejsem ve vaší situaci.

Já: Hmm... ještě se tě zeptám, zda si měla někdy jakoby jinou nabídku k práci, nějakou lepší?

R2: Měla jsem jinou nabídku, lepší... eh... nepřijala jsem ji.

Já: Z jakého důvodu?

R2: Eh... konkurenční neziskovka, bylo by to ... byla to vedoucí pozice, takže bych asi teoreticky si mohla jakoby tu službu přizpůsobit, ale byla to právě neziskovka, se kterou já bych se neztýkala, takže by mě to jako nebavilo.

Já: Dobře a jak by si celkově jako zhodnotila tvou práci, kterou nyní jakob vykonáváš?

R2: No... určitě smysluplná, užitečná, žádaná a potřebná a... troufnu si říct, že i jako jedna z nejlepších.

Já: Dobře, tak děkuji.

Příloha č. 3 - Rozhovor s respondentem 3

Já: Souhlasíš s použitím údajů z rozhovoru k mé bakalářské práci?

R3: Ano, souhlasím.

Já: Tak mám tady na tebe pár otázek, první z nich je na jaké pozici momentálně pracuješ a jaké máš kompetence?

R3: Nastoupila jsem jako pracovník v sociálních službách s tím, že nyní zastávám funkci sociálního pracovníka. Školu si teď dodělávám, tak...

Já: A tvé kompetence?

R3: ...

Já: Nebo co je náplní tvé práce?

R3: No starání se o sociálně slabší rodiny s dětmi nula až osmnáct let.

Já: Tak ty jsi jedním ze zakladatelů tohoto spolku...

R3: Ano...

Já: Jste tři, proč jste vlastně rozhodli vůbec tenhle spolek založit, jestli mi můžeš říct.

R3: Protože jsem pracovala nebo pracovali jsme všichni tady, pracovali jsme ve Fondu ohrožených dětí... kde teda práce byla naprosto stejná, to co děláme teďka tady, ale Fond... terénní pracovníky rušil, terénní pobočky a ... práci jsme chtěli vykonávat dál, byli jsme žádaný, abysme práci dělali dál, tak jsme si založili vlastní spolek.

Já: A proč jste tu práci jakoby chtěli dál dělat?

R3: ... zaprvé opouštět ty rodiny, který ještě nebyly vyřízený nemohli být samostatně, nemohly samostatně existovat, tak to byl první důvod, určitě tam byl důvod i to, že bysme se museli rozprchnout a každé si zvlášť hledat práci, takhle jsme jako kolektiv mohli zůstat pohromadě, vykonávat tu práci nebo spíš to poslání dělat dál.

Já: Hm... tak a je to práce, kterou jsi vždycky chtěla dělat?

R3: ... no... ne tak docela... hm... určitě... jsem chtěla pomáhat lidem, ale ... kdysi o tom, že existuje něco... hm... takovýdleho jako jezdit, a navštěvovat rodiny ve vlastním jejich přirozeném prostředí jsem nevěděla, až když jsem teda sháněla dost intenzivně práci v sociální oblasti, tak jsem narazila na tudlestu terénní práci, moc se mi to líbí, není to jenom kancelářská práce, není to jenom

práce v terénu, v podstatě je to takový skloubení obojího dohromady a pomoc těm rodinám je z mého pohledu hodně důležité, hlavně u nich doma a ne z kanceláře u stolu.

Já: Hmm... máš teda nějakou představu nebo cíl v té práci, kterého bys chtěla dosáhnout nebo sis ho už jakoby všechno vyplnila a pokud máš, můžeš mi to popsat nějak detailněji?

R3: Chci být dobrá, chci být lepší a ještě lepší a nejlepší (smích), nevím, jak bych to řekla a hlavně úspěšnost vysokou úspěšnost v těch rodinách, ne za každou cenu jít přes mrtvoly, ale aby vopravdu ty rodiny se osamostatnily, vím, že hodně rodin nepřišlo o děti naší zásluhou, že jsme jim tak pomohli, že dokážou žít a starat se o děti, jak by měly.

Já: Tak, dokázala bys mi říct, zda je tvá práce pro tebe přínosem?

R3: To rozhodně... možná, že jsem víc nesnesitelnější doma... ale ten pocit... když se něco povede... tak je skvělejší, to si vždycky umím poklepat na rameno a říct si, seš dobrá.

Já: To vím no... tak a co tě na práci baví nebo nebaví?

R3: ... baví mě ta úspěšnost, to když navážeme kontakt s rodinou a... oni k nám získají důvěru a v podstatě se nám tak jakoby ... oddají, když to mám teda takhle říct, tak to je skvělé, protože... hm... já nevím, jak bych... jakže to znělo tam úplně přesně ta otázka...?

Já: Co tě na práci baví?

R3: Ta úspěšnost, to je... to je vopravdu dobrý tolesto, že ty děti neodcházej, to poděkování za to, že děti mohly zůstat v rodině, i když to není, to neděláme to proto jo, ale... ale třeba je potkat nebo když po letech zavolaj a řeknou a řeknou, že... děkujem, že ste nám pomohla, to je fajn... to je fajn slyšet.

Já: A je něco, co tě teda nebaví?

R3: ... co mě nebaví? Nebavěj mě klienti, který mávnou rukou, je jim všechno jedno, jedou si podle sebe... a... hm... nepřepokládaj vůbec, že by mohli být nějaký špatný důsledky z toho jejich chování, pak přijdou vo děti a... a svalujou vinu kolem sebe na všechny druhý, nedokážou pochopit, že jsme tady pro to, že jim chceme pomoc, to je někdy... dlouhodobá práce, ale vobčas se to i vyplatí.

Já: Co si myslíš, že by ti tvá práce měla dávat?

R3: ... jako dávat v mém soukromém životě nebo v pracovním?

Já: To je jedno, můžeš obojí.

R3: No spojení se soukromým životem, to je... to by tak nemělo bejt, ale já se toho... trochu nedokážu vyvarovat, protože... mám pocit, že za ty rodiny беру zodpovědnost, já vim, že to je cesta k syndromu vyhoření, ale... snažím se poslední dobou to oddělovat... eh... co by mně měla dávat? Dobřej pocit z vykonaný práce, ale to asi dává každá práce, když jí člověk dělá rád.

Já: Když si narazila na ten syndrom vyhoření, tak co pro tebe ten syndrom vyhoření znamená?

R3: Konec... nezám, apatie... konec nějakýho vymejšlení pro ně.

Já: Zažilas ho někdy?

R3: No, myslím si, že jsem byla na pokraji... no když se mám starat vo dvacet rodin, kde najednou se sype jeden problém za druhým, tak to je náročný, pak si to tahat domů, jo... tam... tam je to vo tom rozdělit to nebo oddělit ten soukromej život s pracovním.

Já: Jak se tomu syndromu vyhoření snažíš přecházet?

R3: Tímdle, co jsem řekla, jo oddělit soujkromej život od pracovního.

Já: Tys ale říkala, že to nejde?

R3: Nejde... jako nejde to úplně, ale snaha... snažím se no...

Já: A cos dělala teda, když si se k němu téměř dostala?

R3: (smích) Co jsem dělala? Šla jsem cvičit. (smích)

Já: Tak jo, tak... práce tě teda baví... eh... myslíš, že by se někde mohlo stát, že by tomu tak nebylo?

R3: To já nemůžu říct, jestli do budoucna, zatím si neumím představit dělat něco jinýho jo... stále mě to naplňuje, bejvaj dobré výsledky, špatné výsledky, ale vždycky to musí směřovat pro blaho dětí, ať už zůstávají nebo nezůstávají v té rodině.

Já: Tak... naplňuje tě teda ta tvá práce?

R3: Naplňuje.

Já: A co přesně tě na ní naplňuje?

R3: ... to se nedá popsat, tím, že to není práce, ale... ale to poslání. To je možná to.

Já: Hm... je možný, že by se stalo něco, co... eh... čím by tě vlastně ta práce naplňovat přestala?

R3: ... (povzdech) v základu musí bejt dobrej kolektiv, ten musí bejt v základu dobrej... musíme se umět zastoupit, s lidma v terénu, tam jsou furt nějaký problémy, ale od toho tam jezdíme, abysme jim pomohli nebo aspoň já, ale když není dobrej kolektiv v práci, kanceláři, tak... tam je možná ten syndrom vyhoření horší... větší riziko.

Já: A se svými kolegyněmi vycházíš?

R3: Eh... většinou... většinou ano, ale málo se vidíme, to je pravda... no, možná, že by k něčemu supervize byla, možná že ne, nevím, ale když potřebujeme probrat jednotlivý případy, tak jsme si vždycky k dispozici a to si myslím, že je hlavní.

Já: Hm... tu supervizi jsi zmínila, máte tady ňákou naplánovanou, vím, že v předchozí organizaci se konaly.

R3: Konaly, tam jsme měli pravidelně, ale tady to zatím v plánu nemáme, jsme furt v těch začátkách... měli jsme různý názory na vedení organizace, ale... i to se celkem ustálilo... je jasný, že zakladatelé jsme tři, abysme se kdyžtak přehlasovali, na všechno nemůžeme mít všichni stejnej názor.

Já: Hm... tak chtěla bych se tě zeptat, co si představíš pod pojmem smysl práce?

R3: ... smysl práce? Jestli má moje práce smysl? Jestli... já nevím, já vím, že moje práce smysl má, ale definovat jako takový to nejde, protože to tady z tohohle diktafonu není vidět ten úsměv na tváři těch dětí, když zůstávají zpátky... když zůstávají u maminky, která se konečně dala dokupy, podstoupila třeba léčení proti drogám, proti alkoholismu nebo sehnala práci a to dítě může zůstat doma, to je ten smysl práce... pro mě teda, a i odměna za tu práci, výplata je fajn, ale... ale... odměna... odměna tý šťastný rodiny, že teda dokážou normálně existovat je důležitější.

Já: Tak... eh... co si představíš ještě taky pod pojmem žebříček hodnot, priorita nebo preference, jestli v tom vidíš nějaký rozdíl a jestli bys mě mohla pak srovnat nějaké své hodnoty nebo ty preference.

R3: Zas pracovně nebo soukromě?

Já: Obojí.

(klient)

Já: Tak byli jsme na chvíli vyrušeni, tak ještě jednou, co si představíš pod pojmem žebříček hodnot, priorita nebo preference, jestli v tom vidíš nějaký rozdíl.

R3: Ne, nevidím, vždycky je něco na prvním místě, něco na druhém, třetím a posledním.

Já: Jak by si srovnala své hodnoty v osobním a... profesním životě?

R3: No, v základu to je asi stejný, v soukromém životě je pro mě na prvním místě rodina, ale moje a v pracovním je na prvním místě rodina, ale není moje, takže vždycky je to základ rodina, v tomhle je to stejný.

Já: Hm... a dál to máš také podobně?

R3: ... no dál, v soukromém životě je asi první rodina, na druhém místě rodina, na třetím místě rodina... a tak dále. Samozřejmě... možná víc, jak celková rodina jsou děti no... a... tam se nedá nikdy nic jako uhnout, pak jsou rodiče, ale to je furt rodina. Rodina je jedinej moje... můj nejdůležitější... nejdůležitější... moje nejdůležitější věc nebo smysl života v soukromí. A v pracovním životě je pro mě teda, jak jsem řekla na prvním místě rodina, i když není vlastní, možná, že víc asi ty děti, protože celkově rodina se nedá brát, když ta matka chlastá, tak ať jde na léčení, tam... vše musí bejt, já vím, že tohleto zní tak otřepaně... pro blaho dětí.... Jo nerada tohle používám, ale... ale... asi to nějaký smysl má. Na druhém místě v tý... v tom... v tý pracovní... bejt úspěšný celkově jako organizace, protože jsme v začátku a nechci, abysme zklamali, chci, aby o nás věděli, že svou práci bereme vážně a že ji děláme dobře, dokonce jsem se setkala s názorem vod ospod'ačky, že se rozmejšlela, jestli dát rodinu charitě nebo ABATABU a z jejich úst zaznělo, že... děláme svou práci na profesionálnější úrovni, tak mě to taky tak potěšilo tak, celkově druhý místo je bejt úspěšný. A na třetím... tam bych možná dala sama sebe.

Abych vše, co jsem si vytýčila za cíle, abych toho dosáhla, jo... takže strašně moc chci dodělat tu školu... i přestože vím, že ji nepotřebuju, že jsem dobrá i bez té školy.

Já: Tak jestli se tě můžu zeptat... eh... kam by si postavila finanční stránku z té práce, co za to dostáváš?

R3: Ahá... finanční stránka, když jsem žila sama s dvěma dětma, tak by pro mě byla asi fakt hodně důležitá, ale já mám určitou jistotu. Jistota pro mě... je můj muž, proto jsem teďka na tu finanční stránku nějak zapomněla... můj muž celkově zabezpečuje rodinu, takže finance ano... ano finance jsou důležité, ale asi ne tak pro mě, jako možná tady dělala kolegyně, která byla s dětmi a pro ní to teda asi bylo důležitější, než profesně růst, zase se odrážíme do rodiny, je potřeba mít někoho, kdo za váma stojí, pak ta finanční stránka jde trochu stranou, ale odměna za práci určitě musí být, to jako v každém případě.

Já: Jaký máš svůj pracovní a eh... životní cíl?

R3: ...

Já: A který z nich je pro tebe podstatnější nebo jestli jsou společný?

R3: No, soukromej cíl, soukromej cíl, starší dcera i ta mladší, aby si splnily vše, co si jakoby vytyčily, tak tam já se s nima raduju nejvíc, když jim to jde, tak jak si to naplánujou, jsem jim vždycky k ruce, vždycky jim pomůžu, to je můj takovej cíl, pak ty dvě děti, co máme v pěstounský péči, tak budu jim pomáhat jako svejm... a svůj pracovní... úspěšnost v práci, chtěla bych být úspěšná.

Já: Tak, tadyta otázka vlastně, jak bereš svou práci, tos už říkala, že teda jako poslání, můžeš mi to nějak detailněji popsat.

R3: Tahle práce není nijak fyzicky náročná, taky vozíme humanitárku, snažíme se jim pomoc při stěhování, když... i fyzicky jako jo, ale fyzicky náročná není, je náročná hodně psychicky jo... to , to určitě, ale poslání... z mého pohledu je v tom, že nástrojem mé práce jsem já, já jim fyzicky... nebo já jim jezdím pomáhat fyzicky teda to zas motám, já jí jezdím pomáhat, já používám sama sebe jo... to je z mého pohledu poslání.

Já: Hm...

R3: Že tam není, že jim přivezu, tady máte na stůl, jako když žádáme nadaci o finanční příspěvek, oni zhodnotěj situaci, pošlou prachy a tím končej, já za nima

jezdím každéj tejden... já se jim snažím pomoc a... sem s nima při radostech, starostech, někdy mi klientky telefonují... úplný krávoviny, ale i tak je poslouchám a snažím se s nima mluvit, někdy volají o víkendu, večer, dokonce telefon ve tři ráno jsem měla.

Já: Tak jak to teda vypadá s tím tvým volným časem potom?

R3: Nijak.

Já: A když máš dovolenou?

R3: Když mám dovolenou, tak občas zahazuju telefon, ale i to mi ani nedá jako jo, takže...

Já: A co tě nutí k tomu s nima komunikovat i v teda v tvém volnu.

R3: Zažila jsem to, zažila jsem stav, kdy jsem byla s dětmi sama a přítel... i kdyby jen na telefonu chybí. Já vím, že jsem pro ně socka, jak oni říkají sociální pracovnice, ale eh... když získají důvěru zavolají, zavolají a třeba mě minule řekla, myslíte si, že můžu... eh... můžu vzít Jiříka k čertovi a Mikulášovi, nebude se bát, tak třeba i takovýhle kraviny a nikdy nevím, co se pod tím telefonem skrývá, jestli tam není nějaký vážnej problém... eh... jestli se něco vopravdu neděje, máme třeba domluvený heslo, že u těch klientů, který mají ovšem na kredit, že napíšu „Hoří paní Blažková, hoří.“ Tak okamžitě volám a je pak jedno, jestli je ráno v poledne večer, v noci, když jsem u telefonu, volám.

Já: A... ve vztahu vlastně k těm tvým klientům, je nějaký typ těch klientů, kterým dáváš přednost?

R3: ... no... asi bych měla říct, že ne, ale jo. Ano, je, kde vidím snahu, kde mi nelžou... kde... chtějí změnit svůj nynější stav... a... když vidím, že je pro ně pro ně na prvním místě jejich vlastní dítě, tak ty mě jsou asi přednější.

Já: A pokud teda ty klienti neplní své povinnosti... eh... projevuje se to nějak jako i na tobě, třeba... eh... ztráta toho smyslu, toho poslání nebo třeba frustrace?

R3: Jo... jo jsem z toho vzteklá jednoduše řečeno a dokážu jim i vynadat, ale berou to tak ode mě a taky jim dávám poslední šance, jasně jim řeknu, že teď už jsem nucena to hlásit OSPODu jo, ale tohle je až ten krajní případ, nejprve se snažím s nima sama.

Já: V tom případě se to projevuje i v tom tvém osobním životě?

R3: ... hm... ano... ano projevuje... eh... jsem asi přísnější na své okolí, ale nejenom na ně i sama na sebe, to teda taky jo... v první řadě na sebe pak chci výsledky vod druhéjch, já vím, že všichni nejsou nastavený jako já, ale to musí bejt.

Já: Tak předáváš klientům své vlastní zkušenosti a snažíš se vyvarovat jejich?

R3: Vezmeme to třeba na blbej úklid jo... já uklízím, řekla bych o sobě, že jsem docela dost čistotná, ale čím víc nebo čím dýl jsem jezdívala do rodin, kde je bordel... nepořádek (smích), tak jsem eh... doma byla... čím dál horší na to, takže sebemenší smítko a takový jsem začala, jsem řešila, že nikdo není schopnej uklidit a tak dále, posouvala jsem si strop toho úklidu vejš a vejš, no jenomže pak nic nestíhám, takže z jejich chyb se varuju u sebe toho úklidu, jinak předávám jim svoje vlastní zkušenosti, hlavně když navazuju kontakt, když se objeví nějaká matka, která je samoživitelka a... a chce a furt říká, že to nedá a nezvládne a že jsou všichni proti ní, tak se jí snažím... odvyprávět vlastní příběh, že jsem taky byla sama, že jsem chodila z práce do práce, snažila se a že se to prostě dá zvládnout, dá se to zvládnout a ne prostě jen sekát dluhy a nestarat se o děti.

Já: A kdy tě poprvý napadlo, že budeš teda tou sociální pracovnící, co tě k tý práci dovedlo?

R3: Co mě k tý práci dovedlo? Chtěla jsem víc, než co jsem dělala.

Já: A proč zrovna ta sociální oblast? Proč si začla tu práci tenkrát hledat právě...

R3: Dost častokrát se mi stávalo, že za mnou chodili kamarádky, známí a chtěli s něčím pomoc, poradit, takže jsem byla taková trošku jako samaritánka, neuměla jsem říct ne, protože, když někdo hezky přijde a slušně požádá... rozdám se, když někdo řekne, musíš, ani náhodou, nic nemusím. A... pak se nabídla ta možnost zeptat se ve Fondu ohrožených dětí, měli tam zrovna místo... eh... na pracovní pozici... eh... sociálního pracovníka.

Já: Ale už předtím si dělala nějaký kurzy v tý sociální oblasti?

R3: Jo, to jsem dělala, to bylo pracovník v sociálních službách, pracovala jsem v Abilimpijský asociaci, kde jsem chodila pomáhat tělesně zdr... a mentálně postiženejm lidem.

Já: A co tě přivedlo...

R3: Ale tam mě to nenaplňovalo, tam to bylo takový jednotvárný, připadla jsem si tam eh... jako v domácnosti, jako když dojde na nákup, zameť, uklid', ale já jsem chtěla víc, tohlesto pro mě nebylo... bylo fajn jim pomoci, ale nebylo to... ah... takový já jsem potřebovala asi trošku víc adrenalinu do toho života, tam to bylo moc jednotvárný a jednoduchý eh... myslela jsem si, že mám eh... na víc, než-li dělat uklízečku v domácnosti, i když pro ně to byla neuvěřitelná pomoc.

Já: Z jakého důvodu jsi šla vůbec na ten kurz?

R3: Byla jsem na pracáku.

Já: A tam ti ho nabídli?

R3: Nabídli... nabídli... a vlastně jsem ani nevěděla, co od toho čekat, ona ta sociální práce tady není tak úplně jakoby rozšířená... eh... možná teď za posledních pár let se to trošku změnilo, ale tenkrát to tak nebylo.

Já: Hm... takže vlastně před... říkalas, žes byla na pracáku předtím jsi teda vykonávala něco jiného.

R3: Hm... léta jsem pracovala v hospodě.

Já: Hmm... a... eh... porovnalas bys ty práce nějak, co ti to jakoby dávalo, jestli je něco, co ti třeba z té hospody chybí.

R3: Chybí... z hospody vzrušení (smích), néé... z hospody jako srovnat i ta servírka je trošku prsycholem, tam taky když svou práci dělá dobře nebo chce ji dělat dobře a líbí se jí to, tak jako mě se to líbilo a myslím si, že i tu práci jsem dělala dobře, tak taky tam chodili ... eh... puberťáci, kteří potřebovali taky s něčím poradit nebo se vám tam vyplaká na rameno nějakéj mužskej, kterýho vopustila žena jo, je to v podstatě... to co teďka dělám oficiálně jsem tenkrát dělala neoficiálně, taky s nima mluvit, pomoc jim, poradit, co znám já... jo... no nevím, jestli to bylo dobře nebo špatně, ale... asi to tak bylo.

Já: A k téhle práci tě teda motivovalo přesně co? Jestli bys to mohla nějak pojmenovat.

R3: Tak pomoc těm lidem... mám to říct úplně naplno? Montovat se někomu do života. Aby zvládli to, co jsem zvládla já, já jsem ze začátku nedokázala pochopit, jakto že to nedokážou zvládnout, ale oni neměli tu motivaci, nikdo nebyl na blízku, kdo by jim pomoh, poradil a to mě se líbí, když... berou váš

názor... eh... respektujou vás, jo... eh... ceněj si každý radý, každého telefonátu, každého příjezdu... každého blbého trička co se jim přivezem na děti, jo jako obrazně řečeno, to se mi líbí.

Já: Takže jakoby něco ve venitř , co musíš, jakoby nevím... uspokojit?

R3: Nutkání pomáhat, furt jo, že, že to tak je, možná, že to moc, moc pak prolínám do toho soukromí, i když ne, že bych tahala ty rodiny do soukromí, ale jako taky obrazně řečeno, ale eh... že je, že se je snažim vychovávat doma jako, jako v práci, to, to je asi... ale asi to tak mám celkově nastavený, můj muž je hrozně klidnej, takže to je fajn.

Já: Předpokládám teda, že se týhle práci chceš věnovat i do budoucna.

R3: No rozhodně ano, rozhodně ano.

Já: Hmm... a kdyby sis mohla znovu vybrat, šla by si jakoby stejnou cestou, kterou jsi došla vlastně k týdle práci nebo bys rovnou chtěla vlastně vystudovat a nastoupit jako sociální pracovnice.

R3: Líbilo by se mi okamžitě vystudovat, okamžitě nastoupit jako sociální pracovník, ale myslím si, že bych v tý práci nebyla tak dobrá, jako jsem teď, tam bych byla prostě študovanej ... debil... jo, kterej nemá sociální cítění, pokud tak nebyl vychovanej doma jo, tím čím jsem si prošla jsem těm lidem daleko blíž a že to vždycky nebylo jednoduchý jo, tak proto... bych asi zvolila tu delší cestu.

Já: Hm... mělas někdy lepší nabídku k práci?

R3: Lepší, než tudle? Jo, dostala jsem.

Já: A jakou?

R3: Koordinátor v Abilimpijský asociaci.

Já: A proč jsi teda tady?

R3: Tam to je kancelářská práce, sedět v kanceláři na prdeli, to mě fakt jako nebaví.

Já: A podle čeho teda poměřuješ jakoby tu lepší nabídku? Podle finančního ohodnocení?

R3: Financí, financí a okamžitě šéf.

Já: Jo.

R3: Vedoucí toho oddělení, to bych řekla je to, aspoň mi tak všichni říkaj budeš v teple, sedět na zadku dělat papíry a tak dále, ale to mě netankuje.

Já: Omezuje tě teda nějakým způsobem ta tvoje práce v osobním životě?

R3: No, trošku časově, trošku časově to asi určitě, vona jako plácát se školou, rodinou a ještě prací ňák, abych ve všech oblastech to nějak dala a byl... a jenomže nejhorší na tom je, že já chci bejt ve všem dobrá a to jako nejde, bejt supr doma matka, supr studentem a supr sociální pracovnící to je fakt těžký.

Já: Hmm... vadí ti to nějakým způsobem?

R3: Jo, štve mě to, chtěla bych, aby školy bylo konec. Abych vopravdu to svoje supr, co chci bejt, rozdělila jenom do těch dvou částí, sociální pracovník a matka.

Já: To už máš pocit, že se dá zvládnout?

R3: To se dá, když do toho vlezla ta škola, to je těžký, to je fakt těžký.

Já: A celkově by si tu svoji práci zhodnotila jak?

R3: ... no jinať se mi teda nechce, tak to snad mluví všechno za všechno.

Já: Hmm... dobře, tak děkuji.

Příloha č. 4 - Rozhovor s respondentem 4

Já: Na jaké pozici momentálně pracujete a jaké máte kompetence?

R4: Pracuji na pozici sociální pracovníce.

Já: Máte práci, kterou jste vždy chtěla dělat?

R4: Ani ne. V 17 letech, kdy jsem se rozhodovala, co bych chtěla dělat, nebyla v žádném případě sociální práce moji prioritou. Krátce po škole, když jsem nastoupila do domova důchodců, když jsem zjistila, co sociální práce obnáší, jsem si vůbec nebyla jistá, zda tuto práci chci dělat celý život.

Já: Proč jste u toho zůstala?

R4: Byla jsem tam spokojená.

Já: Nelitujete toho?

R4: Ne.

Já: Máte nějakou představu či cíl v práci, který byste chtěla dělat nebo jste si už vše splnila?

R4: Nemám, vše jsem si splnila.

Já: Je pro Vás práce přínosem?

R4: Je. Ve všem. Problémy, které jsem měla s dětmi, vím, že takové problémy lidé mají a dlouho jsem pracovala s nemocnými a uvědomila jsem si, že jsem vlastně spokojená s tím, co mám a že se mám dobře.

Já: Co by Vám práce měla dávat?

R4: Pocit uspokojení, smysluplnost.

Já: V čem Vás práce bavila a dnes ne?

R4: Pořád mě baví, pokud se to takto dá říct. Spíš ji mám ráda.

Já: Naplňuje Vás práce?

R4: Kdyby mě nenaplňovala, tak bych ji tak dlouho nedělala.

Já: Co Vás na ní naplňuje?

R4: Mám pocit, že jsem užitečná. Je pro mne i ponaučením, mám i zpětnou vazbu, pokud se týká mého chování.

Já: Za jakých podmínek by Vás nenaplňovala?

R4: Kdybych viděla, že je úplně zbytečná.

Já: Co si představíte pod smyslem práce?

R4: 1 rodina z 10, dokáže se ta rodina nastartovat.

Já: Vidíš svou práci jako smysluplnou?

R4: Vidím, i když ne vždycky. Ale takový pocit mám jen velmi krátce.

Já: Jaké jsou Vaše pracovní preference, hodnoty?

R4: Pocit uspokojení z práce.

Já: Co si představíte pod pojmem žebříček hodnot či pod pojmem priorita nebo preference? Vidíte v tom nějaký rozdíl?

R4: Ani ne.

Já: Jak byste srovnala své hodnoty a preference?

R4: Zdraví, spokojenost v práci, dobrý kolektiv. V pracovním života – spokojenost.

Já: Co je pro Vás prioritou v životě?

R4: Zdraví. Pak je možné dosáhnout všeho.

Já: Co je Vaším pracovním a životním cílem? Mohla byste to porovnat?

R4: Žádné takové cíle si s ohledem na svůj věk už nekladu. Žiju přítomností.

Já: Vyřizujete práci ve svém volném čase?

R4: Někdy ano a ráda.

Já: Co pro Vás znamená syndrom vyhoření?

R4: Nikdy, po celou dobu co sociální práci vykonávám, jsem pocit vyhoření neměla. Spíše pocit únavy, při nadměrném množství práce, ke kterému někdy docházelo (náhle odchody spolupracovníků a přebírání jejich práce, apod.)

Já: Pokud by nastal, co byste dělala?

R4: Opravdu nevím. Nedovedu si to představit.

Já: Berete svou práci pouze jako „práci“ či nějaké poslání?

R4: Ani jako práci, ani jako poslání.

Já: Co si představíte pod pojmem poslání?

R4: Mám za to, že pro sociální práci se tento výraz moc nehodí. Pokud bych měla práci jako poslání, myslím, že by se mohlo lehce stát, že bych ztratila smysl pro realitu.

Já: Dáváte nějakému typu klientů přednost?

R4: Ne.

Já: Když klienti neplní své povinnosti, nedochází u Vás k frustraci, ztrátě smyslu či poslání? R4: Někdy, ale jen na krátkou dobu.

Já: Předáváte klientům vlastní zkušenosti a snažíte se vyvarovat jejich pokleskům?

R4: Někdy ano, spíše výjimečně.

Já: Pokud máte obdobné zkušenosti se situací, ve které se nalézá klient, radíte jim, co byste v té situaci udělala sama?

R4: Výjimečně. Situaci, ve které se klienti nalézají, s nimi rozebírám a společně hledáme východiska.

Já: Kdy Vás poprvé napadlo, že budeš sociální pracovnící, co tě k téhle práci vedlo?

R4: Přání rodičů, kteří mě chtěli mít poblíž, a volba padla na Střední školu sociálně právní v Praze. Já jsem proti tomu nic nenamítala, už z toho důvodu, že se jednalo pouze o dvouleté nástavbové studium. A to jsem si myslela, že v pohodě zvládnou a pak se ukáže. Už při praxi v průběhu školy a pak, po nástupu do zaměstnání, jsem měla štěstí na spolupracovníky, kteří mně zaučovali a vůbec na kolektivy, ve kterých jsem pracovala. A zajímavá, různorodá práce. A to bylo pro mě rozhodující

Já: Vykonávala jste někdy něco jiného?

R4: Ne.

Já: Chcete tuto práci dělat pořád nebo se v budoucnu vidíte někde jinde, a kdybyste si mohla znovu vybrat, zvolila byste si jinou práci?

R4: Ne.

Já: Měla jste někdy lepší nabídku k práci?

R4: Z mého pohledu ne.

Já: Proč jste zůstala zde?

R4: Jak jsem již uvedla, práce mě postupem času začala bavit, zajímat. V sociální práci jsem prošla prakticky všemi oblastmi, které nabízí. Každá má něco do sebe. Je přínosem i pro osobní život. No a pak bezvadní spolupracovníci.

Já: Omezuje Vás nějak vaše práce v osobním životě? Vadí Vám to, a pokud ano, tak proč? R4: Mně ne, spíše dříve mojí rodině. Děti, když byly mladší, už poznaly, kdy jim nevěnuji, z jejich pohledu dostatečnou pozornost a jsem myšlenkami u „svých klientů“ a jejich problémů. Zvláště v době, kdy jsem měla

na starost umístování žadatelů do domovů důchodců, kdy jsem věděla, v jak otřesných podmínkách někteří žijí. Teď už mne práce v osobním životě neomezuje.

Já: Jak byste svou práci zhodnotila?

R4: To je těžká otázka. Prostě jsem se snažila, abych nikomu vědomě neublížila, nikoho neodsoudila jen kvůli tomu, jak se při prvním setkání se mnou chová, i když se jednalo o agresivního klienta, dávala šance. Postupem času jsem se naučila upouštět od rychlých, radikálních rozhodnutí, snažila se a pořád snažím závěry, které jsem učinila a učiním, si nechat opakovaně „projít hlavou“. Snaha, pokud je to ovšem možné, maximálně pomáhat. Mít, nebo se alespoň snažit mít ve vztahu ke klientům, tzv. čisté svědomí.

Příloha č. 5 - Rozhovor s respondentem 5

Já: Na jaké pozici momentálně pracuješ a jaké máš kompetence?

R5: Pracuji jako předseda spolku, tedy jeho statutární orgán a z části jako sociální pracovník. Jednám za spolek navenek.

Já: Jste 3 zakladatelé, proč jste se rozhodli tento spolek založit?

R5: Aby měla manželka zajištěnou práci.

Já: Máš práci, kterou jsi vždy chtěl dělat?

R5: Jako ten předseda? Ano. Ale jo. Chtěl jsem šéfovat ženě.

Já: Máš nějaký představu či cíl v práci, kterého bys chtěl dosáhnout nebo sis už vše splnil.

R5: Dlouhodobě zajistit chod spolku - jde o finance, aby se další 2 zakladatelky navzájem nesežraly.

Já: Je pro tebe rozdíl pracovat ve své soukromé praxi a v ABATABu, kde pomáháš lidem?

R5: Jako předseda musím zajišťovat práci pro zaměstnance. Jinak v tom žádný rozdíl nevidím.

Já: Ty se svým vzděláním můžeš také dělat sociálního pracovníka, nenapadlo tě někdy, že bys to chtěl dělat? Proč ne?

R5: Ne. Protože dělám radši advokacii.

Já: A z jakého důvodu?

R5: Advokacie je ta práce číslo 1 už od mala od školních let.

Já: Je tvá práce pro tebe přínosem? (o té advokacii v rámci spolku ne - to je poskytování právního poradenství)

R5: Ano, získávám praxi například ve věcech rodinně-právních, péče o děti.

Já: Co tě na ní baví/nebaví?

R5: Není nic, co by mě na ní vyloženě bavilo či nebavilo jako předseda spolku. Beru to tak, že to jsou věci, které se musí udělat.

Jako právní poradenství lze poměrně s vysokou pravděpodobností předpovídat výsledek - to mě na té práci baví. Nebaví mě na tom to, že většinou se těm problémům dalo poměrně snadno předejít.

Já: Co by ti práce měla dávat?

R5: Jistotu výdělků. Hlavně kvůli manželce, která v předchozí práci neměla tuto jistotu.

Já: V čem tě práce bavila a dnes ne?

R5: Asi ne, ve spolku určitě ne.

Já: Naplňuje tě tvá práce?

R5: Ano, je to fajn.

Já: Co tě na ní naplňuje?

R5: Činí mě to zajímavým pro studenty, kteří dělají různé rozhovory.

Já: Za jakých podmínek by tě nenaplňovala?

R5: Kdyby byla zadarmo.

Já: Co si představíš pod smyslem práce?

R5: Udržet děti v rodinách.

Já: Vidíš svou práci jako smysluplnou?

R5: Určitě.

Já: Jaké jsou tvé pracovní preference, hodnoty?

R5: -----

Já: Co si představíš pod pojmem žebříček hodnot či pod pojmem priorita nebo preference?

R5: Co je pro tebe důležitější víc a míň.

Já: Vidíš v tom nějaký rozdíl?

R5: Nevidím v tom nějaký zásadní rozdíl.

Já: Máš podobné hodnoty v osobním a profesním životě.

R5: Podle mě se to nedá zásadně slučovat, takže ne.

Já: Co je pro tebe prioritou v životě?

R5: Nevím, nepřemýšlel jsem o tom.

Já: Jak trávíš volný čas?

R5: Koukám na televizi a to mi stačí.

Já: Vyřizuješ práci ve svém volném čase?

R5: Ano. Ale to už pak není volný čas, ale mimo pracovní dobu ano.

Já: Co pro tebe znamená syndrom vyhoření?

R5: Já jsem si to neprožil, tak z toho žádný pocit nemám. Znamená to to, že už práci děláš jen ze setrvačnosti a vybíjí tě. Nezažil jsem ho nikdy, alespoň myslím.

Já: Jak se mu snažíš předcházet?

R5: Nesnažím se mu předcházet.

Já: Pokud by nastal, co bys dělal?

R5: Já nevím, jestli bych to vůbec poznal, ale zaměřil bych se více na svou druhou práci. Pokud bych měl dost vyděláno, tak bych se na práci vykašlal a nic bych nedělal.

Já: Bereš svou práci pouze jako „práci“ či nějaké poslání?

R5: Něco mezi. Je to důležitá práce, ovlivňuje lidi, ale posláním bych to nenazýval.

Já: Co si představíš pod pojmem poslání?

R5: Když je někdo celobytočně oddán své práci a vidí se při tom jako spasitel třeba, tak to je pro mě poslání.

Já: Dáváš nějakému typu klientů přednost?

R5: Spíš jsou jenom klienti, se kterými nechci spolupracovat. Takoví klienti jsou nevděční a nespolupracující.

Já: Když klienti neplní své povinnosti, nedochází u tebe k frustraci, ztrátě smyslu?

R5: U mě nedochází teda. No protože já jsem rozumný člověk a já vím, že poměrně vysoké procento je v tom díky svému přístupu špatnému. Dá se tedy očekávat, že nebudou ani spolupracovat.

Já: Předáváš klientům vlastní zkušenosti a snažíš se vyvarovat jejich pokleskům?

R5: Nepřipadá v úvahu.

Já: Pokud máš obdobné zkušenosti se situací, ve které se nalézá klient, radíš jim, co bys v té situaci udělal sám?

R5: Myslím, že ne.

Já: Kdy tě poprvé napadlo, že budeš advokátem a právním poradcem, co tě k téhle práci vedlo?

R5: Advokátem: Nevím, nepamatuji si to, je to tak dávno.

Právním poradcem: To je jednoznačný, když jsem zjistil, že je potřeba založit spolek a mít tam nějakou činnost.

Já: Chceš tuto práci dělat pořád nebo se v budoucnu vidíš někde jinde, a kdyby sis mohl znovu vybrat, zvolil by sis jinou práci?

R5: Seychely by nebyly špatné. Jinou práci bych si nezvolil.

Já: Měl jsi někdy lepší nabídku k práci?

R5: Ne.

Já: Omezuje tě nějak tvá práce v osobním životě? Vadí ti to, a pokud ano, tak proč?

R5: Klienti votravujou i mimo pracovní dobu, votravujou, není přesný, potřebují pomoc. Nejde vypnout ve 4 odpoledne. Byl bych radši, kdyby to tak nebylo, ale je to prostě součástí profese. Nevadí, není to moc časté.

Já: Jak bys svou práci zhodnotil?

R5: Jde to dobře. Dotace jsme sehnali lepší než FOD. Vidím se v tom úspěšný a lépe hospodaříme.

Příloha č. 6 - Leták ABATAB

ABATAB, spolek pro péči o rodinu

Poslání:

ABATAB je spolek na pomoc sociálně i jinak ohroženým rodinám a dětem.

Od 4. 1. 2016 poskytuje sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

Cílová skupina – Rodiny s dětmi (biologické i náhradní).

Kontakty:

ABATAB, spolek pro péči o rodinu

kancelář ČS. legií 500

530 02 Pardubice

web: www.abatab.cz, IČ: 042 53 965

Pracovníci:

Předseda služby: Mgr. Lukáš Blažek

tel.: 732 161 125, e-mail: mgrblazek@email.cz

Vedoucí služby: Mgr. Martina Třešňáková

tel.: 724 567 900, e-mail:

martina.tresnakova@abatab.cz

Pracovníci služby:

Jana Blažková

tel.: 724 667 641, e-mail: jana.blazkova@abatab.cz

Iva Reková

tel.: 724 667 642, e-mail: iva.rekova@abatab.cz

Monika Dlesková, DiS.

tel.: 724 567 556, e-mail: monika.dleskova@abatab.cz

SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍ SLUŽBA PRO RODINY S DĚTMI - SASANKY

Rodině pomáháme tak, aby ve spolupráci s námi překonala nepříznivou situaci, ve které se ocitla.

Cílem služby je zachovat nebo obnovit funkce rodiny, s rodiči vytvářet bezpečné rodinné prostředí, které umožňuje setrvání dětí v rodině nebo jejich návrat do rodiny původní.

Pracovnice spolupracují s rodinami a dětmi převážně v jejich přirozeném prostředí, tj. v místě jejich bydliště. Spolupracují s dalšími institucemi a službami při řešení situace ohrožených dětí.

Služba je poskytována na území Pardubického a Královéhradeckého kraje.

Co nabízíme:

Základní poradenství – poskytnutí informací potřebných k řešení situace klienta (informace o dávkách, službách aj.).

Dlouhodobější podporu rodinám a dětem – jedná se o podporu a nácvik rodičovského chování, o změnu výchovy, pomoc při vedení hospodaření, udržování domácnosti, rozvoj nových dovedností, o podporu k zachování rodiny.

Asistence – zajištění asistence u kontaktu, u předání dítěte od jednoho rodiče k druhému, realizace kontaktu na neutrální půdě, mediace konfliktních situací.

ABATAB